

7/16/48

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

AON 5277/2000

Ppłk dr inż. Sławomir BARTOSIEWICZ

ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH

53642

WARSZAWA

2001

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OBRONY POWIETRZNEJ

KATEDRA LOGISTYKI WŁOP

AON 5277/2000

Ppłk dr inż. Sławomir BARTOSIEWICZ

ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH

WARSZAWA

2001

Redaktor techniczny
Beata Klarowska

Korekta
Jadwiga Górczyk

Skład, druk i oprawa:
Akademia Obrony Narodowej – Wydział Wydawniczy
zam. nr 1287/2000

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
1. WARUNKI I WŁAŚCIWOŚCI DZIAŁAŃ PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH	7
1.1. Rola, miejsce, zadania pułku śmigłowców bojowych lotnictwa wojsk lądowych	7
1.2. Warunki i możliwości wykonania zadań przez pułk śmigłowców bojowych	20
2. ORGANA (KIEROWANIA I WYKONAWCZE) LOGISTYCZNE PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH	22
3. WARUNKI I WŁAŚCIWOŚCI DZIAŁAŃ LOGISTYCZNYCH W PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH	32
3.1. Uwarunkowania zewnętrzne funkcjonowania logistyki pułku śmigłowców bojowych	32
3.2. Uwarunkowania wewnętrzne funkcjonowania logistyki pułku śmigłowców bojowych	34
4. CHARAKTERYSTYKA I OCENA REALIZOWANYCH FUNKCJI ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH	44
4.1. Zabezpieczenie lądowiskowe (lotniskowe)	45
4.2. Zabezpieczenie materiałowe	49
4.3. Zabezpieczenie techniczne	62
4.4. Zabezpieczenie medyczne	73
4.5. Zabezpieczenie gospodarczo-bytowe	81
5. KIEROWANIE PROCESAMI LOGISTYCZNYMI PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH	84
5.1. Kompetencje, obowiązki i zakres czynności osób funkcyjnych kierujących procesami logistycznymi w pułku śmigłowców bojowych	85
5.2. Praca osób funkcyjnych pułku śmigłowców bojowych w procesie kierowania zabezpieczeniem logistycznym	91
5.3. Zabezpieczenie logistyczne przegrupowania pułku śmigłowców bojowych	94
6. PROPOZYCJE I UOGÓLNIENIA ZMIAN W FUNKCJONOWANIU LOGISTYKI PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH	96
ZAKOŃCZENIE	102
BIBLIOGRAFIA	103

WSTĘP

Lotnictwo wojsk lądowych to rodzaj lotnictwa przeznaczony do bezpośredniego zabezpieczenia działań związków taktycznych i operacyjnych wojsk lądowych w zakresie wsparcia ogniowego, rozpoznania powietrznego (w tym poprawiania ognia artylerii i rakiet), przerzutu grup specjalnych, rozpoznania inżynieryjnego, rozpoznania skażeń promieniotwórczych i skażeń chemicznych, stawiania zapór minowych i zasłon dymnych, wysadzania małych desantów powietrznych bez ciężkiego sprzętu oraz dowodzenia i łączności. Lotnictwo wojsk lądowych wyposażone jest w śmigłowce i lekkie samoloty¹.

Pojęcie lotnictwo wojsk lądowych ulegało ciągłym przemianom. W czasie II wojny światowej rozumiane było jako lotnictwo wojsk podporządkowane dowództwom wojsk lądowych – strukturalnie lub operacyjnie.

Po drugiej wojnie światowej nastąpił gwałtowny rozwój tego rodzaju wojsk. Zmianom ulegały zastosowanie bojowe jak również konstrukcje śmigłowców.

Początków lotnictwa wojsk lądowych w Polsce należy szukać w zorganizowanej w czerwcu 1956 r. grupie szkolnej w Świdniku wyposażonej w cztery śmigłowce Mi-2. Dała ona załazek pierwszemu pododdziałowi śmigłowców w lotnictwie polskim – 23 eskadrze szkolnej. W następnych latach zorganizowano 20 i 31 eskadrę rozpoznania artyleryjskiego oraz klucze łącznikowe Okręgów Wojskowych i Rodzajów Sił Zbrojnych.

W 1963 r. powstał 47 pułk lotnictwa łącznikowo-sanitarnego w Modlinie, który otrzymał między innymi śmigłowce Mi-4A. W tym samym roku na bazie 48 pułku lotnictwa myśliwsko-szturmowego i 20 eskadry korygowania ogniem artylerii powstał 56 pułk śmigłowców².

Do zadań pułków śmigłowców bojowych na początku lat 60. należało między innymi :

- rozpoznanie obserwacja pola walki,
- korygowanie ogniem artylerii,
- transport ładunków i grup dywersyjno-rozpoznawczych,
- ewakuacja rannych i chorych.

W konfliktach zbrojnych po drugiej wojnie światowej nastąpił wzrost znaczenia śmigłowców. Wykorzystując unikalne walory bojowe tego rodzaju lotnictwa przeobrażeniom uległo zastosowanie bojowe i środki rażenia zamontowane na śmigłowcach.

¹ *Leksykon wiedzy wojskowej*, Warszawa 1979.

² S. Suchora, *Lotnictwo Wojsk Lądowych i Siły Powietrznoszturmowe na polu walki*, Warszawa 1995.

Na tej podstawie można przewidywać, że w przyszłej wojnie, która będzie się charakteryzować użyciem różnorodnych środków rażenia, szybko zmieniającą się sytuacją, dużym tempem i natężeniem działań oraz przede wszystkim dużą manewrowością na polu walki – śmigłowce mogą odegrać taką rolę jak odegrały czołgi na polach bitew drugiej wojny światowej. Śmigłowce, uzbrojone w środki rakietowe i bombowe, kierowane i niekierowane, szybkostrzelne działka lotnicze, wyposażone w najnowocześniejszy sprzęt nawigacyjny, działając w różnych warunkach pogodowych i terenowych, zarówno w dzień jak i w nocy przenikać mogą na bardzo małej wysokości w głąb ugrupowania przeciwnika.

Bezspornie są to walory, które pozwalają stwierdzić, że śmigłowiec to bardzo groźny środek walki. Skuteczny w działaniu, posiadający wysokie walory manewrowe i co jest z tym związane – bardzo szerokie zastosowanie bojowe.

Nowe, coraz to większe wymogi zastosowania bojowego, warunki taktyczne w jakich one działają sprawiają, że na odpowiednio wysokim poziomie muszą być realizowane zadania zabezpieczenia logistycznego tego rodzaju wojsk. Byłoby bowiem wielką stratą, gdyby możliwości bojowe śmigłowców zostały ograniczone niewydolnymi rozwiązaniami w ich zabezpieczeniu logistycznym. Stąd też bierze się potrzeba przybliżenia i poznania problemów dotyczących zabezpieczenia logistycznego pułku śmigłowców bojowych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

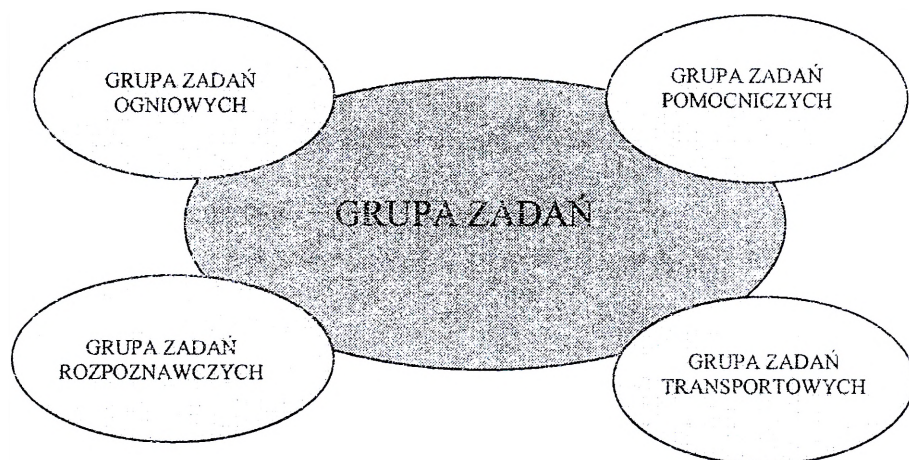
Dokonana w czerwcu 1995 r. zmiana podporządkowania pułków śmigłowców bojowych i włączenie ich w struktury Okręgów Wojskowych na mocy zarządzenia szefa Sztabu Generalnego pociągnęła za sobą szereg zmian w funkcjonowaniu pułku śmigłowców bojowych w tym również zmian w działalności ich służb logistycznych.

W związku z powyższym istnieje potrzeba przedstawienia sposobu realizacji zabezpieczenia logistycznego pułku śmigłowców bojowych lotnictwa wojsk lądowych oraz jego optymalnego kształtu pod względem skuteczności działania w zakresie zaopatrzenia, remontów sprzętu techniki lotniczej i naziemnej, możliwości ich realizacji przez organa logistyczne (służbę inżynierijno-lotniczą, batalion zaopatrzenia), oraz potrzeb lądowiskowych, jako elementów wywierających duży wpływ na gotowość bojową i wykonywane zadania przez śmigłowce bojowe.

1. WARUNKI I WŁAŚCIWOŚCI DZIAŁAŃ PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH

1.1. Rola, miejsce, zadania pułku śmigłowców bojowych lotnictwa wojsk lądowych

Śmigłowce pśb włączonego w skład korpusu zmechanizowanego (KZ) traktowane są przede wszystkim jako środek wsparcia ogniowego wojsk lądowych (WL). Pułk zgodnie z przeznaczeniem na korzyść wojsk lądowych może wykonywać zadania ogniowe i specjalne. W określonej sytuacji operacyjno taktycznej pułk może dodatkowo wykonywać niektóre zadania transportowo-desantowe. Zadania wykonywane przez pśb na korzyść wojsk lądowych zawierają się w czterech grupach (rys. 1).

Rys. 1. Grupy zadań lotnictwa wojsk lądowych

Grupa zadań ogniowych obejmuje zwalczanie: środków pancernych, desantów taktycznych, śmigłowców i innych obiektów na polu walki.

Grupa zadań transportowych: to przewóz ludzi i sprzętu, środków materiałowych oraz ewakuacja rannych.

Grupa zadań rozpoznawczych: ujmuje rozpoznanie inżynieryjne terenu, skażeń chemicznych oraz skażeń promieniotwórczych.

Grupa zadań pomocniczych: to zadania związane z minowaniem narzutowym, zadymianiem, oświetlanie terenu i przewóz poczty polowej.

Grupa zadań ogniowych realizowana jest przez śmigłowce szturmowe, specjalnie przygotowane (uzbrojone) do ich realizacji. Mogą je również wykonywać inne

śmigłowce (np. wielozadaniowe) doraźnie przystosowane do wykonywania zadań ogniowych. Śmigłowce bojowe wykonują bezpośrednie lotnicze wsparcie ogniowe, głównie na korzyść pierwszorzutowych związków taktycznych. Wsparcie bezpośrednie śmigłowce realizują w taktycznym i ogniowym współdziałaniu z wojskami pierwszego rzutu. Główny wysiłek uderzeń wykonywanych przez śmigłowce następuje według decyzji (planu) dowódcy KZ, skoncentrowany on jest na niszczeniu pierwszorzutowych pododdziałów pancernych i zmechanizowanych.

Grupa zadań transportowych to zadania realizowane według decyzji dowódców korpusów zmechanizowanych, wykonywane przez śmigłowce transportowe. Przewozy powietrzne wojsk, sprzętu bojowego i innych ładunków pozwalają w krótkim czasie wzmocnić ugrupowanie obronne na zagrożonych kierunkach, zorganizować doraźną (kolejną) rubież obrony oraz zaopatrywać wojska walczące w okrążeniu i na zapleczu. W działaniach zaczepnych szybki transport powietrzny pododdziałów i oddziałów w celu wzmocnienia nacierających wojsk będzie sprzyjał potęgowaniu uderzeń, zwłaszcza na kierunkach powodzenia. Częstym zadaniem również będzie interwencyjny dowóz środków materiałowych, głównie środków rażenia dla wojsk wykonujących uderzenie na głównym kierunku natarcia, a czas będzie czynnikiem decydującym o powodzeniu tego rodzaju działań.

Grupa zadań rozpoznawczych wykonywana jest w celu sprawnego dostarczenia szeregu informacji o przeciwniku, jego składzie i przyjętym ugrupowaniu bojowym. Dostarczane informacje dotyczyć także mogą rozpoznania terenu pod względem inżynieryjnym oraz skażeń chemicznych i promieniotwórczych. Informacje te potrzebne będą dowódcy ZT do planowania walki i wpływać mogą na jej przebieg.

Grupa zadań pomocniczych będzie natomiast wykonywana według decyzji (planu) dowódcy KZ i obejmują: zadania związane z zabezpieczeniem bojowym działań i są związane ze zwiększeniem bezpieczeństwa i skuteczności ich wykonania.

Na pierwszy plan wysuwają się działania ogniowe pśb, a przede wszystkim zwalczanie przez śmigłowce bojowe czołgów i środków przeciwpancernych przeciwnika, co w znacznym stopniu uzupełnia ogień klasycznych środków ogniowych wojsk lądowych, szczególnie w działaniach manewrowych i w głąb ugrupowania przeciwnika.

Masowe wykorzystanie śmigłowców do desantowania taktycznych desantów powietrznych i działań w składzie lądowo-powietrznych zespołów uderzeniowych (oddziałów wydzielonych) zdecydowanie wpłynęło na zwiększenie możliwości manewrowych wojsk lądowych. Śmigłowce zapewniają również szybkie zaopatrywanie wojsk w materiały i sprzęt, a także ewakuację rannych. Umożliwiają dotarcie do rejonów trudno dostępnych oraz wpływają na poprawę funkcjonowania systemu wsparcia logistycznego wojsk.

Wysoko ocenia się możliwości śmigłowców w wykonywaniu zadań specjalnych. Śmigłowce w znacznym stopniu usprawniają dowodzenie wojskami. Umoż-

liwiają również uzyskiwanie oraz przekazywanie informacji o przeciwniku i położeniu wojsk własnych. Dokładność i terminowość informacji rozpoznawczych ma szczególne znaczenie przy ocenie sytuacji i powzięciu na danym etapie walki trafnej i celowej decyzji. Ma też duże znaczenie dla skutecznego użycia pocisków rakietowych i artyleryjskich środków rażenia. W coraz szerszym zakresie wykorzystuje się śmigłowce do wykonywania innych zadań specjalnych (rozpoznanie skażeń, zadymianie, ratownictwo, minowanie), które mają bezpośredni wpływ na warunki i skuteczność działań wojsk lądowych, a także lotnictwa.

W skład pśb w okresie pokoju wchodzi: dowództwo, sztab, sekcja wychowawcza, pododdział logistyczny, batalion łączności i ubezpieczenia lotów (bł i ul), trzy eskadry śmigłowców bojowych (szturmowych), grupa śmigłowców ZT (cztery – pięć eskadr śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych), bateria artylerii przeciwlotniczej.

W skład dowództwa pułku wchodzi: dowódca, szef sztabu, zastępcy dowódcy do spraw: liniowych, szkolenia, logistyki oraz pomocnik dowódcy ds. wychowawczych.

Dowódca pułku kieruje (dowodzi, zarządza) pułkiem osobiście i przez sztab, informując szefa sztabu o wydanych przez siebie rozkazach zarządzeniach. Osobiście ocenia sytuację, podejmuje decyzję, stawia zadania podwładnym i kontroluje przygotowanie pułku do działań.

Szef sztabu pułku kieruje pracą oficerów sztabu. Ma prawo wydawania rozkazów w imieniu dowódcy pułku. Ponosi odpowiedzialność za organizację łączności i radiotechniczne zabezpieczenie działań bojowych pułku. Osobiście kontroluje wykonanie wszystkich zarządzeń i zapewnia operatywność dowodzenia.

Zastępca dowódcy pułku do spraw liniowych odpowiada za całokształt szkolenia pułku i w zależności od sytuacji wykorzystywany jest według decyzji dowódcy pułku.

Zastępca dowódcy pułku do spraw szkolenia odpowiada za szkolenie lotnicze pułku, kieruje on pracą podległych sekcji i służb.

Zastępca dowódcy pułku do spraw logistyki kieruje (dowodzi i zarządza) pododdziałami i służbami (sekcjami) logistycznymi. Odpowiada za fachowe i terminowe przygotowanie do działań podległych żołnierzy, śmigłowców i naziemnego sprzętu oraz urządzeń i obiektów logistycznych, właściwą ich eksploatację oraz szybkie usprawnienie uszkodzonych, jak również sprawne odtwarzanie gotowości bojowej, szczególnie śmigłowców. Odpowiada też za pełne i terminowe zabezpieczenie logistyczne działań bojowych pułku w zakresie lotniskowym, materiałowym, intendenckim i medycznym.

Eskadry śmigłowców bojowych (szturmowych) przeznaczone są do działań ogniowych, a przede wszystkim do zwalczania czołgów i środków przeciwpancernych przeciwnika. Każda eskadra śmigłowców bojowych (szturmowych) składa się z dowództwa, czterech kluczy lotniczych (w eskadrze wyposażonej w śmigłowce Mi-2, znajdują się dwa klucze śmigłowców przeciwpancernych i dwa klucze

śmigłowców raketowych) i obsługi technicznej. Do zabezpieczenia logistycznego pułku wydziela się odpowiednie siły i środki.

Eskadry śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych (wielozadaniowych) przeznaczone są do prowadzenia rozpoznania powietrznego i obserwacji pola walki, przerzutu grup specjalnych, poprawiania ognia artylerii oraz zapewnienia ciągłości dowodzenia. Każda eskadra śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych (wielozadaniowych) składa się z dowództwa, dwóch kluczy lotniczych (klucza rozpoznania i klucza łącznikowego), pododdziałów: łączności i ubezpieczenia lotów, zabezpieczenia logistycznego i drużyny fotograficznej.

Bazowanie oddziałów i pododdziałów pśb powinno im zapewnić dogodne warunki wykonania zadań bojowych i jednocześnie zabezpieczać przed oddziaływaniem ognia przeciwnika.

W okresie pokoju podstawowe pododdziały pśb bazują na lotnisku stałym.

Bazowanie pśb podczas działań bojowych jest inne niż w okresie pokoju i wynika z przeznaczenia, zadań oraz warunków ich wykonania na korzyść ZT, ZOT wojsk lądowych.

Pułk śmigłowców bojowych rozmieszcza się na jednym lub 2-3 lądowiskach oddalonych od siebie o 5-10 km i więcej w pobliżu stanowisk dowodzenia tych związków. Eskadry śmigłowców bojowych (szturmowych) rozmieszcza się na oddzielnych lądowiskach w zasadzie w sąsiedztwie stanowiska ZOT wojsk lądowych. Eskadry śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych (wielozadaniowych) rozmieszcza się na lądowiskach przy stanowiskach dowodzenia ZT. Eskadry nie podporządkowane poszczególnym ZT, bazują w rejonie stanowiska dowodzenia ZOT.

W celu zwiększenia operatywności oddziaływanie śmigłowców bojowych (szturmowych) na przeciwnika (przede wszystkim na wezwanie z pola walki, w działaniach w składzie i na korzyść grupy manewrowej) mogą być organizowane lądowiska wysunięte, w odległości 5-10 km przed rubieżą styczności bojowej wojsk (w ugrupowaniu pierwszorzutowych oddziałów wojsk lądowych).

Obok przeznaczenia, zadań, struktury organizacyjnej pśb, jednym z ważniejszych dla realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego, wydaje się koncepcja jego bojowego wykorzystania.

Wyraża się ona zwykle w zasadach działań bojowych³. Jako pierwszą wymienić można wykorzystanie ich we wszystkich rodzajach działań bojowych Wojsk Lądowych (WLąd.), tzn.: w obronie, przeciwuderzeniu i natarciu, a także w poszczególnych etapach (okresach) tych działań. Chodzi tu o potrzebę wykorzystania pśb (ich śmigłowców) między innymi w toku przegrupowania i wejścia wojsk własnych do działań, podczas przełamywania (przez wojska własne) obrony przeciwnika, w pościgu, również w trakcie forsowania przeszkód wodnych, w zabezpie-

³ R. Szustek, Wystąpienie w MON przed kierowniczą kadrami WP nt. „Współczesność i możliwe perspektywy rozwoju lotnictwa WLąd. RP”, Warszawa, sierpień 1998 r.

czeniu ogniowym działań oddziałów torujących, w działaniach obronnych, a także w okresie wsparcia taktycznych desantów powietrznych w każdych warunkach (etapach) ich działań.

Śmigłowce pśb będą zatem ciągle „towarzyszyć”, wspierać działania pododdziałów, oddziałów i ZT WŁąd. w czasie walki. Należy również pamiętać, że śmigłowce pśb mogą samodzielnie prowadzić poszukiwania i niszczenia środków ogniowych przeciwnika.

Analizując możliwe wykorzystanie pśb w działaniach nie można pominąć ograniczonych możliwości śmigłowców pułku w zakresie prowadzenia działań bojowych w nocy i trudnych warunkach atmosferycznych (TWA). Pozwala to założyć, że zasadą działania pśb będzie działanie tylko w dzień i zwykłych warunkach atmosferycznych (DZWA). Dlatego wysiłek służb logistycznych pśb skierowany powinien być do zabezpieczenia działań bojowych pśb w dzień. Pułk w innych okresach (noc, TWA), w celu zapewnienia maksymalnego bezpieczeństwa i zachowania żywotności, może bazować na większych głębokościach KZ. W czasie wykonywania zadań, eśszt ugrupowane powinny być już w obszarze działań poszczególnych batalionów. Wymóg ten wynika z tego, że pułk będzie działał (z reguły) na „wezwanie z pola walki”, co jest oczywistą konsekwencją jego głównego zadania tj., „uzupełnienie” ognia (wsparcia) WŁąd. w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem⁴.

Z tych też względów zakłada się następujące zasady ugrupowania pśb:

1. W nocy i TWA: całością sił w tzw.: „rejonie bazowym” na maksymalnej głębokości ugrupowania KZ, tj. do 100-150 km od rsbw.

2. W dzień i ZWA:

a) podczas oczekiwania na zadanie bojowe i poszczególnymi eśszt w tzw. „rejonie lądowisk wysuniętych” na głębokości 50-60 km;

b) w czasie wykonywania zadania (z reguły eskadrami lub, jeżeli to możliwe, kluczami) na tzw. „lądowiskach wysuniętych” na głębokości 15-20 km lub, „okresowo”, na tzw. lądowiskach zasadzkach”, w odległości 1-5 km od rsbw.

Z analizy tych zasad wykorzystania pśb wynika, że pułki te realizowałyby zadania w całym pasie działań bojowych ZOT. Jego zasadniczym przeznaczeniem winna być osłona wojsk ZOT przed rozpoznaniem i uderzeniami z powietrza przez śmigłowce przeciwnika oraz wsparcie w pierwszej kolejności głównie jednostek pierwszej kolejności użycia (JPKU), sił szybkiego reagowania (SSR).

Dowódca ZOT WŁąd. w określonej sytuacji operacyjno-taktycznej miałby możliwość tworzenia również zespołów uderzeniowych śmigłowców (śmigłowce rozpoznawcze, uderzeniowe, wsparcia ogólnego i specjalne) do realizacji zadań i wsparcia wojsk na kierunku głównego wysiłku z ewentualnym ich podporządko-

⁴ Niekiedy zamiast bezpośrednich zadań ogniowych, poszczególne klucze śmigłowców, wykorzystując tzw., „lądowiska-zasadzki” (1-5 km od rsbw), oczekują na dogodny moment do uderzenia.

waniem dowódcy ZT wykonującego zadanie główne lub też na określony czas działań.

Przewiduje się, że pułki śmigłowców bojowych, jako najbardziej manewrowy rodzaj wojsk w siłach lądowych będą stanowiły podstawę sił szybkiego reagowania oraz znacząco zwiększają możliwości bojowe głównych zgrupowań wojsk lądowych. Nie można wykluczyć, że w ciągu najbliższych lat mogą stać się osnową wojsk aeromobilnych. Strukturę organizacyjną pśb przedstawia rys. 2.

Ocenia się też, że zakres zadań pśb ulega systematycznemu zwiększeniu. Oprócz tradycyjnych kierunków użycia sił i środków w operacjach sił lądowych, można obserwować pierwsze próby samodzielnych działań tego rodzaju lotnictwa na przykład w ramach operacji pokojowych ONZ. Wynika z tego, że przeznaczenie, zadania, warunki i sposoby działania pśb LWL określać będą pewne czynniki i warunki, które z kolei mogą wywierać wpływ i określać wymagania dotyczące zabezpieczenia logistycznego pśb LWL. W toku badań ustalono te czynniki, które mogą bezpośrednio wpływać na zabezpieczenie logistyczne. Do nich zaliczono: charakter działań bojowych wojsk własnych i przeciwnika, strukturę organizacyjną pśb i zasady jego podporządkowania, charakter wykonywanych zadań (natężenie, skład grup, stosowane środki rażenia), zasady bazowania śmigłowców w ugrupowaniu ZT (odległość lądowisk od źródeł zaopatrzenia, stan dróg, porę roku itp.). Te czynniki powodować będą, że struktura organizacyjna, zasady organizacji logistyki pśb do szkolenia i wykonywania zadań powinny być adekwatnie jego potrzeb.

Ustalono również, że zasadniczym czynnikiem wpływającym bezpośrednio na proces zabezpieczenia logistycznego pśb, jest charakter działań wojsk własnych. Bowiem działanie WLąd., na korzyść których pułki te wykonują zadanie, wywierać będzie bezpośredni wpływ na samo wykorzystanie śmigłowców. Wyrażać się to będzie w intensywności działań bojowych i wysokością zużycia środków materiałowych. Natomiast rodzaj i tempo działań WLąd. rzutują bezpośrednio na czas przebywania śmigłowców na lądowiskach, częstotliwość manewru lądowiskowego i głębokość dokonywanych przebazowań. Wpływają więc bezpośrednio na potrzeby w zakresie lądowisk, na organizację i pracę pododdziałów logistycznych, zapewniających możliwość bazowania i działania śmigłowców. Rodzaj działań rzutuje też na przyjęcie takiej struktury organizacyjnej pododdziałów logistycznych, która zapewniłaby ciągły manewr lądowiskowy śmigłowcom z jednoczesnym podziałem sił i środków do zabezpieczenia ich działań jednocześnie w co najmniej dwóch rejonach bazowania. Powoduje to także konieczność wydzielenia odpowiedniej liczby rzutów naziemnego zabezpieczenia (RZN), stawia określone wymagania w zakresie wyposażenia sprzętowego grup logistycznych pododdziałów jednostek śmigłowcowych⁵.

⁵ G. Lisowski, *Dlaczego pułkom śmigłowców bojowych potrzebne są własne pododdziały logistyczne?*, ZN AON 1/98, Warszawa, s. 152.

Z kolei ustalono, że czynnikiem niemniej istotnym, a wymuszającym rodzaj i charakter działań bojowych wojsk własnych jest charakter działań przeciwnika. Charakter tych działań wywiera bezpośredni wpływ na wykorzystanie śmigłowców, natężenie działań, częstotliwość wylotów, liczbę lądowisk oraz wymagania w zakresie bazowania śmigłowców, zużycie środków materiałowych itp.

Charakter działań przeciwnika jest czynnikiem również bezpośrednio wpływającym na zabezpieczenie logistyczne pśb. Bezpośrednie np. oddziaływanie przeciwnika na logistykę śmigłowców może wyrażać się w intensywnym atakowaniu lądowisk i rozmieszczonych na nich pododdziałów logistycznych, niszczeniu dróg, przepraw, z których zmuszone są korzystać kolumny logistyczne oraz niszczenie baz i składów.

Pododdziały logistyczne śmigłowców przemieszczające się i rozwijające na lądowiskach w bezpośredniej strefie działań bojowych mogą napotykać na zniszczone i zaminowane drogi, przeprawy, jak również strefy (rejon) skażeń promieniotwórczych oraz chemicznych. Dlatego też pododdziały te, aby sprostać tym zadaniom, muszą być odpowiednio przystosowane organizacyjnie oraz wyposażone w odpowiedni sprzęt. Muszą też bez przerwy stosować w swojej działalności zasady rozśrodkowania, maskowania i ochrony.

Struktura organizacyjna oddziałów i pododdziałów śmigłowców oraz zasady ich podporządkowania to czynniki, które wymagają również odpowiedniej struktury organizacyjnej i podporządkowania logistyki. Struktura organizacyjna logistyki śmigłowców oraz zasady ich podporządkowania winny zapewnić możliwość terminowego i pełnowartościowego zabezpieczenia logistycznego śmigłowców w każdej sytuacji bojowej. Od funkcjonalności struktury organizacyjnej i podporządkowania oddziałów oraz pododdziałów śmigłowców zależy również i cały system kierowania logistyką oraz zaopatrywania materiałowego na poszczególnych szczeblach organizacyjnych (z jakich źródeł, które środki materiałowe i od kogo będą dowieszone i czym transportem).

Charakter wykonywanych zadań, natężenie działań bojowych, rodzaj i uzbrojenie śmigłowców, są to czynniki mające wpływ na zużycie takich podstawowych środków jak paliwo lotnicze, lotnicze środki bojowe, gazy techniczne i zużycie części zamiennych oraz na resurs silników. Rzutują one na wielkość utrzymywanych zapasów na poszczególnych szczeblach organizacyjnych, określają potrzeby w zakresie środków transportowych (transportu samochodowego), jego wyposażenia, sprzętu dystrybucyjnego paliw lotniczych oraz wpływają na organizację bezpośredniego zabezpieczenia logistycznego lotów.

Zasady bazowania śmigłowców w ugrupowaniu ZT, odległość lądowisk bazowania śmigłowców od źródeł zaopatrzenia, stan dróg, przepraw w rejonie działań, pora roku i warunki atmosferyczne wywierają wpływ na zakres przedsięwzięć

związanych z konserwacją i przechowywaniem środków materiałowych oraz potrzeby transportowe⁶.

Wymagania w zakresie bazowania pśb określają takie czynniki jak: głębokość bazowania, długotrwałość bazowania, liczba potrzebnych lądowisk i ich charakter.

Maksymalna głębokość bazowania uzależniona jest od promienia taktycznego działania śmigłowców, który dla śmigłowców Mi-2 wynosi 100 [km], a 180 [km] dla śmigłowców Mi24D.

Bazowanie oddziałów pśb powinno im zapewnić dogodne warunki wykonania zadań bojowych i jednocześnie zabezpieczać przed oddziaływaniem przeciwnika.

W okresie pokoju podstawowe pododdziały pśb bazują na lotnisku stałym. Bazowanie pśb podczas działań bojowych jest inne niż w okresie pokoju i wynika z przeznaczenia, zadań oraz warunków ich wykonania na korzyść wojsk lądowych.

Pułki śmigłowców bojowych rozmieszcza się na jednym lub 2-3 lądowiskach oddalonych od siebie o 5-10 km i więcej. Eskadry śmigłowców bojowych (szturmowych) rozmieszcza się na oddzielnych lądowiskach w zasadzie w sąsiedztwie SD ZOT wojsk lądowych.

W celu zwiększenia operatywności oddziaływanie śmigłowców bojowych (szturmowych) na przeciwnika (przede wszystkim na wezwanie z pola walki), mogą być organizowane lądowiska wysunięte, w odległości 5-10 km przed rubieżą styczności bojowej wojsk (RSBW) w ugrupowaniu pierwszorzutowych oddziałów wojsk lądowych.

Minimalna głębokość bazowania od RSBW uzależniona jest od głębokości ugrupowania walczących ZT wojsk lądowych.

Dla eśb ta głębokość bazowania może wahać się w granicach 30-50 [km], to znaczy, że pokrywa się z tylną granicą ugrupowania ZT oraz rejonem rozwijania SD korpusu, dla GŚ ZT, działających w składzie ZT, ze względu na potrzebę bezpośredniego kontaktu z wojskami walczącymi, głębokość bazowania waha się w granicach 15-20 [km]. Zazwyczaj rozmieszcza się GŚ między pierwszym a drugim rzutem ugrupowania bojowego ZT, w odległości 1-5 [km] od SD ZT. Przyjęte zasady nie wykluczają możliwości korzystania przez eśb, w określonych sytuacjach, z lądowisk położonych bliżej RSBW (lądowiska: zasadzki, wysunięte, na określonym kierunku itp.).

Długotrwałość bazowania w węźle lądowiskowym zależy od: intensywności działań i od tego na jaką odległość w czasie przesuwają się obiekty oddziaływania śmigłowców, a więc od taktycznego promienia działania oraz potrzeby głębokości oddziaływania.

⁶ J. Sajak, S. Pawłowski, E. Barszcz, A. Szalkowski, *Zastosowanie bojowe śmigłowców szturmowych w operacji zaczepnej i obronnej armii*, rozprawa doktorska, ASG, Warszawa 1977, rozdz. 5, s. 253.

Zakładając określone głębokości bazowania, widzimy, że śmigłowce bojowe powinny przebazowywać się w ciągu doby 2-3 razy, natomiast głębokość manewru dla śb będzie wynosiła 40-60 [km].

Potrzeby w zakresie lądowisk zależą od: struktury organizacyjnej, przyjętej zasady bazowania, częstotliwości manewru lądowiskowego, możliwości logistyki pśb. Innym czynnikiem rzutującym w sposób zasadniczy na zabezpieczenie logistycznego działań pśb, szczególnie pod względem świadczenia usług gospodarczo-bytowych dla stanu osobowego, są warunki atmosferyczne tj. warunki meteorologiczne w określonej porze roku.

Warunki wykonywania działań bojowych przez pśb, umożliwiają określenia specyficznych warunków, w których będą działać pododdziały logistyczne pśb. Zabezpieczenie logistyczne pśb, realizowane przez etatowe pododdziały tych pułków, różni się od działalności pododdziałów i oddziałów logistycznych zabezpieczających pozostałe pułki lotnicze.

Specyfika wykonywania zadań bojowych przez pśb, wymagać będzie zmian lądowisk. Dlatego też zabezpieczenie logistyczne pułków połączone będzie z częstym manewrem lądowiskowym, w ślad za wojskami lądowymi. Przemieszczanie się pododdziałów logistycznych pśb będzie wymagało ciągłego wydzielania sił i środków logistycznych do stworzenia warunków zapewniających życie i działalność bojową na nowych lądowiskach. Przemieszczenie RZN odbywać się będzie bezpośrednio za WLąd., mimo oddziaływania przeciwnika, po zniszczonych drogach często wymagających rozminowania. Należy również liczyć się z dużymi stratami w ludziach i sprzęcie oraz w środkach materiałowych. Rozwijanie rzutów dokonywane zaś w bardzo ograniczonym czasie z jednoczesnym wykonywaniem prac adaptacyjnych i przyjmowaniem lądujących śmigłowców, a gotowość bojowa śmigłowców będzie odtwarzana w deficycie czasowym, często pod ogniem przeciwnika.

Pododdziały logistyczne pśb będą prowadziły swoją działalność w bezpośrednim kontakcie z pododdziałami i oddziałami logistycznymi ZT WLąd. Współpraca między pododdziałami logistycznymi pśb i ZT WLąd, zakres tego współdziałania, będzie wynikał ze wspólnych interesów, a mianowicie z potrzeb jak najlepszego zabezpieczenia śmigłowców działających na korzyść WLąd. oraz ze wspólnej dyslokacji.

W tych warunkach, aby wykorzystać w jak największym stopniu logistykę WLąd., należałoby dążyć do unifikacji, szczególnie ogólnowojskowych środków materiałowych. Oddziały i pododdziały logistyczne WLąd., poza zabezpieczeniem materiałowym, powinny świadczyć usługi na korzyść zabezpieczenia logistycznego działań bojowych śmigłowców np. przygotować tereny pod lądowiska (rozminować, przygotować pod względem inżynieryjnym), wydzielać drogi i przeprawy, siły i środki do obrony i ochrony lądowisk. Czynić to również mogą pododdziały obrony terytorialnej na obszarze odpowiedzialności, których lokowane mogą być

lądowiska. Ponadto mogą udzielać pomocy w zakresie zabezpieczenia: technicznego (pojazdów samochodowych, pojazdów specjalnego przeznaczenia jak: dystrybutory tlenu, paliw, czy urządzeń rozruchowych itp.), medycznego, socjalno-bytowego, tzn. organizowanie usług specjalistycznych dla personelu pododdziałów śmigłowców.

Zabezpieczenie logistyczne pśb powinno stanowić jednolity układ, obejmujący organizację i realizację wszystkich przedsięwzięć logistycznych tj. zaopatrywania, zabezpieczenia: technicznego, logistycznego lotów, medycznego oraz obrony i ochrony bazowania.

Należy przewidywać więc, że właściwości i wymagania działań bojowych pśb, ich specyfika sprawią, że działalność logistyczna przebiegać może w warunkach: stałego oddziaływania przeciwnika z powietrza i ziemi, a zabezpieczenie działań śmigłowców będzie połączone z częstym manewrem lądowiskowym. Może to wymagać ciągłego wydzielenia sił i środków logistycznych do stworzenia warunków zapewniających działalność na nowych lądowiskach. Należy również zakładać, że przemarsz rzutów zabezpieczenia naziemnego będzie odbywać się bezpośrednio za nacierającymi wojskami, mimo oddziaływania przeciwnika, po zniszczonych drogach wymagających częstego rozminowywania, a rozwijanie rzutów zabezpieczenia naziemnego dokonywane na lądowiskach wybieranych w pośpiechu, często niezupełnie przygotowanych, pozbawionych stałej zabudowy, nie posiadających rozbudowy inżynieryjnej (ukryć, szczelin), stałej zabudowy, źródeł wody, itp. Również należy przypuszczać iż rzuty zabezpieczenia naziemnego niejednokrotnie będą osiągać lądowiska z dużymi stratami w stanie osobowym, sprzęcie i uzbrojeniu wojskowym oraz w środkach materiałowych. Natomiast rozwijanie rzutów zabezpieczenia naziemnego dokonywane z marszu, w bardzo ograniczonym czasie z jednoczesnym wykonywaniem szeregu prac adaptacyjnych, niewykłuczone, że pod ogniem przeciwnika i przyjmowaniem śmigłowców oraz odtwarzania ich gotowości bojowej.

Można też wysnuć tezę, że zabezpieczenie logistyczne pśb realizowane najczęściej będzie w bezpośrednim kontakcie z pododdziałami logistycznymi WLąd. a w wielu przypadkach z ich pomocą, zwłaszcza ZT na korzyść którego pśb będzie wykonywać zadania bojowe. Wynika z tego, że ZT, ich pododdziały logistyczne, powinny świadczyć (poza specjalistycznym zaopatrzeniem i zabezpieczeniem technicznym statków powietrznych) usługi na korzyść pśb. Ich treścią mogą być problemy związane z przygotowaniem terenów pod lądowiska np. ich rozminowywanie, urządzanie pod względem inżynieryjnym, wydzieleniem, przygotowaniem dróg, przepraw, pomocą w organizacji obrony i ochrony lądowisk, pomocą medyczną itp.

Wynikają z tego wnioski, że przewidziane działania dla pśb powodować mogą iż sposób zabezpieczenia logistycznego pśb będzie się różnił od tego, wypracowanego dla lotnictwa taktycznego sił powietrznych, opartego na działaniach baz lot-

niczych. Doświadczenia z wojen, są na tyle przekonujące do tego, że pśb LWL są tymi oddziałami lotnictwa, w których zabezpieczenie logistyczne powinno dokonywać się z wykorzystaniem rzutów zabezpieczenia naziemnego (RZN), wyposażonych w odpowiedni, potrzebny, potencjał logistyczny. Dopiero inne sposoby zabezpieczenia logistycznego należy traktować jako uzupełniające ten podstawowy tzn., działalność RZN. Jako zasadniczy środek transportu w logistyce pśb obecnie należy przewidywać transport samochodowy.

Uwzględniając jednocześnie to, że pśb są jednostkami pierwszej kolejności użycia, również ich RZN mogą okazać się zbyt małomanewrowe w porównaniu do manewrowości i potrzeb w tym zakresie śmigłowców pśb. Dlatego nie należy wykluczyć potrzeby zorganizowania śmigłowcowych pododdziałów transportowych w pśb – jako ich autonomicznych środków transportowych zaopatrzenia. Można te śmigłowcowe pododdziały transportowe zorganizować na szczeblu szefostwa LWL Dowództwa Wojsk Lądowych. Wówczas wykorzystywane mogłyby one być na zasadzie wsparcia działań logistycznych określonego pśb, wydzielając do niego określoną liczbę śmigłowców lub śmigłowcolotów.

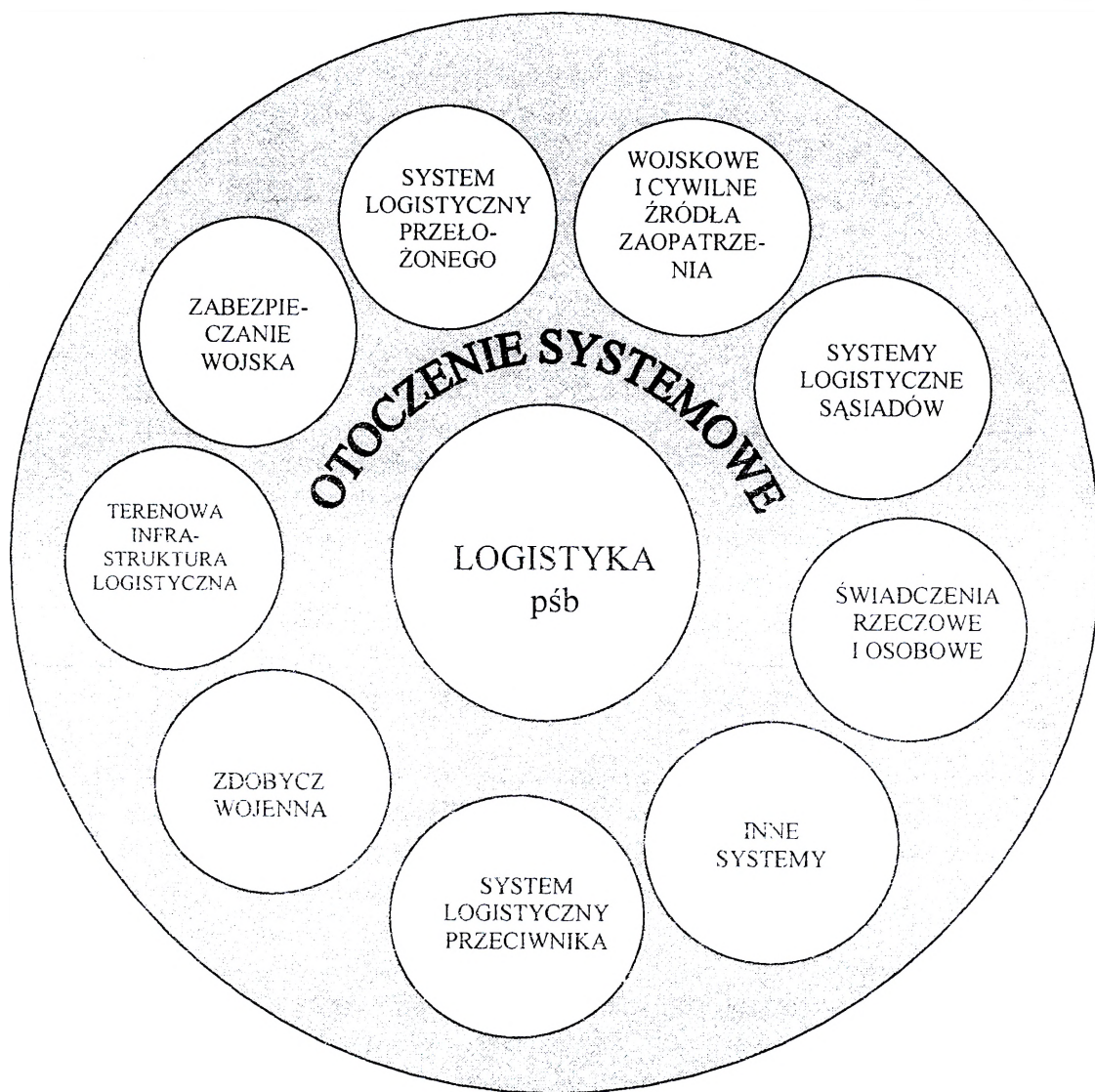
Aktualnie dla logistyki pśb otoczeniem zewnętrznym są zabezpieczane wojska, logistyka przełożonego (logistyka wsparcia), logistyka sąsiadów, przeciwnika, wojskowe i cywilne źródła zaopatrzenia, terenowa infrastruktura logistyczna, świadczenia rzeczowe, zdobycze wojenne i inne.

Otoczenie zewnętrzne logistyki pśb przedstawiono na rys. 3.

Analiza warunków działania pśb pozwala stwierdzić, że śmigłowce pśb są traktowane przede wszystkim jako środek wsparcia ogniowego WLąd. Jednak, aby mogły one w pełni spełniać swoją rolę we współczesnych działaniach, konieczne są gruntowne zmiany w LWL, zwłaszcza w wyposażeniu tego lotnictwa w nowoczesne środki walki oraz w jego logistyce.

Bowiem jednym z obszarów warunkujących sprawne działanie i spinającym całość działań bojowych śmigłowców jest szeroko rozumiana logistyka.

Jest to bardzo ważne, ze względu na fakt „wyjścia” LWL, w tym pśb, wraz z ich logistyką z etatowego podporządkowania WLiOP i częściowego wyprowadzenia logistyki LWL z logistyki WLiOP. Dlatego, że w obecnej chwili logistyka WLiOP stanowi COZ dla LWL w odniesieniu do środków materiałowych typu lotniczego.

Źródło: E. Nowak i inni, *Wojskowy system logistyczny i zabezpieczenie logistyczne wojsk*, Katedra Logistyki Wojsk Lądowych, AON, Warszawa 1996.

Rys. 3. Otoczenie zewnętrzne logistyki pśb

1.2. Warunki i możliwości wykonania zadań przez pułk śmigłowców bojowych

W celu racjonalnego użycia pś w operacji obronnej KZ wskazane jest wnikliwe i wszechstronne uwzględnienie warunków i możliwości wykonywania zadań⁷.

Za warunki wykonywania zadań należy uznać stan obiektywnych i subiektywnych czynników, wywierających wpływ na prowadzenie działań bojowych przez pś⁸. Ze względu na występowanie wielu sposobów prowadzenia operacji obronnej przez przeciwnika, jednoznaczne określenie czynników działań pś w operacjach KZ jest bardzo skomplikowane.

Wnioski ze studiów literatury wskazują, że warunki działań pś w operacjach KZ będzie kształtować wiele czynników. Najważniejsze z nich to⁹:

- sytuacja powietrzna, wynikające z niej możliwości i skład obrony przeciwlotniczej (OPL) przeciwnika oraz jego lotnictwa taktycznego i lotnictwa sił lądowych (głównie śmigłowców);

- działania własnych wojsk KZ, głównie zadania i okresy porażenia ogniowego wynikające z operacji obronnej KZ;

- czas działań pś, występujące warunki atmosferyczne i terenowe.

Doświadczenia z wojen, konfliktów zbrojnych i wnioski z ćwiczeń wskazują jednoznacznie, że nacierający przeciwnik będzie posiadał panowanie w powietrzu¹⁰.

Drugą grupę czynników wywierających wpływ na użycie pś w operacji KZ są działania własnych wojsk lądowych w poszczególnych etapach operacji i praktycznie realizowane okresy porażenia ogniowego przeciwnika. Operacja KZ będzie prowadzona na dużej szerokości¹¹. Spowoduje to znaczne oddalenie rejonu działań bojowych (obiektów uderzeń) pś od lądowisk ich bazowania. W rezultacie ograniczy możliwości bojowe pś w zakresie głębokości działań oraz znacznie wydłuży czas wykonywania zadań na wezwanie z pola walki. Dlatego w celu pełniejszego wykorzystania możliwości bojowych pś staje się koniecznością przygotowanie lądowisk zapewniających manewr na skrzydła i tyły nacierającego przeciwnika. Zarówno większa głębokość bazowania, jak i szerszy pas działań znacznie zmniejszają możliwości przestrzennego oddziaływania pś. Należałoby więc znaleźć taki sposób bazowania, który by zwiększał swobodę śmigłowców w zakresie głębokości oddziaływania. Jeżeli będzie istniała potrzeba zwiększenia głębokości oddzia-

⁷ Opracowano na podstawie: S. Suchora, R. Szustek, E. Cieślak, „WLOP-3” Lot. WL w walce i oper., AON, 1996.

⁸ Mała encyklopedia wojskowa. Wyd. Użycie śmigłowców szturmowych w operacji obronnej armii, MON, Warszawa 1976.

⁹ S. Suchora, Użycie śmigłowców (korpusu), AON, Warszawa 1991.

¹⁰ Działania operacyjne. Wybrane artykuły z wojskowych czasopism zagranicznych, AON, Warszawa 1992.

¹¹ J. Trzpis, Zabezpieczenie wykonania kontrataku (przeciwduderzenia) w obronie, AON, 1995.

ływania bojowego pś, to wówczas można je osiągnąć poprzez wykorzystanie lądowisk wysuniętych, podwieszenie zbiorników dodatkowych, skrócenie czasu manewru itp. Z tego powodu pś bazujący na lądowiskach będzie ciągle narażony na uderzenia z powietrza. Wymusza to na pś utrzymywanie sił i środków w stałej gotowości do wychodzenia spod tych uderzeń¹². Uderzenia z powietrza na lądowiska pś będą utrudniały organizację i zabezpieczenie działań bojowych śmigłowców. Będą też powodować straty śmigłowców na ziemi. Uderzenia odwetowe naszego LMB wykonywane w ramach powietrznej operacji obronnej (POO) i podczas prowadzenia lądowej operacji obronnej (LOO) raczej nie spowodują zasadniczego uszczerbku w systemie obrony przeciwlotniczej przeciwnika. Tak więc, większość obiektów działań pś będzie osłaniana przez nienaruszone środki OPL wojsk. Niewątpliwie nasili się intensywność oddziaływania i przeciwdziałania śmigłowców przeciwnika¹³. Systematyczny rozwój jakościowy środków obrony przeciwlotniczej a szczególnie środków wojsk lądowych będzie jeszcze bardziej utrudniać warunki działań pś. To wszystko spowodować może duże straty w śmigłowcach pśb.

¹² S. Suchora, *Użycie śmigłowców szturmowych w operacji obronnej armii (korpusu)*, AON, Warszawa 1991.

¹³ W. Michalak, *Działania bojowe Korpusu Lotniczego*, cz. I i II, AON, Warszawa 1994.

2. ORGANA (KIEROWANIA I WYKONAWCZE) LOGISTYCZNE PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH

Podstawowym ogniwem systemu logistycznego pśb jest batalion zaopatrzenia (bzaop). Struktura i wyposażenie batalionu zaopatrzenia przystosowane są do zabezpieczenia działań pśb w 2-3 rejonach bazowania i lądowiskach wysuniętych.

Zadania bojowe batalionu zaopatrzenia pśb wynikają z jego przeznaczenia i mają na celu wszechstronne i terminowe zabezpieczenie działań bojowych pśb.

Do zasadniczych zadań realizowanych przez bzaop zalicza się: utrzymanie w stałej gotowości eksploatacyjnej pola wzlotów, urządzeń lotniskowych i dróg wewnątrz lotniskowych; zgłaszanie potrzeb, gromadzenie, utrzymanie i przechowywanie zapasów środków materiałowych; udział w zabezpieczeniu technicznym (techniczno-lotniczym) sprzętu bojowego (statków powietrznych) pułku oraz organizacja i realizacja zabezpieczenia technicznego naziemnego sprzętu technicznego specjalistycznego i ogólnowojskowego (batalionu zaopatrzenia i innych pododdziałów pułku, zabezpieczenia medycznego stanu osobowego pułku; ochrony przeciwpożarowej sprzętu bojowego, obiektów i urządzeń lotniskowych; przygotowanie lądowisk i bazy materiałowej i technicznej na kolejnym lotnisku (lotniskach) w celu przebazowania pułku lub jego poszczególnych sił; przemieszczanie lub przewóz RZN; zabezpieczenie handlowo-bytowe stanu osobowego; udział w organizacji ochrony i obrony oraz maskowaniu lotnisk, szkolenie stanów osobowych.

W razie potrzeby bzaop może wykonywać dodatkowe zadania, a mianowicie: prace remontowe pola wzlotów, urządzeń i dróg lotniskowych o niewielkiej pracochłonności; dowożenie środków materiałowych na własne lotniska organicznym transportem samochodowym.

Utrzymywanie w stałej gotowości eksploatacyjnej pola wzlotów i urządzeń lotniskowych obejmuje: konserwację i bieżący remont nawierzchni lotniska; agrotechniczną pielęgnację nawierzchni trawiastej; usuwanie śniegu; utrzymanie i konserwację urządzeń odwadniających; konserwację i utrzymanie urządzeń elektroenergetycznych; utrzymanie i naprawę dróg wewnątrz lotniskowych.

W sytuacjach szczególnych powyższe przedsięwzięcia mogą być realizowane przy udziale innych sił i środków pśb.

Zgłaszanie potrzeb, gromadzenie i utrzymanie określonych zapasów materiałowych obejmuje: ustalanie potrzeb w zakresie środków materiałowych; składanie zapotrzebowań na środki materiałowe; przyjmowanie dowożonych środków materiałowych oraz ich konserwacja i przechowywanie; utrzymanie określonych zapasów środków materiałowych; wykorzystywanie zasobów miejscowych i zdobyczy wojennych, zgodnie z ustalonymi zasadami; prowadzenie ewidencji.

Przygotowanie środków materiałowych do wykorzystania w czasie zabezpieczenia działań bojowych to zadanie główne batalionu zaopatrzenia realizowane w oparciu o magazyny poszczególnych sekcji batalionu.

Działalność bzaop ukierunkowana na zaspokajanie potrzeb pśb nie ogranicza się jedynie do gromadzenia i utrzymania niezbędnych ilości i rodzajów środków. W jej zakres wchodzi również wiele czynności związanych z bezpośrednim ich przygotowaniem do wykorzystania. Do nich należą: wykonywanie analiz laboratoryjnych; przygotowanie paliw lotniczych; rozkonserwowanie i taśmowanie amunicji; ładowanie akumulatorów lotniczych oraz przygotowanie i wydawanie żywności.

Zadania zabezpieczenia medycznego stanu osobowego pułku realizowane są przez kompanię medyczną (kmed). Polega ono na rozwinięciu pułkowego punktu medycznego. Punkt ten przeznaczony jest do udzielania pierwszej pomocy lekarskiej. Ponadto w zakres zabezpieczenia medycznego wchodzi: badanie sytuacji epidemicznej i sanitarnej; zapobieganie i likwidacja ognisk chorób; udzielanie pomocy porażonym i chorym oraz czynności profilaktyczne.

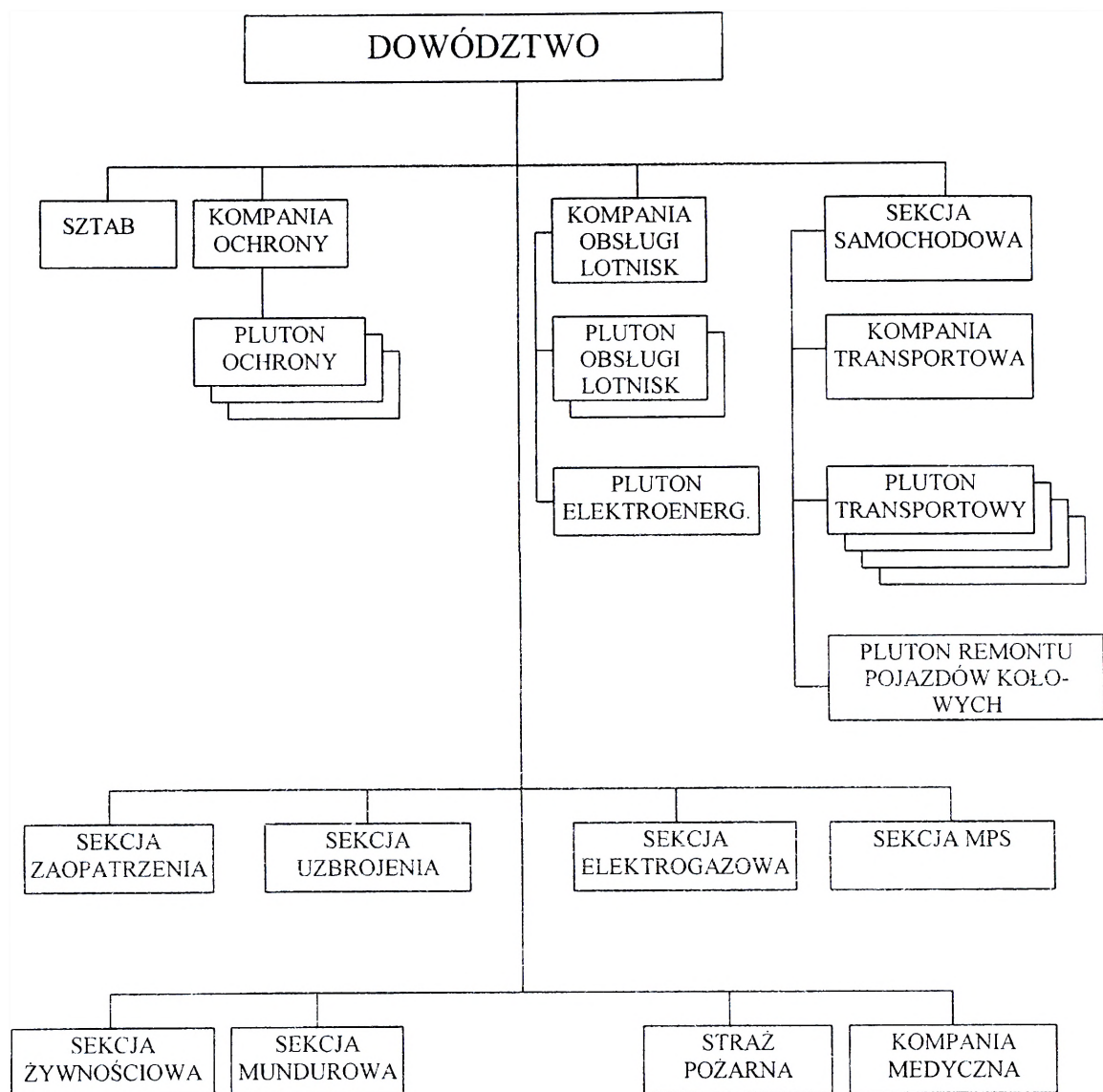
Przygotowanie lotniska i bazy materiałowo-technicznej w kolejnym rejonie bazowania obejmuje rekonesans lądowiska; wyznaczenie miejsc rozmieszczenia sprzętu, stanu osobowego i środków materiałowych; przewóz sił i środków w ramach RNZ; gromadzenie odpowiednich środków na lotnisku bazowania, rozwinięcie sił i środków oraz przygotowanie ich do przyjęcia rzutu bojowego.

Do realizacji powyższych zadań batalion zaopatrzenia pułku śmigłowców bojowych posiada strukturę organizacyjną, która pozwala na odpowiednią realizację zadań zabezpieczenia logistycznego (rys. 4). Zadania te realizowane są w ramach funkcji sprawowanych przez poszczególne składowe logistyki tzn. zabezpieczenie: techniczne, materiałowe, medyczne i obiektowe, w tym lotniskowe (lądowiskowe).

Zabezpieczenie techniczne w pśb, to zespół przedsięwzięć realizowanych głównie przez służby i pododdziały techniczne o specjalnościach techniczno-lotniczej, uzbrojenia i elektroniki, samochodowej, inżynieryjnej i saperskiej, chemicznej, łączności i ubezpieczenia lotów, informatycznej i zautomatyzowanych systemów dowodzenia.

Jest ono realizowane we wszystkich pododdziałach i służbach pśb i obejmuje następujące przedsięwzięcia: obsługiwane techniczne, bezpośrednie przygotowanie do użycia, użytkowanie, kontrolę eksploatacji (użytkowania i obsługiwanie) oraz stanu technicznego, rozpoznanie techniczne uszkodzeń (rodzaj i zakres), ewakuację techniczną, remont i zapewnienie szybkiego powrotu do użytkownika.

Zabezpieczenie materiałowe w pśb, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu pełnego i terminowego zaspokojenia potrzeb materiałowych (uzbrojenie, środki rażenia, sprzęt techniczny wszelkiego rodzaju, materiały pędne i smary, części (zestawy) zamienne, żywność, umundurowanie, medykamenty, sprzęt kwatermistrzowski, materiały i płyny specjalne, gazy sprężone i inne różnego przeznaczenia oraz w wodę) niezbędnych do życia i prowadzenia działań bojowych lub szkolenia.

Rys. 4. Struktura organizacyjna batalionu zaopatrzenia

Zabezpieczenie materiałowe w pśb obejmuje: planowanie potrzeb materiałowych; załadunek, przewóz (dowóz, manewr, ewakuację) oraz wyładunek środków materiałowych; gromadzenie i utrzymanie (odpowiednio urzutowanych) zapasów środków materiałowych; wydawanie użytkownikom oraz prowadzenie ewidencji tych środków (przychodu, rozchodu, w tym zużycia i strat).

Zabezpieczenie intendenckie w pśb, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu zapewnienia żołnierzom odpowiednich warunków życia.

Zabezpieczenie intendenckie w pśb obejmuje przedsięwzięcie związane z: żywnością, umundurowaniem i zakwaterowaniem stanów osobowych w warunkach stacjonarnych i polowych; utrzymaniem higieny osobistej, handlem wojskowym, grzebaniem poległych i zmarłych.

Zabezpieczenie medyczne w pśb, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu utrzymania wysokiego stanu zdrowotnego żołnierzy, a tym samym sprawnego udzielania kwalifikowanej pomocy porażonym i chorym oraz zapewnienie odpowiednich warunków sanitarnych i przeciwepidemicznych rejonów zakwaterowania.

Zabezpieczenie medyczne pśb obejmuje przedsięwzięcia leczniczo-ewakuacyjne, sanitarnohigieniczne i przeciwepidemiczne.

Zabezpieczenie lotniskowe (lądowiskowe) w pśb, to zespół przedsięwzięć, głównie inżynierskich, wykonywanych w celu stworzenia dogodnych warunków terenowych umożliwiających start i lądowanie śmigłowców, utrzymania w ciągłej gotowości do użycia nawierzchni, obiektów i urządzeń lotniskowych (lądowiskowych) oraz wykonywania manewru lotniskowego.

Zabezpieczenie obiektowe, w tym głównie lotniskowe, w pśb obejmuje: konserwację, remont i adaptację lotnisk i terenów pod lotniska (lądowiska), dróg kołowych, obiektów fortyfikacyjnych utrzymanie w gotowości eksploatacyjnej, wykonywanie niszczących na lotniskach oraz wydobywanie i oczyszczanie wody.

Do wykonania zadań zabezpieczenia logistycznego w pśb są przeznaczone określone służby (sekcje) i pododdziały logistyczne.

Te służby (sekcje) i pododdziały to: inżyniersko-lotnicza, samochodowa z kompanią transportową i plutonem remontu pojazdów kołowych (pl rpk), uzbrojenia i amunicji, zaopatrzenia lotniczo-technicznego, materiałów pędnych i smarów, lotniskowa, mundurowa, żywnościowa, medyczna, finansowa, kompania ochrony oraz pluton straży przeciwpożarowej.

Służba inżyniersko-lotnicza realizuje zadania związane z utrzymaniem ciągłej gotowości do użycia samolotów i śmigłowców transportowych, specjalistycznego sprzętu lotniczego i części zamiennych (zestawów remontowych) znajdujących się w wyposażeniu oddziału, zapewnieniem wysokiej sprawności i niezawodności działania oraz zapewnieniem szybkiego odtworzenia sprawności technicznej niesprawnej techniki lotniczej i szybkiego powrotu do użytkownika.

Służbą inżyniersko-lotniczą kieruje szef służby inżyniersko-lotniczej pśb.

Do realizacji zadań inżyniersko-lotniczych szef służby dysponuje: personelem technicznym eskadr lotniczych, eskadrą techniczną i polowym warsztatem lotniczym (PWL).

Sekcja samochodowa jest przeznaczona do dowozu wewnątrzloteńskiego środków materiałowych, żołnierzy oddziału (pśb) oraz do realizacji zadań związanych manewrem lotniskowym oddziału.

Zadaniem sekcji samochodowej jest planowanie potrzeb sprzętu samochodowego, części zamiennych, zestawów remontowych i narzędzi, gromadzenie i utrzymywanie odpowiednich zapasów środków materiałowych, dokonywanie napraw bieżących, remontów drobnych i średnich pojazdów mechanicznych oddziału, utrzymywanie w stałej gotowości eksploatacyjnej pojazdów do zabezpieczenia działań bojowych oddziału (pśb), dowóz personelu latającego i technicznego z miejsc zakwaterowania do lotnisk i z powrotem, przewóz sił i środków (rzutów) zabezpieczenia naziemnego oddziału na nowe lotniska, organizacja i prowadzenie szkolenia stanu osobowego oraz prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości.

Sekcją samochodową kieruje szef sekcji samochodowej. Do realizacji zadań szef służby dysponuje: kompanią transportową i plutonem remontu pojazdów kołowych.

Przeznaczeniem sekcji elektrogazowej jest zaopatrywanie pśb w gazy sprężone i ciekłe, urządzenia i agregaty elektryczne do rozruchu samolotów oraz ładowania akumulatorów pokładowych.

Podstawowe zadania sekcji elektrogazowej, to gromadzenie odpowiedniej ilości i asortymentu gazów sprężonych (tlenu medycznego, technicznego, sprężonego powietrza, azotu, dwutlenku węgla, acetyleny), ich wytwarzanie i przechowywanie oraz dostarczanie do samolotów i śmigłowców, ładowanie pokładowych akumulatorów lotniczych i ich konserwacja, dostarczanie sprzętu do rozruchu silników lotniczych, organizowanie i prowadzenie szkolenia personelu służby elektrogazowej oraz prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości sprzętu i środków. Służbą kieruje szef sekcji.

Sekcja uzbrojenia i amunicji przeznaczona jest do zaopatrywania pśb w lotnicze środki rażenia (naboje do broni pokładowej, lotnicze pociski rakietowe, bomby, naboje sygnalizacyjne i pironaboje) oraz broń i amunicję ogólnowojskową.

Zadaniem sekcji uzbrojenia jest planowanie potrzeb sprzętu uzbrojenia i amunicji, materiałów pirotechnicznych, gromadzenie i utrzymywanie nakazanych zapasów, przygotowywanie i dostarczanie do samolotów lotniczych środków rażenia, remont i konserwacja sprzętu uzbrojenia, stała kontrola nad ilościowym i technicznym stanem uzbrojenia, zapotrzebowywanie sprzętu i uzbrojenia oraz środków rażenia typu ogólnowojskowego, wyposażenie pododdziałów i służb pśb w uzbrojenie ogólnowojskowe, organizowanie i prowadzenie szkolenia stanu osobowego sekcji uzbrojenia oraz prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości.

Sekcją kieruje szef sekcji. Do realizacji zadań dysponuje: warsztatem rusznikarskim i magazynem.

Sekcja zaopatrzenia lotniczo-technicznego przeznaczona jest do zaopatrywania pśb w silniki lotnicze, części zamienne do silników i płatowców, sprzęt lotniskowo-hangarowy, uzbrojenie lotnicze, zestawy remontowe, narzędzia, agregaty samolotowe (śmigłowcowe), osprzęt i radiostacje samolotowe, materiały do remontu płatowców, farby i lakiery itp.

Zadaniem sekcji zaopatrzenia lotniczo-technicznego jest planowanie potrzeb sprzętu, części i materiałów, ich zapotrzebowywanie, tworzenie przechowywanie i konserwacja zapasów, wydawanie środków materiałowych oraz prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości.

Sekcją kieruje szef służby (sekcji). Do realizacji zadań dysponuje magazynami sprzętu lotniczo-technicznego.

Sekcja materiałów pędnych i smarów (mps) przeznaczona jest do terminowego zaopatrywania w materiały pędne i smary, płyny specjalne celem zaspokajania potrzeb samolotów i śmigłowców oraz pojazdów mechanicznych, maszyn, agregatów i urządzeń specjalnych.

Do zadań sekcji mps zaliczyć należy: planowanie potrzeb paliw, smarów i płynów specjalnych; tworzenie i utrzymywanie odpowiednich zapasów; stała kontrola jakości wyżej wymienionych środków materiałowych; nadzór nad stałymi i ruchomymi urządzeniami do dystrybucji paliw pod względem ich sprawności i czystości; dostarczanie mps bezpośrednio do samolotów i śmigłowców oraz zaspokajanie potrzeb sekcji samochodowej i pozostałych pododdziałów i służb mających w wyposażeniu pojazdy mechaniczne, agregaty, urządzenia z silnikami spalinywymi; organizowanie i prowadzenie szkolenia stanu osobowego służby mps oraz prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości.

Sekcją kieruje szef sekcji. Do realizacji zadań dysponuje: składami mps, magazynami płynów specjalnych, laboratorium jakości mps, urządzeniami do dystrybucji paliw – stacjonarnym i przewoźnym.

Służba lotniskowa jest przeznaczona do zapewnienia bazowania pśb. Zadaniem sekcji lotniskowej jest utrzymanie stałej gotowości eksploatacyjnej lotnisk i urządzeń lotniskowych, konserwacja, przeprowadzenie bieżących remontów nawierzchni lotniskowych, wykonywanie przedsięwzięć związanych z inżynierską rozbudową lotnisk i lądowisk (budowa schronów, ukryć, punktów oporu itp.), wykonywanie przedsięwzięć maskowniczych oraz udział w likwidacji skutków uderzeń przeciwnika na lotniska zarówno bronią konwencjonalną, jak i masowego rażenia.

Sekcją kieruje szef służby lotniskowej. Do realizacji zadań dysponuje kompania obsługi lotniska.

Sekcja mundurowa jest przeznaczona do zaopatrywania w środki mundurowe typu lotniczego, technicznego i ogólnowojskowego, wyposażenia nawigatorskiego, dokonywania napraw umundurowania i obuwia, wyposażania w środki higieny osobistej i organizowania kąpieli stanu osobowego, jak również do prania i wymiany bielizny. Sekcja mundurowa bierze udział w organizacji i realizacji zabiegów specjalnych.

Zadaniem sekcji mundurowej jest: planowanie potrzeb, przyjmowanie, przechowywanie, konserwacja oraz nadzór nad użytkowaniem umundurowania, obuwia, bielizny i dokonywania ich napraw, organizowanie i przeprowadzanie kąpieli,

wymiany bielizny, strzeżenie oraz zaopatrywanie w sprzęt namiotowo-obozowy, środki awaryjnego oświetlenia (lampy naftowe, gazowe itp.) oraz ogrzewania (piece węglowe, gazowe, dmuchawy spalinowe, węgiel, drewno, ropa, nafta) pomieszczeń, prowadzenia szkolenia personelu służby mundurowej i ewidencji oraz sprawozdawczości.

Sekcją kieruje szef sekcji. Do realizacji zadań dysponuje specjalistycznymi urządzeniami (pralnią, łaźnią) i magazynami.

Sekcja żywnościowa jest przeznaczona do organizacji żywienia personelu stanów osobowych pśb zgodnie z odpowiednimi normami należności oraz do zaopatrywania ich w środki spożywcze i sprzęt żywnościowy.

Zadaniem sekcji żywnościowej jest ustalanie potrzeb sprzętu i środków zaopatrzenia żywnościowego, przyjmowanie, przechowywanie środków spożywczych oraz konserwacja sprzętu, organizacja żywienia stanu osobowego, przetwórstwa środków żywnościowych, naprawa i remont sprzętu służby żywnościowej, organizowanie ruchomych punktów żywienia personelu latającego na lotniskach, szkolenia własnego stanu osobowego oraz prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości środków zaopatrzenia żywnościowego.

Sekcją kieruje szef służby (sekcji). Do realizacji zadań dysponuje specjalistycznym sprzętem służby żywnościowej oraz magazynami.

Sekcja medyczna jest przeznaczona do medycznej obsługi działań bojowych pśb oraz do realizacji zadań profilaktyczno-sanitarnych i higienicznych, przeciwepidemicznych i leczniczo-ewakuacyjnych stanu osobowego tych pułków.

Do zadań sekcji medycznej należy zaliczyć organizację i przeprowadzanie przeglądów lekarskich oraz obserwację stanu zdrowia żołnierzy, okazanie pomocy medycznej porażonym i chorym oraz ich ewakuacja do szpitali lotniczych i innych, realizacja przedsięwzięć higieniczno-sanitarnych i przeciwepidemicznych, udzielanie pomocy medycznej załogom samolotów i śmigłowców przymusowo lądujących lub przymusowo opuszczających samolot czy śmigłowiec w rejonie lotniska, kontrola jakości żywności, posiłków, źródeł wody, zaopatrywanie w sprzęt i materiały medyczno-sanitarne, prowadzenie rozpoznania sanitarno-epidemicznego rejonu lotniska oraz prowadzenie szkolenia stanu osobowego pśb, jak również prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości środków zabezpieczenia medycznego.

Sekcją kieruje szef służby (sekcji) medycznej. Do realizacji zadań dysponuje izbą chorych (kompanią medyczną w okresie W) oraz rozwija pułkowy punkt medyczny.

Sekcja finansowa przeznaczona jest do zaopatrywania stanu osobowego pśb w środki pieniężne (płatnicze) oraz do prowadzenia operacji finansowych.

Zadaniem sekcji finansowej jest realizacja wszelkich operacji finansowych pśb, dokonywanie wpłat należnego uposażenia, kontrola rozchodowywania wydatków, prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości oraz szkolenie fachowe dysponentów kredytów.

Kompania ochrony przeznaczona jest do ochrony wszystkich obiektów pśb w celu zapewnienia bezpieczeństwa bazowania tego oddziału pracy związanej w wykonywaniu zadań bojowych oraz odpoczynku stanu osobowego. Do zadań kompanii ochrony należy: pełnienie służby wartowniczej i patrolowej oraz udział w obronie lotniska, zapobieganie atakom dywersyjnym lub niespodziewanym napadom na lotniska, odparcie tych napadów oraz szybka likwidacja ich skutków, zabezpieczenie urządzeń lotniskowych, sprzętu i środków materiałowych przed zniszczeniem lub kradzieżą, jak również utrzymywanie porządku i dyscypliny w rejonie lotniska.

Straż przeciwpożarowa jest przeznaczona do zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpożarowego podczas wykonywania wszelkich czynności związanych z bazowaniem i wykonywaniem zadań przez pśb.

Do podstawowych zadań straży przeciwpożarowej zaliczamy: organizowanie służby przeciwpożarowej w rejonie miejsc rozmieszczenia samolotów i śmigłowców pśb, utrzymywanie w stałej gotowości określonych sił i środków do udziału w akcjach gaśniczych na lotniskach i w ich rejonach, wyposażenie w sprzęt przeciwpożarowy pododdziały i służby, sprawdzanie jego przydatności do użycia, wymianę i uzupełnianie, szkolenie stanu osobowego w zakresie umiejętności posługiwania się sprzętem pożarowym oraz znajomości zasad i przepisów przeciwpożarowych.

W skład pśb w okresie pokoju wchodzi eskadry śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych.

Pododdziały logistyczne eskadr śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych (eśrł) stanowią bezpośrednią bazę zabezpieczającą je pod względem logistycznym na lądowiskach.

Przeznaczeniem więc pododdziału logistycznego eśrł jest zabezpieczenie i obsługa lotów bojowych eskadry na lądowisku bazowania.

W okresie pokoju pododdział logistyczny eśrł jest częścią składową pododdziału logistycznego pśb.

Głównym zadaniem pododdziału zabezpieczenia logistycznego eskadry śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych jest odtwarzanie gotowości bojowej śmigłowców.

Z analizy przedstawionych zadań wynika, że zabezpieczenie logistyczne pśb jest procesem skomplikowanym.

Jego istotę stanowi duża liczba zróżnicowanych przedsięwzięć mających na celu pełne, terminowe, o wysokim stopniu jakości zasilanie rozmieszczonych w terenie pododdziałów w środki bojowe, naziemny sprzęt techniczny oraz utrzymywanie w możliwie największym stopniu sprzętu technicznego w gotowości do użycia w różnych okolicznościach działań bojowych. Obejmuje ono także przedsięwzięcia związane głównie z odtwarzaniem gotowości bojowej śmigłowców oraz

zapewnieniem żołnierzom odpowiednich warunków bytowych, intendenckich i medycznych.

Wynika z powyższego, że organizowanie zabezpieczenia logistycznego w pśb to odpowiednie przygotowanie, ugrupowanie, rozmieszczenie i przemieszczenie pododdziałów, służb, urządzeń logistycznych w celu zaspokojenia potrzeb pśb, uzgodnienie z odpowiednimi organami komunikacji wojskowej dróg dowozu, ewakuacji i wreszcie obrona i ochrona pododdziałów. Organizacja zabezpieczenia logistycznego (ogólnie ujmując) to proces zarządzania łańcuchem dostaw i usług dla pododdziałów pśb oraz dowodzenie pododdziałami logistycznymi pułku. Organizuje się je w celu zapewnienia stałej gotowości bojowej i zdolności pułku do prowadzenia walki.

Zabezpieczenie logistyczne pśb charakteryzuje się pewnymi właściwościami, które, jak stwierdzono w poprzednim podrozdziale, różnią je od zabezpieczenia logistycznego w oddziałach innych rodzajów lotnictwa. Można do nich zaliczyć to, że prawdopodobnie realizacja przedsięwzięć logistycznych będzie przebiegać niemal w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem, pod stałym zagrożeniem jego oddziaływania zarówno z powietrza, jak i z ziemi; połączona będzie z częstym manewrem drogą niemal ciągłego przemieszczania sił i środków zabezpieczenia na nowe lądowiska we wszystkich rodzajach działań bojowych; rozwijanie sił i środków naziemnych na nowych lądowiskach odbywać się może w pośpiechu i w miejscach niezupełnie przygotowanych (nie mających żadnej stałej zabudowy, pozbawionych ukryć i szczelin, niejednokrotnie nie mających źródeł zasilania, wody, itd.); przybywające na nowe lądowiska siły i środki naziemne będą często ponosić znaczne straty w ludziach i sprzęcie oraz środków materiałowych, co z całą pewnością nie wpłynie na sprawność zabezpieczenia, a odtwarzanie gotowości bojowej odbywać się może z konieczności w bardzo krótkim czasie.

Jak wcześniej przedstawiono zadania te realizują pododdziały i służby logistyczne w ramach podstawowych rodzajów zabezpieczeń: zaopatrywania, technicznego, medycznego oraz obiektowego, zaspokojenie potrzeb bytowych jeńców wojennych oraz grzebania poległych i zmarłych żołnierzy.

Organizatorem zabezpieczenia logistycznego w pułku śmigłowców bojowych jest szef logistyki – dowódca batalionu zaopatrzenia (dca bzaop). Wykonawcami zaś szefowie poszczególnych pionów z udziałem szefów (kierowników) służb (sekcji) i dowódców pododdziałów.

Zabezpieczenie logistyczne pśb realizowane jest zgodnie z decyzją (zamiarem i wytycznymi dowódcy oddziału oraz specjalistycznymi zarządzeniami (wytycznymi) przełożonych szczebla nadrzędnego tzn. Związku Operacyjno-Taktycznego (np. Korpusu WLąd.). Jest to zasilanie wojsk, dostarczanie im zaopatrzenia oraz świadczenie usług niezbędnych do funkcjonowania i szkolenia.

Przeprowadzona analiza zadań i dotychczasowej struktury organizacyjnej pododdziałów logistycznych pśb, zasad osiągania przez nie gotowości bojowej oraz

wniosków i doświadczeń z ćwiczeń wykazały, że nie spełnia ona stawianych jej wymagań.

Obecna struktura organizacyjna pododdziałów logistycznych pśb, niczym się nie różni, wręcz jest „powielona”, od pododdziałów logistycznych innego rodzaju lotnictwa. Z etatowego pododdziału logistycznego pśb, tz. batalionu zaopatrzenia wydzielane są dwa RZN. Wydzielenie rzutów praktycznie jest niemożliwe bez szczegółowych i żmudnych kalkulacji, a niektóre składowe służb i pododdziałów nie są podzielone na dwie części o równoważnej wartości użytkowej. Dlatego też nie spełnia minimum w tym zakresie.

Eskadry bojowe wykonujące zadania na korzyść WLąd., będące w ciągłym ruchu, z tego też względu zmieniające często lądowiska, wymuszają na zabezpieczających je pododdziałach logistycznych szybkie, terminowe i pełne odtworzenie gotowości bojowej, niekiedy np. na trzech różnych lądowiskach znacznie oddalonych od siebie. Stąd wynika wniosek o potrzebie istnienia pododdziałów logistycznych pśb LWL o takiej strukturze organizacyjnej, która te warunki i wymogi zapewniłaby. Obecna struktura organizacyjna, obsada personalna i wyposażenie sprzętowe pododdziałów logistycznych pśb nie spełniają warunków samowystarczalności i nie są w stanie zabezpieczyć eskadr bojowych. Za mały stan ich obsady i wyposażenia nie zapewniają bezpieczeństwa podczas marszu. Posiadane środki transportowe, będące w wyposażeniu bzaop nie są zdolne do pokonywania trudnego terenu. Niewystarczająca jest też liczba pojazdów specjalnych o podwoziu terenowym, co utrudnia przemieszczanie i manewr w trudnym terenie.

Reasumując, wyposażenie, skład oraz zasady funkcjonowania logistyki pododdziałów zabezpieczających działania bojowe pśb są przestarzałe, mało wydolne i nie spełniają oczekiwań w zakresie realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego pśb.

3. WARUNKI I WŁAŚCIWOŚCI DZIAŁAŃ LOGISTYCZNYCH W PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH

3.1. Uwarunkowania zewnętrzne funkcjonowania logistyki pułku śmigłowców bojowych

Potrzeby systemu operacyjnego lotnictwa WLąd., stanowią główne uwarunkowanie zewnętrzne funkcjonowania logistyki tego lotnictwa, a w szczególności pśb.

Pozostałe czynniki zewnętrzne warunkujące funkcjonowanie logistyki pśb, można zakwalifikować pod względem charakteru oddziaływania do bezpośrednich (wynikających z potrzeb działań lotnictwa wojsk lądowych) oraz pośrednich (wynikających z oddziaływania ich na pozostałe elementy tego lotnictwa np. logistykę).

Potrzeby pśb w sposób zasadniczy warunkują działalność logistyki, determinując jej wykorzystanie w działaniach rzutu bojowego pśb w ramach przewidywanego jego użycia w systemie operacyjnym wojsk lądowych.

Logistyka pśb realizując zadania, wynikające ze spełnianych funkcji wobec swojego pułku, powinna zaspokajać wszystkie potrzeby logistyczne. Możliwości zaś ich zaspokajania zależą między innymi od wpływu na ich realizację warunków zewnętrznych bezpośrednich.

Zewnętrzne uwarunkowania bezpośrednie wynikają z potrzeb rzutów bojowych pśb oraz oddziaływania przeciwnika. Do tych pierwszych zaliczyć można głównie: zadania pśb, wymagany potencjał bojowy do wykonania zadań i przewidywane zmiany w nim w toku działań bojowych, możliwości czasowo-przestrzenne prowadzenia działań przez eskadry pułku.

Zadania pśb polegać mogą przede wszystkim na zapewnieniu (bez względu na kierunek zagrożenia) obrony przed przeciwnikiem, poprzez uniemożliwienie ewentualnemu przeciwnikowi prowadzenia działań na danym kierunku, czy broniomym obszarze. Z tego względu zaangażowanie całości sił pśb wymuszać będzie zaangażowanie wszystkich sił i środków jego logistyki, niekiedy na rozbieżnych kierunkach, co stworzy najbardziej niekorzystne warunki dla jej funkcjonowania tzn. działanie częściami potencjału logistycznego. Spowodować to może rozproszenie wysiłku logistyki na tych kierunkach w tym samym okresie, oraz potrzebę poprawy położenia logistyki pśb i urzutowania zapasów. Przewidywać ponadto należy, iż w działaniach nastąpić może stosunkowo szybkie zużywanie dużej ilości różnych środków materiałowych, powstawanie dużych potrzeb ewakuacyjno-ratunkowych i remontowych śmigłowców i innego technicznego sprzętu wojskowego.

Realizacja zaś zadań tylko częścią sił pśb, może pozwolić racjonalnie wykorzystać posiadany potencjał logistyczny przez racjonalne rozłożenie wysiłku organów kierowania i wykonawczych logistyki pśb.

Z szerokiej grupy zadań realizowanych przez pśb, wynika konieczność dysponowania w organach wykonawczych pśb różnorodnego i znacznego potencjału logistycznego, zapewniającego nadal dużą manewrowość śmigłowcom, ale większą niż dotychczas wydolność i samodzielność.

Wielkość potencjału logistycznego wynikającego z potrzeb pśb determinowana jest wieloma czynnikami, w tym podpisanymi traktatami rozbrojeniowymi oraz możliwościami finansowymi budżetu państwa. Potencjał ten powinien, z operacyjnego punktu widzenia, być w stanie zrównoważyć choć w części potrzebę pśb.

Zmiany w potencjale bojowym i logistycznym pśb w toku działań w zasadniczej mierze mogą zależeć od skuteczności oddziaływania przeciwnika. W jego wyniku ponoszone przez organa logistyczne straty mogą doprowadzić w konsekwencji do całkowitego załamania procesu logistycznego pśb.

Należy przypuszczać, że pśb już w początkowym okresie wojny poniosą znaczne straty. Obecnie przyjmowany (na podstawie doświadczeń wojennych, konfliktów zbrojnych i teoretycznych opracowań), procentowy rozkład strat w lotnictwie przewiduje szacunkowo, że około 15% śmigłowców pśb biorących udział w działaniach bojowych w ciągu doby zostanie wyłączonych z użytkowania, z czego straty bezpowrotne mogą stanowić 3% w każdym wylocie z ogólnej liczby śmigłowców biorących udział w działaniach. Natomiast wielkość strat w pozostałym sprzęcie wojskowym (zabezpieczającym) mogą osiągnąć wartość na poziomie 9% ogólnej liczby sprzętu, w tym ocenia się, że 10% stanowić mogą straty bezpowrotne.

Powyższe prognozy ukierunkowują działania organów wykonawczych pśb, głównie na realizację zadań ewakuacyjnych i remontowych uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

W określeniu uwarunkowań funkcjonowania logistyki pśb, nie można pominąć zabezpieczenia lotniskowego (lądowiskowego) ze względu na bardzo ważne jego znaczenie w działaniu pśb.

Analizy konfliktów zbrojnych oraz komputerowe symulacje prowadzone w Akademii Obrony Narodowej w Katedrze Logistyki Wydziału Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej potwierdzają, że w pierwszych dobach trwania operacji, może ulec zniszczeniu bądź zablokowaniu (zaminowanych narzutowo) kilkadziesiąt lotnisk (lądowisk) bazowania i manewru pśb.

Wskazuje to na konieczność posiadania w strukturach logistycznych pśb odpowiednich organów wykonawczych inżynieryjno-saperskich oraz naprawy lotnisk, zdolnych do szybkiego przygotowania, a w razie potrzeby rozbudowania oraz naprawiania uszkodzonej infrastruktury lotniskowej (lądowiskowej). Aktualnie

w strukturach bzaop pśb brak jest takich organów lub występują w szczątkowych ilościach.

Możliwości czasowo-przestrzenne prowadzenia działań wynikać będą z przyjętych wymagań operacyjnych dla śmigłowców pśb, czyli koniecznością udzielenia odpowiedzi na pytanie - w jakim czasie i na jaką odległość będą działać? Od tych możliwości zależy też potrzeba lądowisk w celu utrzymania tych możliwości czasowo-przestrzennych. Wiąże się to też z częstotliwością manewru pśb na kolejne lotniska (lądowiska).

Ważnym i nieodłącznym elementem potencjału logistycznego pśb jest zgromadzenie i utrzymanie odpowiednio dużych (stosowanie do prognozowanych potrzeb) różnego rodzaju środków materiałowych.

Uwzględniając nakazane normy oraz przewidywane potrzeby pśb jego logistyka powinna dysponować zapasami środków materiałowych, przy założeniu średniego natężenia 2,5 wylotu w ciągu doby, umożliwiającymi wykonanie około 75 wylotów pułku w ciągu 3 dni.

3.2. Uwarunkowania wewnętrzne funkcjonowania logistyki pułku śmigłowców bojowych

Funkcjonowanie logistyki pśb uwarunkowane jest istnieniem i działaniem szeregu czynników i wzajemnych relacji między nimi, nazywanych dalej uwarunkowaniami wewnętrznymi.

Do głównych uwarunkowań wewnętrznych determinujących funkcjonowanie logistyki pśb zaliczyć można: potencjał logistyczny pśb; strukturę pododdziału logistycznego pśb; zasady funkcjonowania logistyki pśb; zakres i treść informacji logistycznej.

Zasadniczymi składowymi potencjału logistycznego są: zasoby ludzkie; środki materiałowe w tym uzbrojenie i sprzęt techniczny; infrastruktura oraz komunikacja.

Właściwością potencjału logistycznego pśb jest jego zmienność w czasie trwania działań, wynikająca z bardzo wielu różnorodnych czynników.

Głównymi elementami składowymi każdego potencjału są ludzie (żołnierze – specjaliści). Ich stan ilościowy oraz jakościowy wynika przede wszystkim z potrzeb operacyjnych oraz techniczno-technologicznych użytkowanego uzbrojenia i pozostałego sprzętu wojskowego.

Stan osobowy logistyki pśb, ze względu na realizację charakterystycznych zadań, można funkcjonalnie podzielić na dwie zasadnicze grupy: eksploatacyjną i zaopatrzenia.

Grupa eksploatacyjna – przeznaczona jest do realizacji zadań mających na celu odtwarzanie gotowości technicznej uzbrojenia i pozostałego sprzętu technicznego. Tworzą ją użytkownicy sprzętu bojowego, obsługi specjalistycznych urządzeń

naprawczych i kontrolno-pomiarowych odpowiednich specjalności oraz sprzętu pomocniczego itp.

Grupa zaopatrzenia – realizuje całą gamę zadań, zapewniając właściwe warunki do wykonania zadań wszystkim grupom osobowym. Dotyczy to przede wszystkim świadczenia usług związanych z zaopatrywaniem, gospodarczych (bytowych), ewakuacyjnych, transportowo-przeładunkowych.

Struktura jakościowa stanu osobowego, dotycząca głównie wymaganego wykształcenia (wyższego, średniego, przygotowania operacyjnego i technicznego-specjalistycznego) w poszczególnych grupach osobowych ulega zmianom zależnym od stopnia nowoczesności uzbrojenia i pozostałego sprzętu technicznego.

Uzbrojenie i pozostały sprzęt techniczny jest zasadniczym elementem składowym potencjału pśb. Jego stan ilościowy i jakościowy oraz wymogi eksploatacyjne decydują o możliwościach zastosowania bojowego. Natomiast sprzętowy potencjał systemu logistycznego tworzy głównie sprzęt wojskowy do zabezpieczenia działań np.: samochody specjalne i ogólnego przeznaczenia, maszyny inżynierskie, agregaty i inne urządzenia specjalistyczne.

Współcześnie użytkowane uzbrojenie i pozostały sprzęt techniczny cechuje się skomplikowaną (złożoną) konstrukcją, nasyconą elektroniką oraz różnorodnością typów i marek. Dla systemu logistycznego wynikają z tego określone problemy, które przede wszystkim dotyczą konieczności dysponowania: wykwalifikowanym, różnorodnym specjalistycznie potencjałem ludzkim; różnorodną aparaturą diagnostyczną, specjalistycznym sprzętem technicznym oraz urządzeniami pomocniczymi; dużym i różnorodnym potencjałem środków materiałowych (produktów specjalnych mps, środków bojowych, części zamiennych, itp.); odpowiednim potencjałem transportowym, charakteryzującym się dużymi zdolnościami udźwigowymi oraz możliwością realizacji zadań przewozowych w każdych warunkach; niezbędnym – wysokim – potencjałem remontowym z uwagi na zwiększenie pracochłonności; charakterystycznymi i niezbędnymi obiektami logistycznymi.

Środki materiałowe są tą częścią potencjału logistycznego pśb, bez której nie możliwe jest użycie w walce uzbrojenia i pozostałego sprzętu technicznego. Wśród całej gamy różnorodnych środków materiałowych wykorzystywanych w działaniach bojowych przez pśb wyróżnić można dwie zasadnicze grupy: bojowe (ogniowe) oraz niebojowe (nieogniowe) środki materiałowe.

Pierwszą grupę stanowią środki czynnie oddziałujące na przeciwnika w celu jego fizycznego zniszczenia. Przedstawicielami tej grupy są lotnicze środki bojowe (kierowane i niekierowane pociski rakietowe oraz bomby, amunicja do działek), kierowane rakiety „z-p”, amunicja artyleryjska i strzelecka, środki do minowania itp.

Grupę nieogniowych środków tworzą wszystkie pozostałe środki niezbędne do zaspokojenia potrzeb walczących wojsk. Są to podzespoły i części zamienne do uzbrojenia i pozostałego sprzętu technicznego, produkty mps (paliwa lotnicze,

samochodowe, produkty specjalne, oleje i smary), produkty żywnościowe, przedmioty zaopatrzenia mundurowego, środki lecznicze i urządzenia medyczne i inne.

Względy operacyjne nakazują odpowiednie urzutowanie oraz rozśrodkowanie posiadanego potencjału środków materiałowych, natomiast wymogi techniczno-technologiczne większości ogniowych i niektórych nieogniowych środków, dodatkowo określają warunki przechowywania oraz przygotowania ich przed zastosowaniem bojowym.

Infrastruktura pśb jest jednym z najważniejszych składników potencjału logistyki pśb. Większość z jej elementów jest w sferze ciągłego zainteresowania potencjalnego przeciwnika już w czasie pokoju. Fakt, iż nagromadzony jest w niej znaczny potencjał bojowy i logistyczny oraz wrażliwość na uderzenia stanowi, że będzie ona opłacalnym obiektem uderzeń ŚNP przeciwnika i to już od pierwszego momentu rozpoczęcia agresji. Do elementów infrastruktury pśb można zaliczyć lotniska, stanowiska ogniowe stacjonarnych opl, magazyny paliw lotniczych, lotniczych środków bojowych oraz rakiet „z-p”, specjalistyczne warsztaty remontowe (techniki lotniczej i naziemnej) stacjonarne (umocnione) stanowiska dowodzenia, węzły łączności itp.

Grupę zasadniczych obiektów logistycznych pśb, decydujących o możliwości prowadzenia działań bojowych przez eskadry pułku, stanowią przede wszystkim lotniska, (lądowiska).

Zaliczane one są do grupy obiektów powierzchniowych o dużych parametrach geometrycznych, niemobilnych mało odpornych na uderzenia wszelkich środków rażenia.

Wraz z doskonaleniem śmigłowców jako środka walki, zmieniają się wymagania w zakresie zaspokajania ich potrzeb lotniskowych, zarówno jakościowych (technicznych i technologicznych) jak i ilościowych (potrzeb operacyjnych).

Zaspokajanie potrzeb lotniskowych pśb w działaniach bojowych polegać będzie głównie na przygotowaniu, utrzymaniu i odtwarzaniu gotowości technicznej i eksploatacyjnej lotnisk (lądowisk) poprzez likwidację skutków uderzeń przeciwnika (rozminowywanie oraz odbudowa zniszczeń).

W szczególnych wypadkach, podyktowanych wymogami operacyjno-taktycznymi, zaspokajanie tych potrzeb może być realizowane poprzez rozbudowę lotnisk, adaptację odcinków dróg do celów lotniskowych, a najczęściej organizację lotnisk polowych.

Względy operacyjne wskazują, że celowe jest w działaniach bojowych bazowanie na jednym lotnisku eskadry lotniczej. W takim ujęciu ilościowe potrzeby lotniskowe pśb powinny wynosić 2-3 lotnisk.

Należy przy tym zaznaczyć, że ze względu na właściwości taktyczno-techniczne śmigłowce pśb mają dużo mniejsze wymagania lotniskowe.

Bardzo ważnymi obiektami logistycznymi są ponadto przemieszczające się po drogach kolumny rzutów zabezpieczenia naziemnego pśb.

Wymagają one mobilnego sprzętu samochodowego o dużych możliwościach udźwigowych, specjalistycznych urządzeń załadowczo-transportowych i wyposażenia umożliwiającego pracę w warunkach polowych, posiadania silnych elementów ubezpieczenia oraz łączności.

Grupę pomocniczych obiektów logistycznych pśb (wspomagających i stwarzających dogodne warunki do zabezpieczenia działań organom wykonawczym logistyki pśb) stanowią przede wszystkim magazyny paliw lotniczych środków rażenia, żywności, mundurowe, specjalistyczne warsztaty remontowe, (techniki lotniczej i naziemnej oraz koszary. Większość z tych obiektów to obiekty o zabudowie stałej o specyficznych wymaganiach.

Komunikacja jest ważniejszym elementem potencjału logistycznego pśb. Jej istotę stanowi przede wszystkim realizacja procesów zabezpieczenia komunikacyjnego oraz łączności.

Zabezpieczenie komunikacyjne dotyczyć będzie głównie zasilania pśb (dowozu ludzi, sprzętu wojskowego i środków materiałowych), ewakuacji oraz manewru. Realizowane ono będzie w zależności od sytuacji operacyjno-logistycznej przy wykorzystaniu wszystkich możliwych (dostępnych) środków transportowych. Zdecydowana większość tych zadań powinna być realizowana przez autonomiczne pododdziały (oddziały) transportowe pśb.

Ważną rolę w zarządzaniu procesami logistycznymi w pśb odgrywać będzie łączność i informatyzacja.

Liczba, zakres i znaczenie przekazywanych informacji we wszystkich kierunkach podkreśla ciągłe potrzeby w tym zakresie. Prowadzi to do konieczności wprowadzenia nowoczesnych rozwiązań tj. utworzenie autonomicznych kanałów łączności dla logistyki pśb oraz szerokiego zastosowania techniki komputerowej, w tym tworzenie lokalnych i rozgałęzionych sieci informatycznych, zapewniających oprócz przekazywania informacji również ich przetwarzanie i wspomaganie procesów decyzyjnych. Z pewnością będzie to miało istotny wpływ na sprawne i efektywne kierowanie procesami logistycznymi w pśb.

Struktura logistyki pśb stanowi zbiór elementów i relacji (sprzężeń) między nimi. Porządkuje ona wszystkie elementy składowe logistyki w zależności od rodzaju powiązań organizacyjnych. Rodzaj sprzężeń organizacyjnych decyduje o typie struktury systemu.

Z logistycznego punktu widzenia wydaje się, iż organizacyjne sprzężenia służbowe oraz funkcjonalne decydować będą o typie struktury logistycznej pśb. Najczęściej występującą formą struktury organizacyjnej w wojskach jest struktura liniowa i funkcjonalna.

Organizacyjne sprzężenia służbowe wyrażają stosunek nadrzędności i podporządkowania zachodzący między przełożonym a podwładnym. Są one podstawą liniowej struktury organizacyjnej, której cechą charakterystyczną jest to, że sprzężenia funkcjonalne pokrywają się ze służbowymi. Ma ona charakter hierarchiczny

i powoduje, że podwładni mają tylko jednego przełożonego, zaś specjaliści sprawują funkcje nadzorczo-doradczą (kontrolną).

Wydaje się, że główne wymogi określające struktury organizacyjne logistyki pśb wynikały z potrzebnej funkcjonalności wewnętrznej i zewnętrznej pśb a dotyczącej możliwości, charakteru, zakresu realizowanych zadań logistycznych oraz struktury organizacyjnej organów kierowania logistyką pśb.

Działanie logistyki powinno opierać się na następujących zasadach sztuki operacyjnej:

- celu i celowość działań bojowych;
- utrzymywania i ciągłego odtwarzania zdolności bojowej;
- aktywności i ciągłości działań bojowych;
- zaskoczenia;
- współdziałania;
- ześrodkowania odpowiedniego potencjału oraz skupiania głównego wysiłku do wykonania zadań bojowych w określonym miejscu i czasie;
- manewru siłami i środkami;
- uwzględniania i wykorzystania czynników: moralno – psychologicznego w interesie wykonania postawionego zadania bojowego;
- zabezpieczania działań bojowych;
- stanowczego i ciągłego kierowania wojskami.

Zasada celu i celowości działań logistycznych ma charakter uniwersalny, bowiem odnosi się do wszelkich działań ludzkich, a więc i do logistycznych.

Wynika z niej potrzeba racjonalnego określenia celu działania, który zamierza się poprzez to działanie osiągnąć. Formułując cel działania logistycznego należy przede wszystkim uwzględnić realne potrzeby rzutu bojowego pśb, możliwości i warunki realizacji zadań logistycznych oraz ich wpływ na realizację zadań przez eskadry pułku.

Zasada utrzymywania i ciągłego odtwarzania zdolności do logistycznego zabezpieczenia działań pśb wyraża się skutecznością wykonywania zadań postawionych przez przełożonych w czasie działań bojowych lub działań podejmowanych z własnej inicjatywy, niezależnie od pory roku, doby, warunków atmosferycznych i terenowych. Utrzymywanie jej wymaga realizacji czynności mających na celu ciągłe utrzymanie niezbędnego (wystarczającego) potencjału, w gotowości do wykonywania zadań logistycznych bez względu na skutki zakłóceń i powstałe niedobory.

Istota zasady aktywności i ciągłości zabezpieczenia logistycznego działań pśb wyraża się stałym dążeniem do natychmiastowego, zdecydowanego, terminowego, ciągłego i pełnego zaspokajania potrzeb pułku. Dążenie to musi przejawiać się podczas planowania działań logistycznych jak i podczas ich realizacji.

Aktywność przejawia się gotowością do natychmiastowego zaspokajania potrzeb pśb, tj. dyspozycyjnością decyzyjną i wykonawczą organów logistycznych niezależnie od sytuacji operacyjno-taktycznej i jest podstawowym warunkiem ich skuteczności.

Zaskoczenie polega na takim działaniu logistyki pśb, które umożliwi wykonanie przez eskadry niespodziewanych działań, powodujących zaskoczenie przeciwnika.

Dowódcy (szefowie) i sztaby logistyczne, powinni na bieżąco śledzić i znać aktualną sytuację operacyjno-logistyczną i w odpowiednim zakresie oraz czasie informować podwładnych o tym, co ma lub może nastąpić.

Współdziałanie to współpraca poszczególnych organów logistyki pśb z elementami innych systemów logistycznych, a w tym i z gospodarki narodowej (GN). Dotyczy to głównie zadań realizowanych przez poszczególne organiczne elementy logistyki pśb (współdziałanie wewnętrzne), wspierane potencjałem logistycznym innych rodzajów wojsk (w ramach rejonizacji) oraz infrastruktury GN (współdziałanie zewnętrzne).

Współdziałanie wewnętrzne dotyczy zgrania wszystkich organicznych elementów logistyki pśb w celu racjonalnego ich wykorzystania, zgodnie z ich możliwościami i kompetencjami. Dotyczy przede wszystkim ustalenia sposobu i zakresu ich działania.

Współdziałanie zewnętrzne obejmuje ustalenie zakresu i sposobów wzajemnego wspierania się potencjałem logistycznym OW i rodzajów SZ oraz GN (w ramach terytorialności działań). Ponadto polega ono na świadczeniu usług z dziedziny zabezpieczenia bojowego, głównie w zakresie: maskowania, rozpoznania, obrony przeciwlotniczej i przeciwhemicznej oraz ubezpieczenia.

Utrzymanie współdziałania wymaga ciągłej znajomości sytuacji, wzajemnej wymiany informacji, racjonalnego rozmieszczenia potencjału logistycznego w ugrupowaniu wojsk, udzielania pomocy oraz bezkolizyjnego wykonywania manewrów siłami i środkami logistycznymi, zgodnie z potrzebami.

Podczas realizacji zadań logistycznych ustalenie sposobów ich realizacji powinno zapewnić możliwe efektywne wykorzystanie zaangażowanego potencjału logistycznego pśb oraz chronić przed nadmiernym zużywaniem się i stratami, a także podnosić ogólną sprawność działania logistyki.

Zasada ta ma szczególne znaczenie przy organizacji i realizacji zadań logistycznych zapewniających manewrowe działania pśb, często na różnych (nawet rozbieżnych) kierunkach oraz rejonach.

Wynika z niej potrzeba dysponowania sprawnie działającą siecią łączności logistycznej oraz funkcjonowania logistyki pśb w strukturach organizacyjnych mających charakter rejonowy.

Ześrodkowanie odpowiedniego potencjału oraz skupienie głównego wysiłku do wykonania zadań logistycznych pśb w określonym miejscu i czasie, to jedna z najstarszych zasad, wynikająca z potrzeby realizacji celowych działań racjonalnymi sposobami. Jej istotą jest możliwość dostosowania systemu, a w tym koncentracji największego potencjału i wysiłku logistycznego, do osiągnięcia celów głównych. Natomiast cele drugorzędne, pomocnicze, zaspokajać należy minimalnym nakładem sił i środków lub nawet z nich rezygnować, o ile będzie to możliwe.

Ześrodkowanie (koncentracja) potencjału i wysiłku logistycznego wyraża się możliwością manewru wytypowanym potencjałem logistycznym, na określone kierunki i rejony działań bojowych. Polega na możliwie szybkim zgromadzeniu w odpowiednim miejscu i czasie, niezbędnie koniecznej (do zaspokojenia potrzeb pśb) wielkości potencjału zapewniającej osiągnięcie głównego celu działań bojowych.

Z zasady tej wynika potrzeba posiadania w strukturze logistyki pśb mobilnych organów wykonawczych.

Zasada manewru sił i środków logistycznych wyraża rolę ruchu w zabezpieczeniu logistycznym działań pśb, zwłaszcza w stwarzaniu jak najkorzystniejszych warunków do organizacji sił i środków logistycznych i realizacji zadań eskadrom pśb.

Manewr potencjałem logistycznym pśb wraz z koncentracją wysiłku, stanowić będzie nieodzowny element działań bojowych. Kalkulacje manewru powinny dotyczyć przede wszystkim niezbędnego czasu do wykonania go po ustalonej trasie, tzn. określenia czasu wyjścia, postojów i odpoczynków, przekraczania przepraw i dróg będących w dyspozycji organów kierowania ruchem wojsk.

Zasada ta również potwierdza konieczność posiadania w strukturze organizacyjnej logistyki pśb wielu elementów mobilnych.

Wymagany stan moralno-psychologiczny stanu osobowego logistycznych organów kierowania i wykonawczych pśb, osiąga się przede wszystkim w procesie codziennego szkolenia wojsk poprzez: wyrabianie odporności fizycznej i psychicznej na trudy (uciążliwości) służby, kształtowanie poczucia odpowiedzialności za czyny, kultury osobistej i sztabowej, dyscypliny (karności), poświęcenia itd.

Wszechstronne zabezpieczenie bojowe działań logistycznych w pśb organizuje się w celu stworzenia stanowi osobowemu logistyki właściwych (dogodnych) warunków, zapewniających dyspozycyjne i jak najefektywniejsze, zgodne z zasadami, wykorzystanie posiadanego potencjału do zaspokajania potrzeb eskadr pułku.

Realizacja przedsięwzięć zabezpieczenia bojowego przez organa wykonawcze logistyki pśb ma na celu niedopuszczenie do niespodziewanego napadu przeciwnika oraz obniżenie skuteczności jego uderzeń.

Zasada stanowczego i ciągłego kierowania, dowodzenia i zarządzania organami wykonawczymi logistyki pśb pozwala na skuteczne i racjonalne wykorzystanie posiadanego potencjału logistycznego, podczas realizacji postawionych zadań logistycznych.

Wymaga to przede wszystkim, w procesie organizowania i realizowania zadań, stosowania zasad sztuki operacyjnej, znajomości zachodzących procesów logistycznych, ciągłego śledzenia i reagowania na zmiany wynikające z sytuacji operacyjno-logistycznej, szybkiego podejmowania decyzji, stawiania zadań i doprowadzenia ich jednoznacznych (zrozumiałych) treści do podwładnych, konsekwentnego realizowania zamiaru działania, wykorzystywania zgodnie z przeznaczeniem logistycznym organów wykonawczych, prawidłowej organizacji stanowisk

i punktów kierowania (dowodzenia i zarządzania) działaniami logistycznymi w pśb oraz utrzymywania ciągłości łączności z przełożonym, podwładnymi i sąsiadami.

Przywiązanie obiektowe wyraża się koniecznością dysponowania odpowiednimi budowlami i urządzeniami, bez których działanie pśb jest niemożliwe i determinuje działania pułku. Szczególnie dobitnie wyraża się to w odniesieniu do lotnisk, gdzie liczba i ich nierównomierna dyslokacja na obszarze kraju ograniczają jego swobodę działania.

Względy operacyjne wymagają bazowania pśb zależnie, od jego rodzaju, na głębokościach w granicach 50-60 km od rubieży styczności bojowej wojsk.

Zakres i treść informacji logistycznej, ze względu na rangę zadań realizowanych przez pśb, jest jednym z ważniejszych czynników determinujących jego prawidłowe funkcjonowanie.

Ciągła informacja o potrzebach oraz możliwościach logistyki pśb powinna być przekazywana, zbierana i przetwarzana na poszczególnych szczeblach organizacyjnych, zależnie od jej zakresu i treści w poszczególnych etapach (okresach) działań bojowych. Zakres i treść informacji logistycznych oraz duża częstotliwość ich wymiany, powoduje konieczność dysponowania rozbudowaną i nowoczesną logistyczną siecią komunikowania (łączności) się z przełożonymi, podwładnymi oraz współdziałającymi sąsiadami.

Podległość pułku śmigłowców bojowych Dowództwu Wojsk Lądowych i wykonywanie zadań według jego zamiaru i decyzji stwarza sytuację, że w okresie działań wojennych pułk będzie operacyjnie podporządkowany dowódcy ZO. Pułk prowadzić będzie wówczas działania zgodnie z decyzją dowódcy ogólnowojskowego.

Sytuacja ta stwarza szereg specyficznych, nie spotykanych w innych rodzajach lotnictwa warunków realizacji zadań. Warunki te odpowiednio wpływać będą również na proces realizacji zadań logistycznych, które, aby pułk wykonał zadanie muszą być realizowane w jak najlepszy sposób, tzn. muszą zapewnić zaopatrywanie i świadczenie usług o najwyższym standardzie.

Zabezpieczenie logistyczne działań bojowych śmigłowców pod względem lądowiskowym, technicznym, materiałowym, intendenckim i medycznym zależy od zespołu czynników, które wpływają na wymagania dotyczące tego rodzaju zabezpieczeń. Do czynników tych można zaliczyć:

- charakter działań przeciwnika oraz wojsk własnych;
- charakter wykonywanych zadań (natężenie, skład grup, stosowane środki rażenia, itp.);
- warunki bazowania śmigłowców w ugrupowaniu ZT (stan dróg, odległość od źródeł zaopatrzenia, pora roku, itp.).

W podobny sposób wpływają działania bojowe przeciwnika. Od nich zależeć będzie wielokrotność użycia śmigłowców, częste zmiany bazowania, zużywanie środków. Oddziałuje to zatem pośrednio na zabezpieczenie logistyczne działań bojowych, jego intensywność, potrzeby remontowe.

Pododdziały logistyczne realizujące zadania narażone będą na intensywne ataki ze strony przeciwnika, ponieważ lądowiska i rozmieszczone na nich elementy zabezpieczenia logistycznego będą obiektem ciągłego zainteresowania przeciwnika i będą nękane przez jego środki rozpoznawcze i rażenia. Dodatkowe utrudnienia procesu realizacji zadań logistycznych stanowić będą: niszczone drogi mosty i przeprawy, bazy i składy zaopatrzenia.

Przemieszczające się pododdziały logistyczne i rozwijające się na kolejnych, wyznaczonych lądowiskach napotkają na zniszczone drogi i przeprawy. Przewidywać też należy, że pokonywać będą rejony skażeń promieniotwórczych, chemicznych czy biologicznych.

Działania bojowe wojsk własnych (obrona lub natarcie) bezpośrednio wpływają na długotrwałość i sposób bazowania śmigłowców na lądowiskach w danym rejonie bazowania oraz na częstotliwość i głębokość manewru lądowiskowego, a zatem na potrzeby w zakresie przygotowania lądowisk i zapewniania warunków bazowania śmigłowców. W zależności od rodzaju działań prowadzonych przez wspierany ZO, przyjmowane są odpowiednie struktury organizacyjne pododdziałów i służb logistycznych (do wykonania określonego zadania), które zabezpieczają działania w kilku rejonach (np. 2 lub 3 rejonach bazowania).

W działaniach bojowych na przyszłym polu walki przewiduje się, że śmigłowce bojowe ciągle towarzyszyć będą pierwszorazowym brygadam ZO lub samodzielnie wykonywać zadania.

Grupa śmigłowców ZT (gśZT) DWŁąd. wykonywać będzie zadania rozpoznawcze i zadania pomocnicze, natomiast eśsz główne zadania ogniowe i transportowo-desantowe.

Ponadto ostatnio pojawiło się bardzo ważne uwarunkowanie skłaniające się do tego, że wymogi przynależności do NATO powodują potrzebę rekonstrukcji LWL, w tym pśb, odnośnie do możliwości ich działania według standardów, ustaleń NATO. Pojawia się zatem potrzeba tworzenia nowych struktur organizacyjnych.

Tworzone są nowe struktury logistyczne, które muszą spełniać wymogi związane z nową strategią obroną, jak również muszą być przygotowane do współdziałania z innymi państwami członkami Paktu Północnoatlantyckiego. Powoduje to, że zabezpieczenie logistyczne SZ organizowane jest w oparciu o:

- stacjonarną infrastrukturę logistyczną wojska i terenową infrastrukturę cywilną;
- sieć stacjonarnych baz, składnic, magazynów, zakładów remontowych i produkcyjnych oraz bazę szpitalną itp.;
- wcześniej przygotowaną (zgromadzoną, urzutowaną i rozśrodkowaną) infrastrukturę logistyczną.

Tym warunkom powinno odpowiadać również logistyka LWL, a w tym pśb. Jakkolwiek z ustalonych wcześniej wymogów i warunków użycia pśb wynika, że ich logistyka musi być logistyką manewrową, a więc podstawą jej funkcjonowania powinien być odpowiedni potencjał logistyczny przez RZN dostarczany tam, gdzie

jest potrzebny. Tak więc decydujące znaczenie w logistyce pśb może mieć transport samochodowy RZN. Natomiast stacjonarna sieć baz, składnic, zakładów remontowych i produkcyjnych itp. stanowić może otoczenie logistyczne. Inaczej jest więc jak w lotnictwie taktycznym, gdzie baza lotnicza jest stacjonarną bazą logistyczną dla tego lotnictwa.

Uogólniając treść rozdziału wnioskować można, że jednak zabezpieczenie logistyczne pśb charakteryzuje się szeregiem właściwości, które wynikają ze specyfiki przeznaczenia, zadań, sposobów wykorzystywania pśb. Te właściwości powodują też, że działalność logistyczna w pśb będzie się różniła od działalności logistycznej w bazach lotniczych, zabezpieczających działania samolotów lotnictwa taktycznego.

Tymi czynnikami różniącymi to zabezpieczenie jest między innymi to, że:

- działalność pododdziałów logistycznych pśb realizowana jest w bezpośredniej styczności z walczącymi związkami taktycznymi, na korzyść których wykorzystywane są śmigłowce (pod stałym zagrożeniem z powietrza i z ziemi);

- działalność logistyczna działań bojowych pśb związana jest z częstym manewrem lądowiskowym, co wymaga ciągłego wydzielania sił i środków logistycznych do stworzenia warunków zapewniających żywotność i działalność śmigłowców z nowych lądowisk;

- przemieszczanie rzutów zabezpieczenia naziemnego eskadr śmigłowców odbywa się bezpośrednio za przegrupowującymi się wojskami, mimo oddziaływania przeciwnika, po zniszczonych drogach i bezdrożach wymagających rozminowania;

- rozwijanie rzutów zabezpieczenia naziemnego odbywać się będzie na lądowiskach wybranych w pośpiechu, często nieprzygotowanych, nie mających stałej zabudowy, pozbawionych ukryć i szczelin, niejednokrotnie nie mających źródeł wody niezbędnych do spożycia i potrzeb technicznych;

- rzuty zabezpieczenia naziemnego niejednokrotnie przybywać będą na nowe lądowiska z dużymi stratami w stanie osobowym, sprzęcie i środkach logistycznych;

- rozwijanie rzutów zabezpieczenia naziemnego odbywać się może bardzo często w ograniczonym czasie z jednoczesnym wykonywaniem prac adaptacyjnych na lądowiskach i przyjmowaniem lądujących śmigłowców;

- odtwarzanie gotowości bojowej śmigłowców odbywać się będzie często w bardzo krótkim czasie, często pod ogniem przeciwnika.

Właściwości te wskazują, że pododdziały logistyczne pśb będą prowadzić swą działalność w bezpośrednim kontakcie z pododdziałami (oddziałami) ogólnowojskowymi a w wielu sytuacjach z ich pomocą, zwłaszcza szczebla taktycznego. Współpraca ta i jej zakres będą wynikały ze wspólnych interesów, a mianowicie potrzeb jak najlepszego zabezpieczenia logistycznego śmigłowców działających na korzyść (w składzie) związku taktycznym (ZT) oraz wspólnej dyslokacji.

4. CHARAKTERYSTYKA I OCENA REALIZOWANYCH FUNKCJI ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH

Zadania logistyczne w pśb realizowane są w ramach funkcji logistycznych stanowiących składowe tego zabezpieczenia. Te funkcje to techniczna, materiałowa, medyczna i obiektowa. Każda z tych funkcji zabezpieczenia logistycznego obejmuje swym zakresem określone przedsięwzięcie i czynności mające na celu jak najlepsze wykonanie przypisanych każdej zadań.

Działalność służb logistycznych pśb rozpoczyna się z chwilą otrzymania zadania bojowego, a kończy po jego wykonaniu. W tym procesie wyróżnia się trzy etapy.

1. Etap pierwszy – rozpocznie się w bazach lotniczych czasu „P” i trwać będzie do czasu wylądowania śmigłowców w nowo urządzonym rejonie bazowania.

2. Etap drugi – to zabezpieczenie logistyczne pododdziałów śmigłowców w rejonie bazowym.

3. Etap trzeci – zabezpieczenie logistyczne pododdziałów śmigłowców po wykonaniu zadania bojowego i przygotowanie do wykonania kolejnego, nowego zadania z dotychczasowego rejonu bazowania lub innego.

Główne zadania zabezpieczenia logistycznego pśb w operacji zaczepnej ZOT WŁąd. będą realizowane w rejonach bazowych oraz na lądowiskach wysuniętych. Podstawowym czynnikiem warunkującym organizację zabezpieczenia logistycznego pśb jest manewrowy charakter działań. Wiąże się z tym wykonywanie częstego manewru lądowiskowego, co zmusza do organizacji zabezpieczenia logistycznego jednocześnie na kilku (odległych) od siebie lądowiskach.

Zasadnicze wymogi bazowania śmigłowców w ugrupowaniu ZT, odległość lądowisk od źródeł zaopatrzenia, stan nawierzchni dróg i przepraw w rejonie bazowym, pora roku i doby a także warunki atmosferyczne wywierają poważny wpływ na pracę pododdziałów logistycznych, na zakres czynności związanych z przechowywaniem zaopatrzenia oraz na potrzeby transportowe pśb. Ponadto warunki atmosferyczne rzutują na zakres, jakość i możliwości organizacji zaplecza gospodarczo – bytowego w rejonie bazowym i na lądowiskach.

Częste przebazowywanie zmuszać będzie pododdziały (grupy) logistyczne do organizacji działalności logistycznej na wielu lądowiskach w ograniczonym czasie. Będzie to możliwe tylko w wypadku, gdy pśb będzie dysponował siłami i środkami zabezpieczenia logistycznego wydzielanymi do rzutów zabezpieczenia naziemnego, z których to rzutów organizowane będą grupy zabezpieczenia lądowiskowo-technicznego (gzlt) śmigłowców.

Przemieszczanie RZN będzie odbywało się często pod ogniem przeciwnika, po zniszczonych drogach, często wymagających rozminowania lub po bezdrożach. Rozwijanie urządzeń zabezpieczenia logistycznego oraz przygotowanie lądowisk do przyjęcia śmigłowców często odbywać się będzie w pośpiechu. Wybrane miejsca będą bez zabudowy, pozbawione wody pitnej i wody do potrzeb technicznych. Miejsca te będą wymagały przygotowania pod względem ochrony i obrony.

Do wszystkich ww. utrudnień należy dodać możliwe straty w sprzęcie i stanach osobowych. Niejednokrotnie rozwijanie RZN będzie realizowane w ograniczonym czasie z jednoczesnym odtwarzaniem gotowości bojowej śmigłowców oraz wykonywaniem podstawowych prac związanych z przygotowaniem obiektu.

Zabezpieczenie logistyczne pśb, choć obejmuje te same funkcje logistyki, to ze względu na specyfikę działań i jego wyposażenie w zdecydowanym stopniu różni się od przyjętego w wojskach lądowych. Obejmuje ono swym zakresem funkcje zabezpieczenia: lądowiskowego, materiałowego, technicznego, medycznego, lądowiskowo-technicznego i usług gospodarczo-bytowych.

4.1. Zabezpieczenie lądowiskowe (lotniskowe)

Do wykonywania zadań zabezpieczenia lotniskowego na szczeblu pśb przeznaczona jest kompania obsługi lotniska (lądowiska).

Lądowisko aby mogło być wykorzystywane powinno odpowiadać pewnym wymogom. Wymagania, jakim powinno odpowiadać lądowisko i obszary przylotniskowe zależą bezpośrednio od charakterystyki lotno-technicznej konkretnego śmigłowca.

W zależności od ciężaru i typu śmigłowca oraz ze względu na wyposażenie i przeznaczenie, lądowiska można podzielić na następujące klasy (tabela 1):

Tabela 1

Klasa lądowiska	Kategoria śmigłowców przewidzianych do eksploatacji lądowiska	Ciężar startowy śmigłowców w tonach
I	lekkie, średnie, ciężkie	powyżej 12
II	lekkie i średnie	do 12
III	lekkie	do 4

Obszar lądowisk i warunki terenowe powinny zapewnić: zamaskowane rozmieszczenie jednej eskadry śmigłowców, możliwości rozśrodkowania sił i środków zabezpieczenia naziemnego, szybkiego wprowadzenia sił i środków spod uderzenia lub zagrożenia uderzeniem, ciągłość prowadzenia działań niezależnie od warunków atmosferycznych, pory doby i roku. Minimalną powierzchnię przyziemia dla pojedynczego śmigłowca stanowi kwadrat o wymiarach:

- dla śmigłowców lekkich – 50 x 50 m;
- dla śmigłowców średnich – 60 x 60 m;
- dla śmigłowców ciężkich – 100 x 100 m.

Na lądowiskach przystosowanych do startów i lądowań w nocy, płaszczyzny przyziemienia dla pojedynczych śmigłowców zwiększa się o jedną trzecią. Lądowisko dla pododdziału śmigłowców powinno mieć tyle wybranych i oznaczonych płaszczyzn przyziemienia, ile śmigłowców znajduje się w pododdziale. Odstępy i odległości pomiędzy płaszczyznami przyziemienia muszą gwarantować bezpieczeństwo startu i lądowań oraz zapewnić dobrą obserwację wzrokową wszystkich śmigłowców. W rejonie lądowiska na kierunku startu i podejścia do lądowania nie mogą znajdować się przeszkody terenowe (wyższe niż 10 m) w odległości od punktu przyziemienia:

- a) dla śmigłowców lekkich – 120 m;
- b) dla śmigłowców średnich – 200 m;
- c) dla śmigłowców ciężkich – 300 m;

Spadek terenu wybranego na lądowisko nie powinien przekraczać 3° . Rośliność lub warstwa śniegu na lądowisku nie może być wyższa (grubsza) niż 15-20 cm.

W działaniach bojowych pśb w związku z częstym manewrem lądowiskowym i ograniczonym czasem do przygotowania lądowisk (węzła lądowiskowego) oraz ograniczonymi możliwościami kompanii obsługi lotniska w zakresie przygotowania lądowisk, podstawową zasadą przy wyborze rejonów pod lądowiska, będzie wybór terenu nie wymagającego przygotowania pod względem inżynieryjnym lub terenu wymagającego minimum nakładu prac w tym zakresie. Jeżeli nie można całkowicie wyeliminować prac inżynieryjnych podczas przygotowania lądowisk, należy dążyć do tego, aby mogły one być wykonane za pomocą ogólnie dostępnych maszyn i środków. Prace w tym zakresie powinny ograniczać się do oznakowania płaszczyzn startowych, stoisk dla śmigłowców i dróg kołowania (holowania), usunięcia niedużych przeszkód w strefie podejść powietrznych, zasypywania lejów, rowów, dołów, usunięciu pojedynczych drzew, krzewów, kamieni i utwardzenia gruntu do potrzebnej wytrzymałości. Teren uprzednio powinien być sprawdzony, czy nie jest zaminowany, skażony środkami chemicznymi, promieniotwórczymi, bakteriologicznymi. W okresie zimy należy usunąć gołoledź i zaspy śniegu.

Zakres prac niezbędnych do przygotowania lądowisk nie powinien przekraczać możliwości sił i środków będących w wyposażeniu pododdziałów zabezpieczenia logistycznego eskadr i wojsk lądowych rozmieszczonych w pobliżu wybranego terenu pod lądowiska.

Z przeznaczenia celu i sposobu działań bojowych pśb wynika, że będą to działania manewrowe, dynamiczne, intensywne. Pułk z tego też powodu między innymi powinien posiadać zorganizowane pododdziały logistyczne wyposażone w siły i środki tak, aby zapewniały one możliwość wykorzystania na polu walki jego walorów taktyczno-technicznych, szczególnie manewrowości.

Manewrowość śmigłowców zwiększyć można jeszcze przez przygotowanie odpowiedniej liczby lądowisk. Przygotowanie lądowisk to zadanie realizowane w ramach zabezpieczenia obiektowego, a w nim lądowiskowego.

Zabezpieczenie lądowiskowe pśb to całokształt przedsięwzięć wykonywanych w zakresie przygotowania i utrzymania w gotowości eksploatacyjnej lądowisk przeznaczonych do działań śmigłowców.

Sposób organizacji i realizacji zadań zabezpieczenia lądowiskowego pśb zależy będzie od koncepcji wykonywania zadań przez pułk oraz sposobów wykorzystania w tych działaniach śmigłowców.

Liczba potrzebnych lądowisk w rejonie działań pśb zależy będzie od przyjętego wariantu bazowania śmigłowców i potrzeby zapewnienia im bezpieczeństwa, wysokiego stopnia gotowości bojowej, możliwości szybkiego odtwarzania gotowości eksploatacyjnej i bojowej śmigłowców oraz sprawnej realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego działań, jak również z potrzeby maskowania bazowania śmigłowców. Uwzględniając powyższe przewidywać należy, że dla śmigłowców pśb rozmieszczonych w jego rejonie bazowym potrzeba będzie od trzech do pięciu lądowisk (po jednym na eśsz).

Częstotliwość zmian bazowania śmigłowców uzależniona będzie od zadań pśb, a głównie częstotliwości zmian dyslokacji jego rejonów bazowych.

Podczas zmian rejonów bazowych, szczególnego znaczenia nabiera wybór i przygotowanie terenu pod lądowiska. Wybór terenu pod lądowiska dla śmigłowców pśb musi poprzedzać jego wcześniejsze rozpoznanie. Rozpoznanie terenu pod lądowiska powinno się dokonywać w dwóch etapach.

W pierwszym etapie, wstępnym, wyboru terenów pod lądowiska dokonywać się będzie z mapy. W tym etapie dowódca (sztab) pśb wraz z dowódcami eskadr (kluczy) na podstawie map, powinien wstępnie wybrać tereny z przeznaczeniem na rejon bazowy w przewidzianym kierunku jego działania, a w nim tereny pod lądowiska.

W etapie drugim, bezpośredniego rozpoznania terenu, w ramach wybranego obszaru na rejon bazowy, określa się konkretne miejsce przeznaczone na lądowiska.

Rozpoznanie to musi poprzedzać zajęcie terenu przeznaczonego na rejon bazowy przez „czołówki” pułku (eskadr). Prowadzić je powinna grupa rekonesansowa składająca się z przedstawicieli poszczególnych eskadr i innych służb pśb, które rozmieszczone będą w tym rejonie bazowym. Środkiem transportu do bezpośredniego rozpoznania terenu przeznaczonego na rejon bazowy może być śmigłowiec.

Rozpoznając teren obszaru przeznaczonego na rejon bazowy pśb szczególną uwagę należy zwrócić na to, aby teren wydzielony pod lądowiska posiadał określoną normami, odpowiednią wytrzymałość gruntu na obciążenie¹⁴ i określone dopuszczalne ukształtowanie poziome. Ponadto wybrany teren musi umożliwiać

¹⁴ Dopuszczalne normy wytrzymałości gruntu dla lądowisk zawarte są w *Wytycznych do projektowania lotnisk wojskowych*, część II, *Lotniska dla śmigłowców*, wyd. MON, 1970, s. 15 i 20.

dogodny dojazd do lądowisk sił i środków zabezpieczenia logistycznego, skryte rozmieszczenie na nim tych sił i środków, jak również zapewnić warunki maskowania śmigłowcom oraz działalności logistycznej.

Przygotowanie lądowisk do bazowania na nim śmigłowców polega na ewentualnym rozminowaniu terenu, usunięciu przeszkód terenowych (pojedynczych drzew, krzewów, kamieni, zasypywania dołów, lejów, wyrównywaniu nierówności terenowych itp.), utwardzaniu gruntu do odpowiedniej wytrzymałości, wyborze miejsc postoju śmigłowców i płaszczyzn startowych, ich oznakowaniu, jak również oznakowaniu dróg manewru oraz likwidacji skutków uderzeń przeciwnika na rejon bazowy, w tym lądowiska.

Lądowiska należy wybierać tak, aby śmigłowce miały możliwość szybkiego „wyjścia” spod ewentualnych uderzeń przeciwnika, zapewniały maskowanie i rozśrodkowane ich rozmieszczenie. Poza tym lądowisko powinno umożliwiać skryte rozmieszczenie stanowiska dowodzenia, miejsc odpoczynku personelu latającego, technicznego i obsługi sprzętu zabezpieczenia oraz medycznego.

Aktualnie do realizacji wyżej wymienionych zadań zabezpieczenia lądowiskowego w pśb nie ma sił i środków. Istniejąca w bazie lotniczej (BL) – kompania obsługi lotnisk jest etatowym pododdziałem tej bazy i nie jest przewidziana do „wyjścia” z siłami pśb na kierunek zagrożenia.

Podczas analizy zadań realizowanych w ramach zabezpieczenia lądowiskowego pojawia się wątpliwość, czy realne jest i konieczne w warunkach działania pśb, spełnienie wymogów stawianych temu zabezpieczeniu.

Wydaje się, że spełnienie wszystkich wymogów obowiązujących w wojskach w ramach doraźnie organizowanego rejonu bazowego będzie wręcz niemożliwe. Stąd podstawową zasadą stosowaną podczas wyboru lądowisk dla śmigłowców będzie wybór odpowiedniej wytrzymałości i wielkości płaszczyzn nie wymagających nakładu pracy. Zakres prac niezbędnych do przygotowania lądowisk nie powinien przekraczać możliwości sił i środków planowanych do rozmieszczenia na tych lądowiskach w rejonie bazowym. W każdym przypadku, o ile na to pozwolą warunki terenowe, należy lądowiska w rejonie bazowym wybierać i urządzać w niedużej odległości od istniejących dróg.

Na lądowiskach dla śmigłowców pśb należy wykluczać rozbudowę inżynierską w szerszym zakresie (budowę schronów, ukryć ziemnych dla sprzętu zabezpieczenia itp.). Wykonywać należy ukrycia przeciwlotnicze dla personelu latającego i części personelu obsługującego. To powinno być realizowane siłami i środkami znajdującymi się w rejonie bazowym.

Przedstawione problemy zabezpieczenia lądowiskowego nasuwają szereg wniosków, które należałoby uwzględnić rozpatrując i planując użycie pśb. Manewr lądowiskowy śmigłowców związany będzie ze zmianą rejonu bazowania sił pśb przewidywać należy, że ta zmiana rejonu bazowego ze względu na bezpieczeństwo rozmieszczonych w nim sił będzie dość często. Stąd ta częstotliwość (co najmniej 1 raz w ciągu doby) wskazuje, że na lądowiskach należy wykonywać tylko nie-

zbędne prace i te, które wymagają minimalnego, niezbędnego nakładu pracy, a wykonanie ich umożliwi bezpieczne bazowanie, straty i lądowania oraz realizację zadań zabezpieczenia logistycznego śmigłowców.

Potrzeba wyboru terenu pod lądowiska wymagać będzie wydzielania z sił i środków pśb (eśsz) grup rekonesansowych i przygotowania lądowisk.

Aktualny stan etatowy sił zabezpieczenia lądowiskowego, znajdujących się w pododdziałach logistycznych śmigłowców, nie zapewnia wykonania wszystkich zadań związanych z przygotowaniem i utrzymaniem lądowisk.

Dlatego teren pod lądowiska powinien być wybierany tak, aby zakres prac związanych z przygotowaniem lądowisk był minimalny. Znaczącą rolę w tym zakresie spełniać mogą grupy rekonesansowe, które powinny składać się z przedstawicieli różnych służb pśb wybierających rejon bazowy. Taki skład grupy rekonesansowej nie tylko usprawni wybranie odpowiednich terenów, ale też wyeliminuje przypadki wyboru tego samego terenu przez różne służby pśb.

W warunkach poważnego uszkodzenia lądowiska przez środki napadu powietrznego lub artylerię przeciwnika, korzystniej będzie opuścić to lądowisko wybierając inne, niż prowadzić jakiegokolwiek prace remontowe. Takie rozwiązanie dyktuje ekonomia czasu, sił i środków, a przede wszystkim racjonalne działanie.

Z prowadzonych rozważań wynika jednoznacznie, że najkorzystniejszy, przy wyborze lądowiska dla śmigłowców pśb, będzie wariant zakładający potrzebę minimalnego udziału sił i środków do ich przygotowania.

4.2. Zabezpieczenie materiałowe

Jednym z podstawowych warunków zapewniających stałą gotowość do prowadzenia działań bojowych przez pśb jest jego odpowiednie zabezpieczenie pod względem materiałowym.

Pod pojęciem zaopatrywania materiałowego pśb należy rozumieć całokształt przedsięwzięć, realizowanych przez organa zaopatrzenia logistycznego, mających na celu ciągle i terminowe zaspokajanie potrzeb środków materiałowych niezbędnych do życia i działalności stanu osobowego, utrzymania sprawności sprzętu technicznego oraz działalności bojowej (szkoleniowej) pododdziałów i oddziałów tego lotnictwa.

Treścią zaopatrywania materiałowego pśb jest planowanie potrzeb, przyjmowanie, gromadzenie i konserwacja, przygotowania do przewozu i dowóz oraz wydawanie użytkownikom środków materiałowych, a także prowadzenie ewidencji tych środków.

Zaopatrywanie materiałowe pśb powinno być w przyszłości realizowane według zasad zaopatrywania ustalonych dla poszczególnych rodzajów zaopatrzenia, wykonywanych w kolejności potrzeb wynikających z charakteru działań bojowych, jego roli i miejsca w operacji.

Ciągłość i terminowość oraz wystarczalność ilościowo – jakościową zaopatrywania materiałowego osiąga się przede wszystkim przez utrzymanie, określonych normami, zapasów środków materiałowych w poszczególnych ogniwach zaopatrzenia biorących udział w procesie zaopatrywania, jak również przez ich ciągle uzupełnianie drogą dowozu ze składnic, składów stacjonarnych i polowych.

Szeroki asortyment środków materiałowych wchodzących w zakres zabezpieczenia materiałowego dzieli się na dwie grupy. Do pierwszej grupy zalicza się środki materiałowe wykorzystywane we wszystkich rodzajach wojsk, łącznie z lotnictwem. Są to środki typu ogólnowojskowego. Do nich zaliczamy: żywność i sprzęt zaopatrzenia żywnościowego, środki i sprzęt zaopatrzenia mundurowego, sprzęt kwatermistrzowski i opał, uzbrojenie strzeleckie i amunicję strzelecką, środki sygnalizacyjne, środki obrony i ochrony przed bronią masowego rażenia, sprzęt saperski, środki ochrony przeciwpożarowej, medykamenty, pojazdy mechaniczne i części zamienne, paliwo i smary czołgowo-samochodowe, sprzęt i materiały kulturalno-oświatowe, topograficzne, środki łączności naziemnej itp. Do drugiej grupy środków materiałowych zalicza się zaopatrzenie wyłącznie lotnicze. Są to: paliwo i oleje lotnicze, płyny specjalne, smary i akumulatory pokładowe, aparaty latające, sprzęt i materiały lotniczo-techniczne, sprzęt nawigatorski, uzbrojenie i amunicja lotnicza, sprzęt ubezpieczenia lotów, elektrogazowy oraz lotniskowy itp.

Wymienione zaopatrzenie obu grup otrzymywać powinno poprzez ogniwa zaopatrzenia, odpowiednio zorganizowane i przystosowane do warunków wykonywania określonych zadań.

W zakresie zaopatrywania pśb, taktyczny potencjał zaopatrzeniowy (tzw. „ruchomy”) to tzw. „zapasy taktyczne” i organiczne środki transportowe (ZOT WLąd., w tym i pułku), przeznaczone do utrzymywania i dowozu zaopatrzenia. Natomiast potencjał „stacjonarny” to tzw. „zapasy operacyjne”.

Ogólne zasady urzutowania zapasów zaopatrzenia określają, że zapasy taktyczne powinny pokryć zapotrzebowanie na około 5 dób działań bojowych, zapasy operacyjne – 25 dób.

Ze względu na masowość środków zaopatrzenia wyróżnia się dwa podstawowe „podsystemy zaopatrywania” pśb. Są to „podsystem zaopatrywania w lśb” oraz „podsystem zaopatrywania w paliwa lotnicze”.

W skali taktycznej, tj. w ZOT WLąd., dla potrzeb zabezpieczenia działań pśb utrzymywane są „ruchome” zapasy lśb: „przy sprzęcie” (2 jo) i na środkach transportu bzaop pułku (5,5 – 8,0 jo). Wielkość tych zapasów określona jest dyrektywnie i umożliwia wykonanie 7,5 – 10 wylotów pśb. Zapasy te utrzymywane są na organicznych środkach transportu bzaop pśb (w rejonie bazowym pułku), a ich dowóz wewnątrz ugrupowania ZOT WLąd. (do lądowisk wysuniętych) odbywa się tymi środkami.

Zapasy operacyjne lśb dla pśb utrzymywane są przede wszystkim w jednym ze specjalistycznych składów materiałowych Baz Materiałowo – Technicznych (BMT)

Rejonów Logistycznych (RL) WLiOP. Część z tych zapasów może być utrzymywana również w BL (jako depozyt), położonych na przewidywanych kierunkach działań pśb.

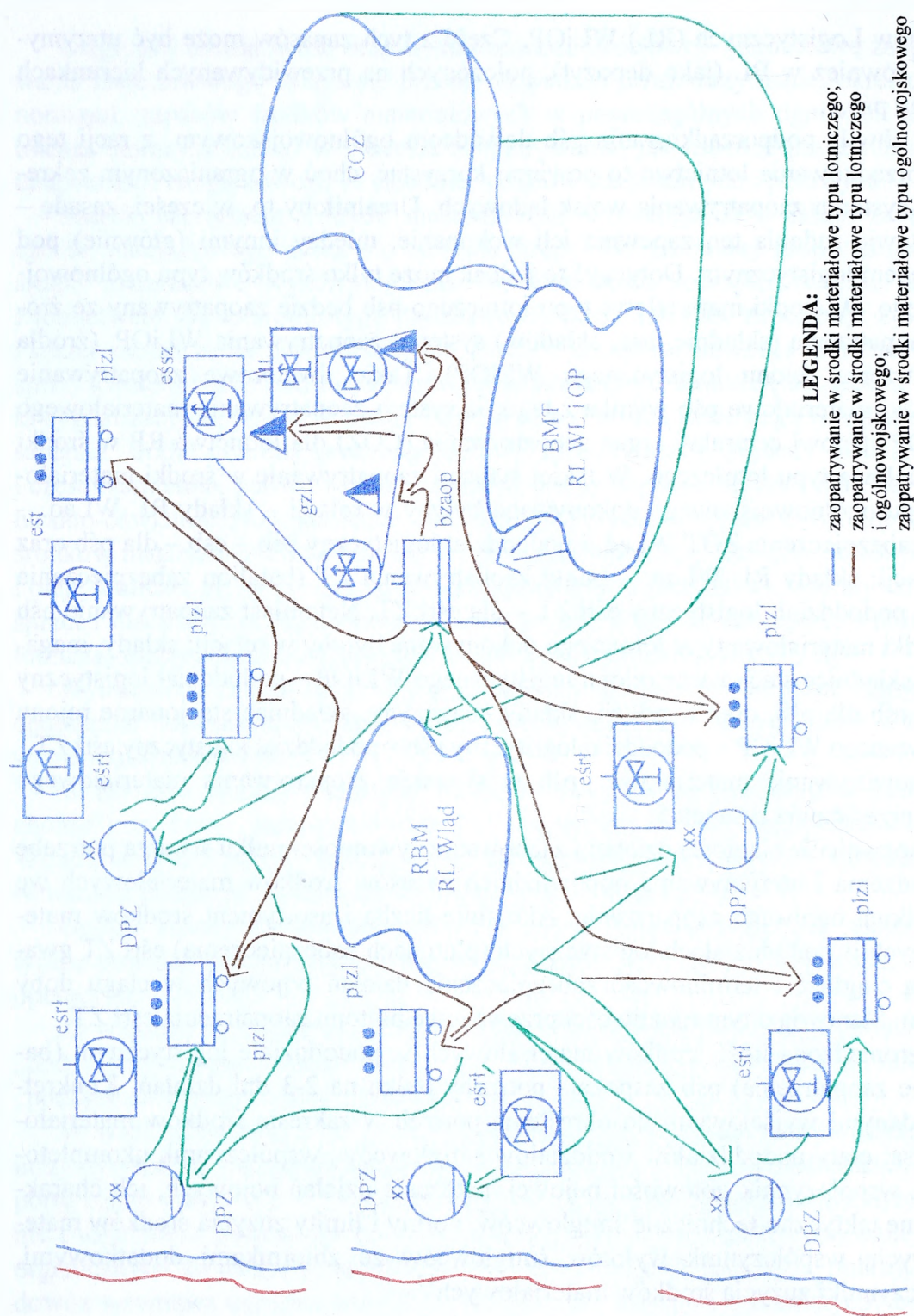
Z chwilą podporządkowania pśb dowódcom ogólnowojskowym, z racji tego podporządkowania lotnictwo to powinno korzystać, choć w ograniczonym zakresie, z systemu zaopatrywania wojsk lądowych. Urealniłoby to, w części, zasadę – kto stawia zadania ten zapewnia ich wykonanie, między innymi (głównie) pod względem logistycznym. Dotyczyć to jednak może tylko środków typu ogólnowojskowego. W środki materiałowe typu lotniczego pśb będzie zaopatrywany ze źródeł zaopatrzenia (składnic, baz, składów) systemu zaopatrywania WLiOP, (źródła zaopatrzenia rejonu logistycznego WLiOP). Takie dwutorowe zaopatrywanie w środki materiałowe pśb wynika z tego, iż system zaopatrywania materiałowego WLiOP stanowi centralny organ zaopatrywania (COZ) dla lotnictwa RP w środki materiałowe typu lotniczego. W takiej sytuacji zaopatrywanie w środki materiałowe typu ogólnowojskowego dokonywane byłyby w relacji – składy RL WLąd. – pułk zabezpieczenia ZOT WLąd. i pododdział logistyczny pśb – eśb – dla pśb oraz w relacji: składy RL WLąd. – punkt zaopatrywania ZT (batalion zabezpieczenia ZT) – pododdział logistyczny eśrł ZT – dla eśrł ZT. Natomiast zaopatrywanie pśb w środki materiałowe typu lotniczego dokonywane byłyby w relacji: składy, magazyny, składnice stacjonarne rejonu logistycznego WLiOP – pododdział logistyczny pśb – eśb dla pśb, oraz w relacji: składy, magazyny, składnice stacjonarne rejonu logistycznego WLiOP – pododdział logistyczny pśb – pododdział logistyczny eśrł ZT.

Zaopatrywanie materiałowe pśb w systemie zaopatrywania materiałowego LWL przedstawia rysunek 5.

Zapewnienie ciągłości działań i zachowanie żywotności pułku stwarza potrzebę gromadzenia i utrzymywania odpowiednich zapasów środków materiałowych we wszystkich ogniwach zaopatrzenia. Aktualnie liczba i asortyment środków materiałowych w pododdziałach logistycznych (plutonach zabezpieczenia) eśrł ZT gwarantują ciągłość i terminowość zabezpieczenia działań bojowych w ciągu doby działań. Stanowią o tym możliwości przewozowe plutonu zaopatrzenia eśrł ZT.

Zgromadzona ilość środków materiałowych w pododdziale logistycznym (batalionie zaopatrzenia) pśb zaspokaja potrzeby pułku na 2-3 dni działań. Konkretnymi danymi wyjściowymi do określenia potrzeb w zakresie środków materiałowych są: etaty pododdziałów i oddziałów śmigłowców, współczynnik ukończenia, współczynnik gotowości bojowej, natężenie działań bojowych, ich charakter, dane taktyczno-techniczne śmigłowców, normy i limity zużycia środków materiałowych, współczynnik wylotów śmigłowców ze zbiornikami dodatkowymi, współczynniki zużycia środków materiałowych¹⁵.

¹⁵ W opracowaniu nie wyjaśnia się poszczególnych haseł ze względu na podobną ich treść we wszystkich rodzajach lotnictwa.

Rys. 5. System zaopatrywania materiałowego lotnictwa wojsk lądowych (wariant)

Uwzględniając np. stan etatowy śmigłowców, współczynnik sprawności technicznej śmigłowców – 0,9, natężenie działań – 5 wylotów dziennie i następujące współczynniki zużycia w jednym wylocie (średnie za 14-cie dni działań): niekierowanych pocisków raketowych S-5 – 0,40; przeciwpancernych pocisków kierowanych – 0,20 naboji lotniczych – 0,30; paliwa lotniczego dla eśrł, - 0,30, a dla eśsz – 0,50. Potrzeby dobowe lotniczych środków bojowych przedstawia tabela 2, natomiast paliw i benzyn lotniczych przedstawia tabela 3.

Z dokonanej analizy wynika, że w celu zapewnienia ciągłości działań bojowych, dla pśb powinny być utrzymywane zapasy środków materiałowych na okres 3 dni działań bojowych pułku. Aby zapewnić proces nieprzerwanego zaopatrywania eskadr, śmigłowców pśb w środki materiałowe na trzy dni działań, część z nich powinna znajdować się (być urzutowana) w pododdziałach logistycznych ogólnowojskowych ZT, część w pododdziale logistycznym pśb. I tak:

- w każdym batalionie zaopatrzenia ogólnowojskowego ZT dla eśrł – 8.400 kg paliwa lotniczego, około 45.000 szt. naboji do PK-7,62 i pozostałe środki materiałowe typu ogólnowojskowego dla stan eskadry zgodnie z obowiązującymi zasadami w ogólnowojskowych ZT;

- w pododdziale logistycznym pśb dla eśsz, około 200 ton paliwa lotniczego, 900 szt. przeciwpancernych pocisków raketowych niekierowanych S-5; 65.000 sztuk naboji do działek NS-23M; 650.000 szt. naboji do KM – 7,62; 160000 szt. naboji do KM-12,7 oraz pozostałe środki materiałowe typu lotniczego i ogólnowojskowego;

- w pododdziałach logistycznych każdej eskadry śmigłowców rozwijanych na lądowiskach eskadrowych powinny znajdować się zapasy (rozpoznawczo-łącznikowa, eskadry śmigłowców szturmowych Mi-2, czy Mi-24D) zapasy te powinny wynosić: od 15.600 do 57.000 kg paliwa lotniczego, około 200 szt. pocisków przeciwpancernych kierowanych – 9M14M; około 200 szt. pocisków przeciwpancernych kierowanych 9M17P, od 3000 szt. do 6.000 szt. niekierowanych pocisków raketowych S-5; od 2250 do 5000 szt. naboji do PK-7,62, około 53000 szt. naboji do KM-12,7 oraz inne środki materiałowe, co w sumie stanowi około od 33 do 108 ton ładunku.

Biorąc pod uwagę etatowe możliwości transportu pododdziału logistycznego pśb, eśrł do przewozu środków materiałowych oraz uwzględniając dane zawarte w tabeli 2 i 3, oznacza to, że taką ilość środków materiałowych trzeba dostarczyć w ciągu doby do pododdziałów logistycznych pśb, aby utrzymać na niezmiennym poziomie wyjściowym stan zapasów. Dobowa przerwa w dostawach środków materiałowych spowoduje obniżenie się zapasów ruchomych, utrzymywanych w pododdziałach śmigłowców średnio o 40%. Przytoczona kalkulacja w pewnym stopniu jest uproszczona. Nie uwzględnia występującej w rzeczywistości nierównomierności zużycia poszczególnych środków materiałowych, ponoszonych strat itp.

Tabela 2

Lp.	Wyszczególnienie lotniczych środków bojowych	Jm.	esrł ZT (5x4Mi-2 w uzbr. w wers. rozpoznaw.)	eśsz 2x20Mi-2 ppanc. i 12 śmigł. wer. rakiet	eśsz 1x16Mi-24D	Współcz. oblicz. średni za oper.
1	7,62 mm nb. do PK zapas ruchomy ciężar 1 jo ciężar 1 wylotu ciężar 4 wylotów zużycie zap. ruch.	t t t t %	0,8 1,2 0,1 0,5 60	2,6 1,3 0,4 1,5 60	-	- 0,3 -
2	12,7 mm nb lot. zapas ruchomy ciężar 1 jo ciężar 1 wylotu ciężar 4 wyl. zużycie zap. ruch.	t t t t %	-	-	14,1 4,7 1,4 5,6 35	0,3
3	23 mm nb lot. zapas ruchomy ciężar 1 jo ciężar 1 wylotu ciężar 4 wylotów zużycie zap. ruch.	t t t t %	2,2 1,1 0,3 1,3 60	3,4 1,7 0,5 2,0 58	-	0,3
4	Poc. rak. S-5 zapas ruchomy ciężar 1 jo ciężar 1 wylotu ciężar 4 wyl. zużycie zap. ruch.	t t t t %	-	4,8 2,4 1,0 3,9 80	25,8 12,9 5,2 20,6 80	0,5
5	ppk – 9M14M „Malutka” zapas ruchomy ciężar 1 jo ciężar 1 wylotu ciężar 4 wylotów zużycie zap. ruch.	t t t t %	-	4,8 2,4 0,7 2,9 40	-	0,2
6	ppk SM17P „Falanga” zapas ruchomy ciężar 1 jo ciężar 1 wylotu ciężar 4 wylotów zużycie zap. ruch.	t t t t %	-	-	0,9 4,5 0,9 3,6 40	0,2
7	ZB-500 zapas ruchomy ciężar 1 jo ciężar 1 wylotu ciężar 4 wylotów zużycie zap. ruch.	t t t t %	-	-	16,0 8,0 0,8 3,0 20	0,1
8	ZAB-250-270 zapas ruchomy ciężar 1 jo ciężar 1 wylotu ciężar 4 wylotów zużycie zap. ruch.	t t t t %	-	-	17,2 8,6 0,9 3,5 20	0,1
	Razem: zapas ruchomy: ciężar 1 jo ciężar 1 wylotu ciężar 4 wylotów zużycie zap. ruch.	t t t t %	3,0 1,5 0,4 1,8 60	15,6 7,8 2,6 10,3 66	82,1 38,7 9,1 36,6 53	-

Tabela 3

Lp.	Wyszczególnienie	Jm	Wyszczególnienie pododdz. pśb				Uwagi
			eś ZT	eśsz			
			5	Mi-2	Mi-24D	Razem	
1	Paliwo lotnicze						zap. ruch.
	1 jn	t	34,5	15,4	13,4	28,8	
	4,5 jn – zapas ruch.	t	155,3	69,4	60,3	129,7	
	zużycie w ciągu 1 godz.	t	10,0	8,0	5,5	13,6	
	zużycie w ciągu 4 godz.	t	40,0	32,0	22,0	54,0	
	Zużycie zap. ruch.						
	w ciągu 1 godz.	%	5,6	11,5	9,1	10,4	
	w ciągu 4 godz.	%	25,8	46,1	36,5	41,6	
	współcz. zużycia		0,29	0,52	0,41	0,47	
2	Benzyna lotnicza						
	1 jn zapas ruch.	t	-	-	-	-	
	zużycie w ciągu 1 godz.	t	-	-	-	-	
	zużycie w ciągu 4 godz.	t	-	-	-	-	
	Zużycie zap. ruch.:						
	w ciągu 1 godziny	%	-	-	-	-	
	w ciągu 4 godzin	%	-	-	-	-	
	współcz. zużycia		-	-	-	-	

Jeśli np. zapas ruchomy naboju lotniczych na szczeblu eskadry śmigłowców bojowych wyposażony w śmigłowce Mi-2 wynosi 2 jo i waży 3,4 t, to średni dzienny dowóz naboju lotniczych powinien oscylować w granicach 2 ton, co stanowi 58% zapasu ruchomego eskadry. Taką ilość naboju lotniczych trzeba dowieźć w każdym dniu do eskadry, chcąc utrzymać na niezmiennym poziomie stan zapasów wyjściowych. Nie są to wielkości duże, jednak zakłócenia w ich dowozie mogą wykluczać możliwość wykorzystania śmigłowców bojowych.

Z kalkulacji potrzeb materiałowych wynika, że pierwszy dowóz dla wszystkich pododdziałów powinien być pod koniec drugiego dnia działań w ilości 2,5 jo (jn). Kolejny dowóz należy zapewnić w ilości 1,8-2,0 jn (jo) dla eskadr śmigłowców szturmowych (bojowych), dla pozostałych pododdziałów, co drugi dzień w ilości 2,5 jn (jo).

Potrzeba utrzymywania określonych wielkości zapasów środków materiałowych w poszczególnych szczeblach organizacyjnych wsparcia i zabezpieczenia logistycznego pśb będzie warunkowała organizację dowozu tych środków. Dowóz ten będzie realizowany z BMT RL WLiOP i RBM RL WLąd. do pśb lub do pododdziałów logistycznych ogólnowojskowych ZT – nie rzadziej niż raz na dwa dni. Z pśb i ZT do pododdziałów logistycznych eskadr jeden raz w ciągu doby. Taka częstotliwość dowozu środków materiałowych wynika z możliwości przewożonych pododdziałów logistycznych eskadr oraz z przewidywanego ich natężenia działań.

Zakres i zasady zabezpieczenia materiałowego pśb nie różnią się od zabezpieczenia materiałowego realizowanego na korzyść śmigłowców występujących w innych formach śmigłowcowych. Należy jednak, uwzględniając specyficzne zadania jakie śmigłowce pśb mają wykonywać oraz warunki w jakich te zadania będą realizowane, przewidywać pewne zmiany w zakresie zabezpieczenia materiałowego. Zmiany te można sprowadzić do trzech zasad tzn.: szczegółowego planowania potrzeb materiałowych śmigłowców na okres wykonania określonego zadania, utrzymywania zapasów materiałowych na samochodach i przyczepach bez możliwości ich magazynowania oraz konieczności wykorzystywania do dowozu środków materiałowych własnych lub przydzielonych śmigłowców lub samolotów transportowych.

Zmiany te w zasadach zabezpieczenia materiałowego są bardzo ważne, ponieważ w decydujący sposób wpływają na szukanie sposobów rozwiązania problemu zaopatrywania pśb po wyjściu na zagrożony kierunek operacyjny, ale również na działalność pododdziałów logistycznych śmigłowców.

Specyfika zadań i sposobów działania śmigłowców pśb i wynikająca z niej potrzeba wcześniejszego zgromadzenia, jeżeli to będzie możliwe, niezbędnej wielkości zapasów środków materiałowych, co najmniej na okres wykonania określonego zadania przez określony oddział czy pododdział pśb wskazuje, że zapasy materiałowe dla śmigłowców muszą być znaczne. Wielkość zapasów środków materiałowych, prócz okresu wykonywania zadania przez eskadrę czy pułk zależeć głównie będzie od: liczby i typu śmigłowców biorących udział w wykonywaniu zadania, przyjmowanych wariantów uzbrojenia, przyjętych współczynników zużycia środków materiałowych, natężenia działań śmigłowców i nakazanej wielkości utrzymywania zapasów środków materiałowych (niezniżalnych, końcowych itp.). W procesie planowania potrzeb, odnośnie do środków materiałowych, dla pśb należy uwzględnić ponoszone przez nie straty w toku działań bojowych. Prowadzone badania pozwalają prognozować, że straty w śmigłowcach będą wynosiły w ciągu doby działań średnio 13%¹⁶ a w środkach materiałowych 10%¹⁷

Prognozowane, uśrednione potrzeby w zakresie środków materiałowych dla pśb przez okres 6 dni działań z uwzględnieniem zapasu końcowego i 13% strat dobowych w śmigłowcach (w tym 12,75% strat bezpowrotnych) wyniosą w lotniczych mps około 250 t, a pozostałych środkach materiałowych około 200 t, co

¹⁶ A. Wojcieszak, *Zabezpieczenie logistyczne jednostek Kawalerii Powietrznej w działaniach bojowych*, AON, 1998, s. 102.

¹⁷ Orientacyjny średni procent strat dobowych (10%) w środkach materiałowych prognozuje się na podstawie przewidywanych strat w sprzęcie technicznym przyjętych jak dla dywizji pierwszorzutowej w działaniach zaczepnych. Wynika to z tego, że w pododdziałach logistycznych śmigłowców LWL i środki materiałowe przewożone będą na samochodach (stanowią one mobilne magazyny). Stąd zniszczenie środka transportowego spowoduje zniszczenie środków materiałowych przewożonych na nim, głównie mps oraz środków rażenia.

stanowi ogółem 450 ton. Natomiast z uwzględnieniem 10% strat dobowych w środkach materiałowych potrzeby te wyniosą około 500 ton.

Możliwości zabezpieczenia potrzeb pśb w zakresie środków materiałowych zależą od liczby i udźwigu transportu nalewczego wchodzącego w skład pododdziałów logistycznych i ich możliwości w zakresie utrzymania dla tego lotnictwa zapasów materiałowych, zakresu wzmocnienia pododdziałów logistycznych pśb transportem samochodowym, wydzielonym przez przełożonego oraz możliwości i warunków magazynowania środków materiałowych na lądowiskach poza transportem samochodowym.

Pododdziały zabezpieczenia logistycznego pśb posiadają następujący transport nalewczy i ciężarowy:

Tabela 4

Lp.	Wyszczególnienie	Środki transportowe				
		Liczba Szt.	Pojemność jednost. m ³	Udźwig jednost. (t)	Pojemność i udźwig sumaryczny	
					m ³	t
a) środki transportowe lotniczych mps						
1	Samochód cysterna dystrybutor 4,5 m ³	12	4,5	3,6	104,0	49,2
2	Samochód cysterna dystrybutor 7,5 m ³	12	7,5	6,0	90,0	72,0
3	Przyczepa cysterna 12 m ³	8	12,0	9,6	96,0	115,2
4	Przyczepa cysterna 4 m ³	4	4,0	3,2	16,0	12,8
R a z e m		26	-	-	306,0	249,2
b) Samochody i przyczepy transportowe ogólnego przeznaczenia						
1	Samochód ciężarowo – szosowy 5 t	31	-	5	-	155
2	Przyczepa transportowa 3 t	14	-	3	-	42
R a z e m		45	-	-	-	197

Udźwig środków transportowych pododdziałów logistycznych pśb zależny będzie od etatowego wyposażenia tych pododdziałów w środki transportowe, natomiast możliwości przewozowe od współczynników sprawności technicznej środków transportowych oraz współczynników ładowności środków materiałowych.

Współczynniki ukończenia i sprawności technicznej w pierwszym dniu działań powinny być z zasady równe jedności. W miarę upływu dób w których prowadzone będą działania bojowe przez pśb, zarówno współczynnik ukończenia, jak i współczynnik sprawności technicznej będą ulegać zmianom na skutek strat bojowych i eksploatacyjnych, w tym bezpowrotnych, w środkach transporto-

wych. Prognozuje się, że w warunkach działań pśb dobowe średnie straty w środkach transportowych będą wynosiły 10%.

Współczynnik ładowności dla środków transportowych i środków materiałowych przewożonych przez transport pododdziałów logistycznych śmigłowców przyjmuje się w zależności od rodzaju środka materiałowego 0,4-1,0 (średni przyjmuje się 0,8).

Uwzględniając udźwig środków transportowych pododdziałów logistycznych śmigłowców oraz średni współczynnik ładowności równy 0,8 możliwości przewozowe środków materiałowych transportem samochodowym będą następujące:

– paliwa lotniczego	– 250,0 t
– pozostałych środków materiałowych	– 139,0 t
R a z e m :	– 389,0 t

Z zestawienia wynika, że maksymalne etatowe możliwości przewozowe pododdziałów pśb logistycznych w zakresie lotniczych mps wynoszą i zapewniają działania bojowe przez okres trzech dób z natężeniem 3-4 wylotów pułku i około 8-9 dób w zakresie przewozu pozostałych środków materiałowych.

Uwzględniając średnie dobowe straty możliwości transportowych pododdziałów logistycznych pśb, udźwig dobowy przez środki transportowe będzie ulegał zmianie, a możliwości przewozowe w warunkach szóstodniowych działań bojowych prowadzonych przez pśb zmniejszą się z około 389 do około 190 t.

Z tego wynika, że możliwości środków transportowych pododdziałów logistycznych pśb w zakresie przewozu środków materiałowych ulegną zmniejszeniu o około 50%. Spadek możliwości przewozowych będzie więc znaczny.

Możliwości pododdziałów logistycznych pśb w zakresie utrzymania zapasów materiałowych dla śmigłowców są obecnie ograniczone i wymagać będą wzmocnienia przez przełożonego.

Zakres wzmocnienia pododdziałów logistycznych pśb transportem samochodowym przez przełożonego zależeć będzie od koncepcji organizacji zabezpieczenia materiałowego działań i ewentualnego planowanego dowozu. W przypadku wzmocnienia transportem samochodowym RZN pśb dowóz środków materiałowych transportem samochodowym czy powietrznym do rejonów bazowych pśb byłby wyeliminowany lub ograniczony. Natomiast planowany systematyczny dowóz środków materiałowych, szczególnie transportem powietrznym, wykluczy konieczność wzmocnienia RZN pśb transportem samochodowym.

Możliwość magazynowania środków materiałowych na lądowiskach poza transportem samochodowym miałyby doniosłe znaczenie w zapewnieniu zabezpieczenia potrzeb środków materiałowych w warunkach ograniczonych możliwości przewozowych środków transportowych. Wykorzystanie tego sposobu magazynowania będzie ograniczone czasem bazowania śmigłowców pśb w rejonie bazowym oraz możliwościami ponownego szybkiego załadunku na transport. W każdym

wypadku wykorzystanie tej możliwości będzie realne wówczas gdy środki materiałowe składowane będą poza transportem samochodowym w ilości przewidywanej do zużycia w danej dobie działań. Składowanie środków materiałowych poza transportem samochodowym możliwe byłoby po ich dowozie lub zrzuć, w celu odtworzenia zapasów przewożonych transportem samochodowym w procesie zabezpieczenia logistycznego lotów. Zapasy składowane poza transportem samochodowym nie powinny przekraczać aktualnych możliwości zużycia tych środków przez śmigłowce prowadzące działania bojowe z lądowisk w danym rejonie bazowym.

Możliwości wykorzystania zasobów miejscowych ułatwić może w znacznym stopniu proces zabezpieczenia materiałowego. Szczególnie w sytuacjach trudnych i w odniesieniu do środków typu ogólnowojskowego, gdy możliwości tego zabezpieczenia własnymi środkami będą ograniczone, a dowóz ich będzie niemożliwy, względnie oczekiwanie nań może niekorzystnie wpłynąć oraz pogorszyć i tak trudną sytuację logistyczną, w jakiej znalazły się pśb czy eśsz lub nawet zdecydować o niewykonaniu przez grupę, pułk zadań bojowych.

Z trudnej sytuacji zabezpieczenia pśb w zakresie potrzeb środków materiałowych są możliwe następujące drogi wyjścia:

- prowadzenie działań bojowych przez pśb z bazy lotniczej czasu „P” z wykorzystaniem zgromadzonych w niej środków materiałowych;
- wzmocnienie transportu samochodowego pododdziałów logistycznych pśb;
- dowóz środków materiałowych do pododdziałów logistycznych pśb.

Prowadzenie działań bojowych przez śmigłowce z bazy lotniczej czasu „P” nie nastręczać będzie trudności z realizacją zadań zabezpieczenia materiałowego. Środki materiałowe dostarczane będą z magazynów bazy.

Z rozważań nad drugim wariantem możliwości zabezpieczenia materiałowego pśb, zakładającym wzmocnienie ich pododdziałów logistycznych wynika, że wariant ten jest niekorzystny ze względu na to, że już i tak małomanewrowe RZN pśb stałyby się jeszcze mniej manewrowymi. W takiej sytuacji możliwym i realnym wariantem jest uwzględniający dowóz.

Wynika z tego, że siły i środki zabezpieczenia logistycznego pśb, nie są zdolne zabezpieczyć w 100% potrzeb śmigłowców pod względem materiałowym przez cały okres działań pułku w jednym rejonie.

W takiej sytuacji najkorzystniejszym wariantem zabezpieczenia materiałowego pśb, będzie sposób „klasyczny” tzn. uwzględniający dowóz środków materiałowych.

Bilans potrzeb materiałowych śmigłowców pśb i możliwości zaspokajania tych potrzeb przez własne pododdziały logistyczne wskazują, że dowóz środków materiałowych będzie konieczny.

W warunkach działania pśb do dowozu środków materiałowych dla śmigłowców mogą być brane pod uwagę dwa rodzaje transportu: samochodowy i powietrzny.

Transport samochodowy, pomimo niewątpliwych zalet ogólnych, do dowozu środków materiałowych walczącym wojskom będzie mógł być wykorzystywany z dużym ograniczeniem. Ograniczenia te wynikają głównie z warunków działań pśb. Stąd wynika potrzeba dowozu środków materiałowych transportem powietrznym. W pewnych warunkach transport powietrzny będzie podstawowym środkiem dowozu zaopatrzenia dla śmigłowców w dowozie zewnętrznym. Do dowozu środków materiałowych mogą być wykorzystywane aparaty latające WLiOP i własne LWL.

Transport powietrzny jest niewątpliwie środkiem transportowym pozwalającym na szybkie dostarczenie środków materiałowych i w warunkach, kiedy użycie innego transportu jest bardzo trudne lub wręcz niemożliwe, a w takich warunkach często prowadzić będą działania bojowe klucze, eskadry, grupy, pułki.

Należy jednak pamiętać, że podstawowym transportem dowozu środków materiałowych dla pśb będzie transport samochodowy.

Potrzeby w zakresie środków materiałowych będą zaspokajane przez pododdziały logistyczne pśb, z zapasów przydzielonych przez szczebel nadrzędny i dostarczanych ze źródeł zewnętrznych oraz w ograniczonym zakresie z zasobów miejscowych i zdobyczy wojennych. Ciągłość zaspokajania potrzeb pśb w zakresie środków materiałowych zapewnia przede wszystkim utrzymanie odpowiednich zapasów w pododdziałach logistycznych pśb i eśrł ZT, w ilości potrzebnej do wykonania całości zadania bojowego, a tylko niekiedy drogą manewru środkami materiałowymi wewnątrz ugrupowania pśb do działań bojowych.

Z analizy i oceny warunków działań pśb wynika, że potrzeby w zakresie środków materiałowych niezbędnych do wykonania zadania będą znaczne i należy liczyć się z trudnościami ich przewozu z powodu ograniczonych możliwości transportowych pododdziałów logistycznych pśb, a przez to i niewystarczające do przewozu środków materiałowych zapewniających prowadzenie działań w jednym rejonie walki i z jednego rejonu bazowego pśb na cały okres działań bojowych.

Rozpatrywane wcześniej możliwości przewozowe pododdziałów logistycznych pśb, pozwalają wnioskować, że pododdziały te zdolne są do przewiezienia paliwa lotniczego na około 2-3 dób działań.

W celu zaspokojenia potrzeb pśb w zakresie środków materiałowych na więcej dób działań oraz jednodniowy (lub na jeden wylot) zapas końcowy, należałoby wydzielić dodatkowy transport samochodowy.

Z rozpatrywanych możliwych sposobów rozwiązania problemu zaspokojenia potrzeb materiałowych pśb, najkorzystniejszy oraz realny wydaje się ten, w którym będą prowadziły w początkowym okresie działań z lotnisk dotychczasowego bazowania (cz. „P”), względnie z wysuniętych. W tym okresie śmigłowce byłyby zabezpieczane pod względem logistycznym, przez wydzielone siły i środki II RZN formowanego w bazie lotniczej cz. „P” (w tym czasie I RZN przemieszczałby się do miejsca organizacji rejonu bazowego na kierunku prowadzenia działań przez

pśb). W następnych okresach działań śmigłowce odtwarzałyby gotowość bojową w rejonach bazowych pśb przez siły pododdziałów logistycznych.

Zaopatrywanie w środki materiałowe pśb powinno mieć charakter manewrowy, ciągły, skuteczny i odpowiadający potrzebom. Najkorzystniej byłoby, gdyby środki materiałowe w pododdziałach śmigłowców pśb znalazły się wówczas, gdy są potrzebne, a nie na zapas. Zapobiegałoby to nadmiernemu obciążeniu pododdziałów logistycznych oraz składowaniu środków materiałowych na ziemi. Taki sposób zaopatrywania możliwy jest tylko w warunkach istnienia dobrze zorganizowanego, autonomicznego transportu powietrznego.

Z rozważań dotyczących możliwości zabezpieczenia materiałowego wynikają wnioski, że:

- ciągle zabezpieczenie materiałowe pśb można będzie osiągnąć wykorzystując jednolite zasady zabezpieczenia materiałowego oraz zasady ścisłego współdziałania w tym zakresie z nadrzędnymi systemami sił powietrznych i wojsk lądowych;

- potrzeby śmigłowców w zakresie środków materiałowych w rejonach bazowych w okresie działań bojowych, znacznie przewyższają jednorazowe możliwości przewozowe pododdziałów logistycznych pśb;

- najkorzystniejszym sposobem zabezpieczenia materiałowego pśb jest sposób, w którym śmigłowce w początkowym okresie działań tzn. do chwili rozwinięcia sił i środków w rejonie bazowym na kierunku operacyjnym będą prowadzić te działania z bazy lotniczej cz. „P”, a następnie z rejonów bazowych przez wydzielone z RZN, grupy zabezpieczenia logistycznego lotów, posiadające środki materiałowe na kolejne okresy działań (1-2 doby), a na następne okresy działań i zapas końcowy środki materiałowe byłyby dowożone z zewnętrznych źródeł zaopatrzenia;

- w celu ujednolicenia zasad zaopatrywania materiałowego pśb należy określić zasady zaopatrywania LWL w ogóle. Dotyczy to głównie zasady obowiązującej w wojsku „kto stawia zadania, ten zabezpiecza ich wykonanie”. W związku z tym i dla pśb byłoby korzystne zaopatrywanie materiałowe, w którym pułk byłby zaopatrywany w systemie zaopatrywania wojsk lądowych i to zarówno w środki materiałowe typu ogólnowojskowego jak i lotniczego. Taki sposób zaopatrywania jest prosty, jednoznaczny i jednostrumieniowy;

- w procesie zaopatrywania materiałowego śmigłowców wykorzystywać należy zapasy miejscowe i zdobycze wojenne;

- niezmiennie istotną sprawą jest rozważenie utworzenia zapasów wojennych LWL. Badania wykazały, że obowiązujące np. w odniesieniu do niekierowanych pocisków rakietowych (NPR) przy sprzęcie jest za małe. Śmigłowiec posiada 1 jo, co w działaniach desantowo-szturmowych wystarcza na 5 śmigłowcowylotów, natomiast w działaniach powietrzno-szturmowych na 2 śmigłowcowyloty. Zakładając trzydniową autonomię logistyczną, pśb, potrzeba 4,5 jo;

– zabezpieczenie materiałowe pśb wymaga docelowo posiadania w pełnym rozwinięciu własnych jednostek logistycznych, a ich zasilanie w czasie „W” powinno być realizowane z baz lotniczych sił powietrznych, baz materiałowo-technicznych RL Wład. i gospodarki narodowej. Zapewni to zakładaną autonomię działania, przybliży zapasy do przewidywanych rejonów działania i skróci czas dowozu zaopatrzenia.

4.3. Zabezpieczenie techniczne

Zabezpieczenie techniczne pśb to całokształt przedsięwzięć wykonywanych przez służby techniczne oddziałów i pododdziałów pśb (głównie służby techniczno-lotniczą i samochodową) w celu zapewnienia stałej gotowości śmigłowców, samochodów i sprzętu obsługi do działań bojowych, utrzymania ich niezawodności podczas działań bez względu na warunki terenowe, klimatyczne i bojowe.

Do realizacji zadań zabezpieczenia technicznego pśb przeznaczone są etatowe siły i środki służby techniczno-lotniczej śmigłowców oraz bazy lotniczej, głównie eskadry technicznej oraz służby samochodowej.

Do najważniejszych zadań realizowanych w procesie zabezpieczenia technicznego pśb należy zaliczyć: terminowe prowadzenie przeglądów i obsługiwań technicznych wyższego rzędu (realizacja których uzależniona jest od właściwego zaplecza technicznego i odpowiedniego potencjału ludzkiego organów wykonawczych) śmigłowców, pojazdów samochodowych i pozostałego sprzętu technicznego, weryfikacja uszkodzeń, ewakuacja techniczna i ewentualny remont.

Śmigłowce i pojazdy samochodowe mogą być zniszczone lub uszkodzone zarówno w bazie lotniczej, rejonie bazowym, a głównie w rejonie działań bojowych. przy takim sprzęcie technicznym powinno się dokonać rozpoznania technicznego zakresu uszkodzeń. Sprzęt techniczny kwalifikujący się do remontu przez etatowe siły i środki służby techniczno-lotniczej śmigłowców oraz bazy lotniczej, głównie eskadry technicznej oraz służby samochodowej należałoby ewakuować do rejonu Punktu Zbiórki Uszkodzonego Sprzętu. Natomiast ten sprzęt techniczny, którego pracochłonność wykonania remontu przekracza czas przebywania (bazowania) pułku w rejonie bazowym, powinno się ukryć lub ewakuować do najbliższej drogi i powiadomić odpowiednie organa wykonawcze o miejscu i zakresie uszkodzeń. W miarę możliwości można również ewakuować go do określonych, specjalistycznych warsztatów remontowych. Ze sprzętu technicznego nie nadającego się do remontu należy wymontować sprawne zespoły, podzespoły oraz agregaty i przeznaczyć je jako rezerwę remontową. Do tego celu z pododdziałów zabezpieczenia naziemnego eskadr i pułków powinno się wydzielać grupy weryfikacyjno-ewakuacyjne z odpowiednim wyposażeniem.

Zabezpieczenie (zamykanie) techniczne przemieszczających się rzutów zabezpieczenia naziemnego pśb musi być organizowane w każdych warunkach. W wypadku posiadania w eskadrach ograniczonej liczby ruchomych środków remontowych, do tego z konieczności muszą być wydzielone pojazdy samochodowe ogólnego przeznaczenia z zapasem części zamiennych i narzędzi. Takie organizowanie zabezpieczenia (zamykania) technicznego rzutów zabezpieczenia naziemnego eskadr i pśb nie zmniejszy ich możliwości remontowych.

Ponieważ istnieje wyraźna specyfika w przywracaniu utraconej sprawności technicznej przez śmigłowce w stosunku do innego sprzętu technicznego (np. samochodowego) dlatego zabezpieczenie techniczne sprzętu technicznego w dalszej części opracowania przedstawione zostanie jako techniczne śmigłowców, techniczne samochodów i pozostałego sprzętu technicznego. Również słuszne i konieczne wydaje się przeprowadzenie w dalszej części opracowania analizy oraz syntezy możliwości w tym zakresie.

4.3.1. Zabezpieczenie techniczne techniki lotniczej pśb

Do realizacji zadań zabezpieczenia technicznego techniki lotniczej pśb przeznaczony jest personel eskadry technicznej i lotniczo-techniczny eskadr śmigłowców.

Do zasadniczych zadań, które będą realizować w ramach zabezpieczenia technicznego należy zaliczyć:

- obsługiwanie techniczne tzw. „wyższego rzędu”, zgodnie z jednolitym zestawem obsługiwań technicznych;
- kwalifikowanie śmigłowców uszkodzonych w wyniku eksploatacji i działań bojowych do poszczególnych rodzajów remontów lub kasacji;
- wykonywanie remontów śmigłowców mieszczących się w możliwościach wykonawczych personelu eskadr technicznych;
- pozbawienie cech używalności śmigłowców, zakwalifikowanych do remontu [na poziomie drugim (R_{II}), na poziomie trzecim (R_{III}), na poziomie czwartym (R_{IV})], w których zakres prac przekracza możliwości obsługowe personelu technicznego eskadr lotniczych oraz remontowe eskadr technicznych pułków. Jednolity zestaw obsługiwań technicznych śmigłowców (JZOT) przewiduje wykonywanie następujących rodzajów obsługiwań technicznych: bieżące, okresowe i specjalne.

Obsługiwanie bieżące śmigłowców (postojowe, alarmowe, startowe, przedlotowe, oraz miesięczne¹⁸) wykonywane są przez personel (użytkownika) technicz-

¹⁸ Jednolity zestaw obsługiwań technicznych śmigłowców Mi-24D. Sygn. Lotn. 1972/79. DWI. Poznań 1980 r JZOT czasu „W” zezwala na wykonywanie niektórych czynności obsługowych w skróconym zakresie oraz czasie. To złagodzenie warunków oraz zakresu przeprowadzenia obsługiwań technicznych śmigłowców intensywnie będzie wykorzystywane w odniesieniu do śmigłowców pcpow.

no-lotniczy eskadr lotniczych. Wykonanie tych obsługiwań zapewnia odtworzenie gotowości technicznej i bojowej śmigłowców do lotów.

Obsługiwanie okresowe śmigłowców wykonywane są przez personel eskadr technicznych pśb. Natomiast obsługiwanie specjalne śmigłowców wykonywane są zarówno przez personel techniczno-lotniczy eskadr technicznych jak i przez eskadry techniczne pśb.

Odtwarzanie gotowości bojowej śmigłowców znajdujących się w strefach rozśrodkowania realizowane będzie przez grupy obsługi z podgrupami uzbrajania, wydzielonymi z klucza uzbrajania eskadry lotniczej. Jeśli zaistnieje taka potrzeba, w realizacji procesu odtwarzania gotowości bojowej śmigłowców, personel techniczno-lotniczy eskadr lotniczych, może być wspierany przez specjalistów z eskadry technicznej pułku.

Natomiast potencjał wykonawczy (obsługowo-remontowy) eskadr technicznych (et) pśb, pozwala wykonywać remonty drobne (RD) a także remonty bieżące (RB).

Eskadry techniczne dysponują hangarem i innymi pomieszczeniami, przeznaczonymi do dokonywania napraw przez klucze poszczególnych specjalności lotniczych. W warunkach polowych et może przeprowadzać remonty w specjalnie przygotowanych do tego celu hangarach – namiotach.

Eskadry techniczne tworzą podstawowe elementy systemu obsługowo-remontowego śmigłowców i stanowią integralną część pułków. Do ich podstawowych zadań należy:

- wykonywanie obsługiwań okresowych;
- wykonywanie obsługiwań specjalnych;
- usuwanie niesprawności, wymiana lub naprawa pojedynczych agregatów;
- modernizacja sprzętu lotniczego oraz czynności nakazane w biuletynach tj.: remonty drobne, remonty bieżące i w miarę możliwości (przy współudziale grup remontowych wydzielanych Wojskowych Zakładów Lotniczych) remont średni niektórych śmigłowców.

Eskadra techniczna powinna mieć możliwości realizacji zadań w dwóch wariantach: w miejscu stałego bazowania – na sprzęcie dostarczonym drogą powietrzną lub kołową oraz w miejscach bazowania eskadr, kluczy oraz przygodnym terenie na sprzęcie, którego nie można transportować drogą kołową lub który – według analizy czasu – można szybciej usprawnić w miejscu aktualnego postoju. W wariantcie tym grupy remontowe wraz z częściami zamiennymi i narzędziami będą transportowane drogą powietrzną do wyznaczonych miejsc.

W zależności od stopnia uszkodzenia lub zniszczenia, śmigłowce kwalifikuje się do remontu lub strat bezpowrotnych.

Kwalifikowania śmigłowców uszkodzonych do określonego rodzaju remontu (strat powrotnych) lub strat bezpowrotnych dokonywać będzie grupa weryfikacyjno-remontowa wydzielana z sił i środków służby techniki lotniczej pododdziałów śmigłowców pułków kawalerii powietrznej oraz pułków śmigłowców bojowych.

Przewidywane dobowe możliwości obsługowo-reмонтowe organów wykonawczych sprowadzają się do możliwości eskadry technicznej i wynoszą 1000 rbg/dobę¹⁹.

Śmigłowce zależnie od stopnia uszkodzenia, zarówno z przyczyn eksploatacyjnych jak i bojowych, kwalifikuje się do określonego rodzaju remontu. Ze względu na charakter uszkodzenia i pracochłonność wykonania określonego remontu do tychczas wyróżniano następujące rodzaje remontów śmigłowców i ich struktury (tabela 5).

Natomiast przewidywane zmiany w strukturze remontów techniki lotniczej przedstawia tabela 6.

Tabela 5

Rodzaj remontu	RD	RB	RŚ	RG
Pracochłonność (rbh)	Do 200	200-600	600-1000	Ponad 1000
Wykonawca	Eskadra techniczna	Polowy Warsztat Lotniczy	Wojskowy Zakład Lotniczy	

Tabela 6

Rodzaj remontu	1 stopnia (R _I)	2 stopnia (R _{II})	3 stopnia (R _{III})	4 stopnia (R _{IV})	5 stopnia (R _V)
Pracochłonność (rbh)	do 200	200	200-600	Ponad 600	Według technologii ponad 1000
Wykonawca	Eskadra techniczna oddziału lotnictwa	Polowy Warsztat Lotniczy		Wojskowy Zakład Lotniczy	

Prognozowany rozkład średniodobowych uszkodzeń i odzysku techniki lotniczej pśb przedstawia tabela 7²⁰.

¹⁹ Wartości liczbowe możliwości obsługowo-reмонтowych opracowane zostały przez autorów w Katedrze Logistyki WLiOP AON według następującej zależności:

M_{OR} – możliwości obsługowo-reмонтowe danego organu wykonawczego;

n – liczba pracowników produkcyjnych danego organu wykonawczego (przyjmowany współczynnik 0,7-9,9 stanu osobowego);

t – czas pracy organu wykonawczego (przyjęto 12 godzin);

q – liczba organów wykonawczych.

²⁰ Do obliczeń wykorzystano symulacyjny program komputerowy opracowany w Katedrze Logistyki Wydziału WLiOP przez ppłk dr inż. S. Bartosiewicza i mjr dr inż. S. Sirkę.

Tabela 7

Lp.	Przynależność organizacyjna	Doba działań	Liczba śmigłowców (szt.)	Straty (szt.)			Odzysk sprzętu (szt.)	Liczba śmigłowców do działań bojow. na drugą dobę (szt.)	
				Bezpowrotne	Powrotne				
					R _I	R _{II}	R _{III}		
1	Pułk śmigłowców bojowych	1	Bojowych 54	1	7	4	3	-	39
2	Pułk śmigłowców bojowych		Transport. 12	-	1	1	1	-	9

Ponieważ zakres i natężenie remontów śmigłowców w decydującej mierze zależeć będzie od wielkości strat bojowych i eksploatacyjnych, wynikłych w toku działań pśb należałoby ustalić te straty.

Jednoznaczne ustalenie wielkości strat śmigłowców podczas działań bojowych pułku jest trudne. Dostępna literatura oraz materiały z ćwiczeń z wojskami pozwalają na ustalenie średnich wartości tych strat na poziomie 13[%]²¹. Z pewnością straty te są hipotetycznie do przyjęcia, jako podstawa kalkulacji. Za tym, że straty te nie będą mniejsze od zakładanych przemawiają następujące wybrane warunki działań: prowadzenie przez śmigłowce pśb lotów bardzo często nad terenem przeciwnika bez osłony lotnictwa myśliwskiego; możliwość oddziaływania na śmigłowce będące w powietrzu niemal wszystkich środków OPL przeciwnika, praktycznie od momentu startu do lądowania; oddziaływanie na lądowiska rozmieszczone w rejonie bazowym pśb prawie wszystkich środków rakietowych przeciwnika²².

Natomiast w tabeli 8 zawarty jest bilans przewidywanych dobowych potrzeb i możliwości organów obsługowo-remontowych techniki lotniczej pśb.

Analiza wartości liczbowych zawartych w tabeli pozwala wnioskować, że już po pierwszej dobie działań bojowych powstanie deficyt mocy produkcyjnej organów wykonawczych w realizacji zadań przez eskadry techniczne (R_I).

Ponieważ w toku prowadzenia działań bojowych nadal będą powstawać straty w sprzęcie technicznym, wystąpi deficyt możliwości remontowych, osiągając maksymalną wartość w 3-4 dobie działań bojowych. W następnych dobach, wraz z systematycznym zmniejszaniem się liczby śmigłowców, deficyt mocy produkcyjnej organów wykonawczych zacznie maleć.

²¹ W prowadzonych ćwiczeniach z wojskami w latach 1982-1993 średnie dobowe straty śmigłowców w warunkach działań zbliżonych do warunków działań pcpow., szacunkowo wynosiły 12-14[%] w ciągu doby.

²² Wielkość rejonu bazowego pśb i możliwości rozmieszczenia w nim sił i środków oraz wrażliwość śmigłowców na tego rodzaju uderzenia wskazują, że straty w śmigłowcach znajdujących się na lądowiskach rejonu bazowego pśb mogą niekiedy osiągnąć wartość 50-50[%]. Straty w sprzęcie zabezpieczenia naziemnego.

Tabela 8

Lp.	Przynależność organizacyjna	Liczba i typ śmigłowców [szt.]	Potrzeby remontowe w zakresie wykonania remontu na poziomie: [rbh/dobę]	Możliwości remontowe [rbh/dobę]
			R_I	Realizacja potrzeb re-montowych [rbh/dobę]
1	Pułk śmigłowców bojowych	Bojowych 54	$7 * 200$	1000
	Pułk śmigłowców bojowych	Transport. 12	$1 * 200$	

Niemożliwość sprostania przez organa wykonawcze potrzebom w zakresie remontu śmigłowców spowoduje, że nie wyremontowane śmigłowce już po pierwszej dobie działań trzeba będzie zaliczać do strat bezpowrotnych. Dotyczyć to będzie głównie śmigłowców zakwalifikowanych do remontu na poziomach: R_I , R_{II} , R_{III} . Przyczyną tego jest stosunkowo długi czas technologiczny realizacji tych remontów, szeroki zakres przedsięwzięć remontowych, konieczność ewakuacji uszkodzonego sprzętu do odpowiedniego organu remontowego. Poza tym, jeśli weźmiemy pod uwagę konieczność rozpoznania technicznego i ewakuacji technicznej uszkodzonego sprzętu lotniczego przez personel poszczególnych organów wykonawczych, zauważymy, że deficyt mocy produkcyjnej zwiększy się i wydłuży czas realizacji poszczególnych remontów.

Aby rozwiązać przedstawiony problem wydaje się celowym rozważenie możliwości rozbudowania eskadr technicznych oraz przekazanie części zadań remontowych Wojskowym Zakładom Lotniczym.

Wykonywanie remontów na poziomach: R_I , R_{II} i R_{III} oraz obsługiwań technicznych (OT) i przeglądów technicznych (PT) w okresie „P” przez organa remontowe jest realizacją ciągłego procesu szkolenia wojsk w zakresie eksploatacji, obsługiwań i remontów sprzętu lotniczego. Wymienione szkolenie ma na celu osiągnięcie i utrzymanie umiejętności specjalistycznych przez żołnierzy (3 indywidualnie i zespołowo), niezbędnych do wykonania zadań związanych z usprawnieniem sprzętu na polu pracy lub walki. Aby zadanie to mogło być wykonane z należyтым skutkiem, żołnierze muszą opanować praktycznie czynności przewidziane w odpowiednich instrukcjach eksploatacyjnych i przewodnikach technologicznych.

Dążąc do poprawy struktury strat i zwiększenia odzysku śmigłowców w ciągu doby, należałoby służbie techniczno-lotniczej śmigłowców pcpow. udzielić pomocy w zakresie wykonywania remontu nawet na poziomie R_I .

Znaczną pomoc okazałyby pododdziałom śmigłowców lotnicze grupy remontowe wyposażone w zestawy remontowe i przewożone drogą powietrzną. Mogą to być grupy remontowe zorganizowane na bazie dywizjonów eskadr technicznych baz lotniczych i Wojskowych Zakładów Lotniczych. Ponadto służba techniczno-

-lotnicza śmigłowców pułków powinna być wyposażona w zestawy remontowe, agregaty, których wykorzystanie umożliwi wykonywanie w krótkim czasie remontów na poziomie R₁.

4. 3. 2. Zabezpieczenie techniczne techniki naziemnej

Przewiduje się, że w okresie „P” proces eksploatacji sprzętu techniki naziemnej Lotnictwa Wojsk Lądowych będzie organizowany przez instytucje i komórki organizacyjne logistyki na wszystkich szczeblach organizacyjnych systemu logistycznego Wojsk Lądowych, a w szczególności w jego rejonach logistycznych i przez własne etatowe pododdziały remontowe techniki naziemnej.

Należy zaznaczyć, że w procesie przywracania sprawności technicznej technice naziemnej, a głównie pojazdom samochodowym będących w wyposażeniu etatowych oddziałów i pododdziałów pśb udział będą brały: etatowe drużyny remontowe i plutony remontu pojazdów kołowych (plrpk), bataliony remontowe ZT i ZO, Rejonowe Warsztaty Techniczne Wojsk Lądowych.

W pododdziałach logistycznych śmigłowców pśb do realizacji zabezpieczenia technicznego sprzętu naziemnego przeznaczone są:

- w eśrl – grupa obsługowo-remontowa wyposażona w 1 pojazd warsztatowy B1/sam.;

- w pśb – pluton remontu pojazdów kołowych o stanie etatowym 36 ludzi i sprzęcie; 2 pojazdy samochodowo ciężarowe – szosowe, 7 pojazdów samochodowych specjalnych i 6 samochodowych przyczep transportowych różnego ładunku.

Do zasadniczych zadań, które personel techniczny pododdziałów logistycznych oddziałów będzie mógł realizować w rejonach bazowych i lotniskach czasu „P” zaliczyć należy:

- kwalifikowanie naziemnego sprzętu technicznego do określonego rodzaju remontu;

- remont naziemnego sprzętu technicznego, głównie pojazdów samochodowych;

- organizacja ewakuacji technicznej sprzętu technicznego przeznaczonego do remontu;

- organizacja i realizacja czynności zabezpieczenia technicznego przemieszczających się rzutów zabezpieczenia naziemnego śmigłowców pśb.

Kwalifikacji sprzętu do określonego rodzaju remontu dokonywać będzie grupa weryfikacyjno-remontowa. Ze względu na rodzaj remontu straty w sprzęcie samochodowym można zakwalifikować do: remontu bieżącego (RB), remontu średniego (RŚ), remontu głównego (RG) i strat bezpowrotnych.

Zgodnie z przyjętymi zasadami remontu, w pierwszej kolejności remontowany będzie sprzęt techniczny wymagający remontu bieżącego oraz sprzęt występujący w pojedynczych egzemplarzach, decydujący o możliwości odtwarzania gotowości bojowej śmigłowców.

Rodzaje remontów określone według obowiązujących norm pracochłonności zakresu remontu zgodnie z dotychczas obowiązującymi instrukcjami były następujące i zawarte są w tabeli 9.

Tabela 9

Rodzaj remontu	RB	RŚ	RG
Pracochłonność (rbh)	12 - 16	40 - 60	Ponad 60
Wykonawca	dr rem, plrem.	brem ZT, brem ZO, OWT	WPRP, zakłady GN

Autorzy przyjmując za podstawę rozkaz szefa Sztabu Generalnego WP Nr PF 105/Sztab z dnia 26.05.1998 r. w sprawie wprowadzenia procedur prognozowania średniodobowych uszkodzeń techniki lądowej, lotniczej i morskiej określili własny podział remontów techniki naziemnej, który zawiera tabela 10.

Tabela 10

Rodzaj remontu	Pomoc techniczna	I stopnia (R _I)	II stopnia (R _{II})	III stopnia (R _{III})	IV stopnia (R _{IV})	V stopnia (R _V)
Pracochłonność	do 6	6 - 12	12 - 24	24 - 48	48 - 60	ponad 60
Wykonawca	dr rem., pl rem., oraz każdy organ wykonawczy w rejonie odpowiedzialności	plrem	pl rem., brem ZT	brem ZO, RWT, WLOP	RWT, WLOP, OWT	wprp GN

Również określono, zgodnie z przyjętym wzorem, przewidywane dobowe możliwości organów obsługowo-remontowych techniki naziemnej LWL. Dane zawarte zostały w tabeli 11.

Tabela 11

Lp.	WYKONAWCA	LICZBA [rbh/dobę]
1	Drużyna remontowa batalionu łączności i ubez. lotów	około 4 * 50 = 200
2	Pluton remontu pojazdów kołowych (plrem)	około 4 * 350 = 1400
3	Batalion remontowy Związku Taktycznego Wojsk Lądowych	około 400
4	Batalion remontowy Związku Operacyjnego Wojsk Lądowych	około 400
5	Rejonowe Warsztaty Techniczne Wojsk Lądowych	około 1000

Sprzęt techniki naziemnej zależnie od stopnia uszkodzenia, zarówno z przyczyn eksploatacyjnych jak i oddziaływania środków bojowych przeciwnika, kwalifikuje się do określonego rodzaju remontu.

Prognozowany rozkład średniodobowych uszkodzeń i odzysku techniki naziemnej Lotnictwa Wojsk Lądowych przedstawia tabela 12²³.

Tabela 12

Lp.	Przynależność organizacyjna	Doba działań	Liczba sprzętu ogólnego przeznaczenia techniki naziemnej [szt.]	Straty w sprzęcie technicznym [szt.]					
			Liczba sprzętu specjalnego techniki naziemnej [szt.]	bezpowrotne	powrotne				
					R _I	R _{II}	R _{III}	R _{IV}	R _V
1	Pułk śmigłowców bojowych	1	$\frac{150}{70}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{5}{2}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{4}{1}$

Bilans przewidywanych dobowych potrzeb i możliwości organów obsługowo-remontowych sprzętu techniki naziemnej pśb przedstawia tabela 13.

Tabela 13

Lp.	Przynależność organizacyjna	Potrzeby remontowe w zakresie wykonania remontu na poziomie: [rbh/dobę]					Możliwości remontowe [rbh/dobę]
		R _I	R _{II}	R _{III}	R _{IV}	R _V	Realizacja potrzeb remont. [rbh/dobę]
1	Pułk Śmigłowców Bojowych	(4x12) + (2x12) = 72	(3x24) + (1x24) = 96	(5x48) + (2x48) = 336	(3x60) + (1x60) = 240	(4x100) + (1x100) = 500	1244 700 - 544

Z analizy treści tabeli wynika, że już po pierwszej dobie działań bojowych powstanie deficyt mocy produkcyjnej organów wykonawczych w zakresie remontów stopni: R_{III}, R_{IV} i R_V. Ten brak mocy wykonawczej wystąpi w batalionach remontowych Związków Taktycznych, batalionach remontowych Związków Operacyjnych i Rejonowych Warsztatów Technicznych Wojsk Lądowych. Tak więc, w toku działań nadal będą powstawać straty w sprzęcie technicznym, a deficyt ten będzie wzrastał, osiągając maksymalną wartość w 3-4 dobie działań bojowych. W następnych dobach, wraz z systematycznym zmniejszaniem się liczby sprzętu techniki naziemnej, deficyt mocy produkcyjnej organów wykonawczych zacznie maleć.

Niemożliwość sprostania przez organa wykonawcze potrzebom w zakresie remontu sprzętu technicznego spowoduje, że nie wyremontowany sprzęt już po

²³ Do obliczeń wykorzystano symulacyjny program komputerowy opracowany w Katedrze Logistyki Wydziału WLiOP opracowany przez płk dr inż. S. Bartosiewicza i mjr dr inż. S. Sirkę.

pierwszej dobie trzeba będzie zaliczać do strat bezpowrotnych. Dotyczyć to będzie głównie sprzętu technicznego zakwalifikowanego do remontu na poziomach: R_{III} , R_{IV} i R_V . Przyczyną tego jest stosunkowo długi czas technologiczny realizacji tych remontów, szeroki zakres przedsięwzięć remontowych, konieczność przeprowadzenia ewakuacji uszkodzonego sprzętu do odpowiedniego organu remontowego. Poza tym, jeśli weźmiemy również pod uwagę rozpoznanie techniczne uszkodzonego sprzętu przez personel poszczególnych organów wykonawczych, zauważymy, że moc produkcyjna zmniejszy się i wydłuży czas realizacji poszczególnych remontów.

Dążąc do rozwiązania przedstawionego problemu wydaje się celowym rozważenie możliwości niezbędnego rozbudowania organów wykonawczych pułków śmigłowców bojowych, jak również przekazanie zadań związanych z ewakuacją techniczną uszkodzonego sprzętu technicznego ogólnego przeznaczenia Wojskom Obrony Terytorialnej.

Uogólniając zagadnienie można stwierdzić, iż zabezpieczenie techniczne pśb ma duże znaczenie nie tylko w odniesieniu do utrzymania w sprawności technicznej śmigłowców, ale i w odniesieniu do techniki naziemnej. Wynika to z tego, że technika naziemna, głównie pojazdy samochodowe, są wykorzystywane nie tylko do obsługi sprzętu bojowego, lecz również stanowią ruchomą bazę magazynową środków materiałowych. Zabezpieczenie to – na równi z innymi rodzajami zabezpieczeń – decyduje o wykonaniu zadań przez śmigłowce i ich pododdziały logistyczne. Znaczenie zabezpieczenia technicznego śmigłowców i sprzętu naziemnego wynika również ze specyficznych warunków działań pśb oraz ograniczonych możliwości obsługowo-remontowych. Duże potrzeby remontowe wynikają z prognozowanych strat w sprzęcie bojowym i technice naziemnej. Prognozowany rozkład strat w sprzęcie technicznym sugeruje, że w większości przypadków będą to straty, których zakres uszkodzeń kwalifikuje śmigłowce i sprzęt naziemny do remontu o niższych stopniach remontu. Należy mieć na uwadze również to, sprzęt techniczny zakwalifikowany do innego rodzaju remontu niż R_I , R_{II} i R_{III} stanowić będzie dla oddziałów i pododdziałów śmigłowców pśb i ich pododdziałów logistycznych straty bezpowrotne.

Wnioskując zatem można stwierdzić, iż warunki i właściwości działań bojowych pśb powodują straty w śmigłowcach oraz sprzęcie zabezpieczenia, które dzielić się będą na zakwalifikowane do remontu na poziomie R_I , R_{II} i R_{III} śmigłowców i takiego remontu sprzętu zabezpieczenia naziemnego oraz straty bezpowrotne.

Etatowe służby techniczne pśb i ich pododdziały zabezpieczenia nie posiadają wystarczających możliwości realizacji zadań obsługowo-remontowych w warunkach polowych, nawet w odniesieniu do zakresu remontu R_I , R_{II} i R_{III} . W związku z tym należy na czas „W” oddziały i pododdziały pśb wzmacniać grupami

remontu śmigłowców z WZL przeznaczonych do realizacji zadań remontowych w warunkach polowych.

Aktualna struktura organizacyjna pśb nie przewiduje etatowych śmigłowców do udzielania szybkiej pomocy technicznej śmigłowcom. Warunki działań śmigłowców potwierdzają konieczność etatowego wyposażenia pułku w tego typu śmigłowce.

Należy przewidywać potrzebę organizowania z pododdziałów logistycznych oddziałów pśb zespołu obsługowo-remontowego sprzętu naziemnego i specjalistycznego sprzętu obsługi śmigłowców. Zespół ten powinien być wykorzystywany scentralizowanie, co pozwoli wykorzystać właściwie jego możliwości obsługowo-remontowe.

Stan osobowy służb technicznych techniki naziemnej pśb należy przygotować do wzajemnej współpracy z pododdziałami zabezpieczenia technicznego wojsk lądowych na korzyść i w składzie których pododdziały i oddziały pśb mogą wykonywać zadania. W wypadku niemożliwości wykonania remontów stopnia R_I , R_{II} i R_{III} sprzętu naziemnego przez siły obsługowo-remontowe pśb, do zabezpieczenia ewakuacji technicznej i remontu naziemnego sprzętu technicznego jego pododdziałów, należałoby wykorzystywać tworzony i pozostający w dyspozycji zastępcy dowódcy – szefa logistyki ZOT wojsk lądowych – odwód interwencyjny²⁴.

W celu zwiększenia możliwości remontowych obsługowo-remontowych pododdziałów i oddziałów pśb, a przez to i samodzielności zabezpieczenia technicznego, należy w maksymalnym stopniu wykorzystywać zasoby miejscowe i zdobycze wojenne oraz infrastrukturę techniczną rejonów logistycznych wojsk lądowych.

Organizując zabezpieczenie techniczne działań pśb potrzeba będzie uwzględnić uprzednie dokładne sprawdzenie sprawności technicznej UiSW, zapasu zasobów silników śmigłowców, przebiegu kilometrów (przepracowanych motogodzin) środków transportowych itp. Podczas planowania i organizacji zabezpieczenia technicznego należy przewidywać ograniczone możliwości zaopatrywania wojsk w techniczne środki materiałowe ze źródeł zewnętrznych. Rozpoznanie techniczne powinno się ukierunkować na dokładne rozpoznanie możliwości wykorzystania zasobów miejscowych i zdobyczy wojennych w zakresie wykorzystania ich do odtwarzania sprawności technicznej. Śmigłowce i naziemny sprzęt techniczny, zakwalifikowane do strat bezpowrotnych, oraz sprzęt techniczny, który z różnych przyczyn musi być pozostawiony na lądowiskach w rejonach bazowych, jeżeli nie ma możliwości jego ewakuacji, powinien być pozbawiony cech używalności. Sprawne agregaty, urządzenia, mechanizmy, zespoły i osprzęt z uszkodzonych śmigłowców oraz naziemnego sprzętu technicznego należy odzyskiwać i trakto-

²⁴ Zasada tworzenia odwodu interwencyjnego służb technicznych, z przeznaczeniem w miarę posiadanych sił i środków do zabezpieczenia technicznego oddziałów poszczególnych rodzajów wojsk, nie posiadających wystarczających własnych sił remontowych – Biuletyn Informacyjny nr 3/141, Wyd. MON – Sztab Gen., Warszawa 1982, s. 198.

wać jako środki remontowe do usprawnianego sprzętu technicznego wymagającego remontu na poziomie R_I czy R_{II} .

Należy przewidywać, że najodpowiedniejszym miejscem do odtworzenia sprawności technicznej sprzętu technicznego pśb, w tym śmigłowców są lotniska i lądowiska w rejonach bazowych, przy których rozmieszczane będą stacjonarne lub polowe magazyny techniczne. Ułatwi to przeprowadzenie remontu oraz uzupełnienie zapasów technicznych i środków materiałowych użytkownikom sprzętu. Ponadto należy liczyć się z możliwością udzielania pomocy ze strony sił i środków remontowych rejonów logistycznych wojsk lądowych i specjalistycznego systemu logistycznego SP w zakresie remontów naziemnego specjalistycznego sprzętu technicznego śmigłowców.

4.4. Zabezpieczenie medyczne

Ponieważ pśb będzie prowadził działania bojowe w specyficznych warunkach taktyczno-operacyjnych, specyficzne również będą warunki działania jego służby zdrowia.

Specyfika działania służby zdrowia pśb polegać będzie na realizacji zadań zabezpieczenia medycznego często w oderwaniu od stałych baz zaopatrzenia i końcowych etapów ewakuacji medycznej.

Zakres zabezpieczenia medycznego pśb stanowią przedsięwzięcia leczniczo-lekarskie, leczniczo-ewakuacyjne, sanitarno-higieniczne i przeciwepidemiczne oraz sanitarne i związane z obroną przed bronią masowego rażenia.

Celem zabezpieczenia medycznego jest zapobieganie powstawaniu i szerzeniu się chorób w pułku, zapewnienie pomocy medycznej porażonym i chorym oraz dążenie do maksymalnego ograniczania powstawania strat bezpowrotnych stanu osobowego.

Do realizacji zadań zabezpieczenia medycznego w pśb przeznaczone są kompanie medyczne. Kompania medyczna rozwija pułkowy punkt medyczny (PPM).

W skład kompanii medycznej wchodzi: dowódca kompanii medycznej – lekarz, 2 lekarzy, podoficer sanitarny, 6 sanitariuszy, 7 kierowców, 4 samochody sanitarne, 1 sala opatrunkowa na samochodzie.

Do podstawowych zadań realizowanych przez służbę zdrowia pśb, w tym szczególnie w odniesieniu do personelu latającego należy zaliczyć:

- udzielenie pomocy medycznej porażonym i chorym;
- organizację ewakuacji porażonych i chorych z miejsc walki i do rejonów bazowych lub bezpośrednio do szpitali;
- badanie działania na organizm ludzki nowych środków rażenia oraz określanie sposobów zapobiegania przed skutkami ich rażenia i leczenie porażonych tymi środkami;

- zaopatrywanie stanu osobowego w indywidualne pakiety sanitarne;
- sanitarne szkolenie stanu osobowego;
- zabezpieczenie leczenia porażonych i chorych w przypadku trudności ich ewakuacji do zaplecza własnych wojsk;
- kontrola rejonu lądowisk pod względem sanitarno-epidemicznym, w tym źródeł wody;
- zabezpieczenie medyczne przemieszczenia rzutów zabezpieczenia naziemnego oraz przebazowania śmigłowców na kolejne lądowiska.

Zakres realizacji tych zadań zależeć będzie od wielu czynników, z których najważniejsze to: stopień oddziaływania przeciwnika na rejon rozmieszczenia śmigłowców, wykorzystywane przez niego środki rażenia oraz związana z powyższym wielkość strat sanitarnych.

Przeciwnik z pewnością będzie bardzo intensywnie oddziaływał na pśb. Szczególnie intensywnie na siły i środki rozmieszczone w rejonie bazowym. W rejonie tym rozmieszczone również będą odwoły pododdziałów logistycznych i lądowiska śmigłowców.

Przeciwnik uderzając na rejon bazowy, w tym i na lądowiska śmigłowców, najprawdopodobniej będzie wykorzystywał wszystkie posiadane środki rakietowo-artyleryjskie i lotnicze, w tym bomby i pociski paliwowo-powietrzne, napalmowe i inne, których działanie powodować będzie duże straty nie tylko sprzętu technicznego, lecz również stanu osobowego.

Precyzyjne określenie wielkości strat sanitarnych w pododdziałach pśb jest trudne. Przykłady i analogia dotyczące strat w pododdziałach i oddziałach walczących podczas II wojny światowej lub we współczesnych wojnach lokalnych, nie mogą w pełni być podstawą do wyciągania daleko idących wniosków w tym zakresie.

Ocena strat zakładanych dla pierwszorzutowych związków taktycznych ZOT oraz teoretyczne rozważania o możliwościach środków rażenia i sposobach ich wykorzystania wskazują, że straty sanitarne w pododdziałach śmigłowców mogą wynosić około 10%. Ponadto straty bezpowrotne, powstałe bezpośrednio po uderzeniu, mogą wynosić 1,5-2,5%. Straty te mogą następnie wzrastać nawet do 3-4%.

O powstawaniu tak znacznych strat sanitarnych w pśb może świadczyć to, że przewidywać należy iż przeciwnik atakować będzie lądowiska w momentach najbardziej niekorzystnych, to znaczy w czasie, kiedy odtwarzana będzie gotowość bojowa śmigłowców, a więc wówczas, gdy przeważająca część personelu zabezpieczenia naziemnego będzie przy śmigłowcach.

Biorąc pod uwagę założoną procentową wysokość strat sanitarnych oraz liczbę żołnierzy znajdujących się w pśb – około 850 żołnierzy (piloci, personel obsługi naziemnej), straty sanitarne będą wynosiły 85 żołnierzy w ciągu doby.

Prognozuje się, że struktura strat sanitarnych od broni konwencjonalnej będzie następująca²⁵:

²⁵ *Vademecum oficera służb tyłowych*, ASG WP, 1979, s. 92.

- rany zewnętrzne – 96%;
- oparzenia – 1%;
- kontuzje – 3%.

Po podziale strat sanitarnych (85 żołnierzy) w eskadrach śmigłowców pśb zgodnie ze strukturą strat odpowiednio będą one w pierwszej grupie 80, w drugiej 1, w trzeciej grupie 3 żołnierzy.

Przewiduje się ponadto, że z ogółu strat kwalifikować należy do²⁶:

- ciężko porażonych – przeznaczonych do zabiegów chirurgicznych 12-15%, co stanowi od 9 do 13 porażonych;
- średnio porażonych – przeznaczonych do intensywnego leczenia przeciwwstrząsowego 20-25%, co odpowiada liczbie od 17 do 21 porażonych;
- lekko porażeni – 60-68%, co stanowi od 51 do 58 porażonych.

Z tego przewiduje się, że znaczna część lekko porażonych (około 75%) po zaopatrzeniu sanitarnym wróci do pododdziałów.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że 26-34 porażonych wymagać będzie dłuższego leczenia ran, poparzeń, kontuzji odniesionych po uderzeniach przeciwnika bronią konwencjonalną.

Z analizy potrzeb zabezpieczenia medycznego w zakresie udzielania pomocy porażonym wynika, że w ciągu doby służba medyczna udzielać będzie pomocy medycznej i zaopatrywać średnio 60 porażonych. Z powyższego wynika również, że średnio do udzielania pomocy medycznej w ciągu doby potrzeba będzie różnego rodzaju środków leczniczych i materiałów medycznych dla 60 porażonych.

Zużycie środków leczniczych i materiałów medycznych w czasie trwania działań bojowych należy obliczać na podstawie zasady wprost proporcjonalności liczby wojska do wysokości strat sanitarnych²⁷. Wobec tego, do zabezpieczenia wykazanej liczby porażonych w ciągu doby, na pięć dobowy okres działań w pododdziałach śmigłowców potrzeba będzie około 300 różnego rodzaju środków leczniczych i materiałów medycznych.

Do realizacji zadań zabezpieczenia medycznego działań pśb proponowane są drużyny sanitarne w składzie:²⁸ lekarz, podoficer sanitarny, kierowca, dwóch sanitariuszy. Wyposażenie transportowe stanowi samochód sanitarny wielonozowy. Każda z tych drużyn sanitarnych może udzielić pomocy przedlekarskiej i ograniczonej lekarskiej²⁹ 70 porażonym w ciągu siedmiu godzin³⁰.

²⁶ *Leczniczo-ewakuacyjne zabezpieczenie armii lotniczej*, Sygn. Lot. 2017/80, Wyd. DWL, Poznań 1980, s. 53.

²⁷ Tamże, s. 55.

²⁸ Płk dypl. A. Sajak, płk dypl. nawig. S. Pawłowski, płk dypl. E. Barszcz, ppłk dypl. A. Szałkowski, *Zastosowanie bojowe śmigłowców szturmowych w operacji zaczepnej i obronnej armii*, rozprawa doktorska, ASG WP, 1977 s. 311 oraz załączniki do wyżej wymienionej rozprawy doktorskiej s. 109.

²⁹ Ograniczona pomoc lekarska – ponieważ lekarz będzie miał jako szczególne zadanie sprawowanie opieki specjalistycznej nad stanem zdrowotnym i psychofizycznym głównie personelu latającego i wysokowykwalifikowanego.

³⁰ *Vademecum oficera służb tyłowych*, ASG WP, 1979 s. 85.

Służba medyczna pśb będzie rozwijała w rejonie bazowym pułkowy punkt opatrunkowy (PPO), którego wyposażenie wystarczać będzie do udzielania porażonym i chorym pierwszej pomocy przedlekarskiej i ograniczonej pomocy lekarskiej.

Zakładając dwurzutowe działanie sił i środków zabezpieczenia medycznego pśb, przewidywać można, że w jednym rejonie bazowym możliwości służby zdrowia będą odnosiły się do udzielenia ograniczonej pomocy lekarskiej i głównie przedlekarskiej, wyrażane liczbą dokonanych (140) zabiegów w ciągu siedmiu godzin. Potencjał medyczny rejonu bazowego tworzyłyby: dwóch lekarzy, dwóch podoficerów sanitarnych, czterech sanitariuszy, dwóch kierowców, dwa samochody sanitarne. W rejonie PPO rozmieszczono by plan wstępnej segregacji porażonych oraz gabinet segregacyjny i opatrunkowy (zabiegowy).

Ze składu PPO powinien być organizowany pułkowy punkt medyczny lądowiska (PPML). Ten PPML rozwijać się powinno w węźle lądowiskowym rejonu bazowego pśb w połowie odległości między lądowiskami tego węzła. W przypadku jednego lądowiska, PPML w rejonie bazowym, powinien być rozwijany w odległości jednego – dwóch kilometrów od środka pola wzlotów. PPML obsługiwane byłoby przez lekarza, sanitariusza oraz wyposażone w samochód sanitarny.

Zapasy sprzętu i materiałów sanitarnych przewożony przez służbę medyczną pśb powinien być wystarczający do zaspokojenia potrzeb występujących w tym zakresie.

Do zabezpieczenia medycznego porażonych i chorych w pododdziałach śmigłowców pśb mogą być wykorzystywane środki lecznicze i materiałowe skompletowane w zestawach PR i RD bojowego zaopatrzenia, które obliczane są w stosunku do określonej liczby porażonych i chorych³¹. Zapas środków leczniczych i materiałów medycznych znajdujących się w zestawie RP zezwala na zaopatrzenie 100 porażonych, a w zestawie RD na 100 ciężkich zabiegów lub 670 porażonych³².

W toku działań bojowych pśb należy widzieć konieczność uzupełnienia brakujących lub zniszczonych środków medycznego zaopatrzenia. Uzupełnianie w medyczne środki materiałowe może odbywać się tylko sposobami tradycyjnymi, lecz głównie z wykorzystaniem transportu powietrznego (dowóz zewnętrzny) oraz przez wykorzystanie zasobów miejscowych i zdobyczy wojennych.

Bilans potrzeb i możliwości w zakresie udzielania porażonym i chorym pododdziałów śmigłowców pśb pierwszej pomocy przedlekarskiej i ograniczonej lekarskiej przez służbę medyczną PPM wykazał, że możliwości te są wystarczające. Prognozuje się, że potrzeby dobowe w tym zakresie będą przybliżone wartości od 60 do 65 zabiegów. Możliwości natomiast 140 zabiegów w ciągu 7 godzin.

W zakresie środków leczniczych i materiałów medycznych potrzeby te na pięć dobowy okres działań pśb szacunkowo będą wynosiły około 400 różnego ro-

³¹ *Leczniczko-ewakuacyjne zabezpieczenie AL*, DWL, Sygn. 2017/80, s. 55.

³² Tamże, s. 55.

dzaju medykamentów. Zestaw RD umożliwia zaopatrzenie 670 porażonych, wobec czego wyposażenie służby medycznej pśb w jeden zestaw RD zapewnia zabezpieczenie tych potrzeb.

Z analizy potrzeb i możliwości służby medycznej pśb wynika również, że przedstawiona struktura organizacyjna oraz wyposażenie i materiały medyczne zapewniają organizację i realizację zadań zabezpieczenia medycznego pśb w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej oraz ograniczonej pomocy lekarskiej. Ponadto taka struktura organizacyjna służby medycznej umożliwia udzielanie pomocy medycznej jednocześnie w dwu rejonach bazowych, czyli umożliwia prowadzenie działań dwurzutowo. Struktura ta umożliwia również udział przedstawiciela służby medycznej RZN pśb w zespole poszukiwania i ratownictwa załóg.

Dążąc jednak do sprawniejszej i skuteczniejszej organizacji i realizacji zadań zabezpieczenia medycznego pśb należy przewidzieć przygotowanie żołnierzy jego oddziałów i pododdziałów do przewyciężenia – w znacznej mierze we własnym zakresie – skutków uderzeń przeciwnika na lądowiska rozmieszczone w rejonie bazowym pśb oraz przemieszczające się rzuty zabezpieczenia naziemnego. W tym celu, w pśb powinni być przeszkoleni żołnierze w umiejętności wynoszenia porażonych z ognisk strat sanitarnych do gniazd rannych oraz przeszkolonych w czynnościach udzielenia pierwszej pomocy porażonym. W zasadzie umiejętności takie powinien posiadać każdy żołnierz pśb. Jednak, gdy to będzie niemożliwe, w każdym pododdziale i służbie biorących udział w działaniach bojowych pśb muszą być przeszkoleni w tym zakresie żołnierze. Stanowiliby oni nieetatową drużynę sanitarną.

Liczba przeszkolonych żołnierzy w pśb stanowiących nieetatowe drużyny sanitarne, powinna kształtować się od 8 do 10% stanu osobowego. W odniesieniu do pśb, byłoby to około 85 żołnierzy. Nieetatowymi drużynami sanitarnymi dowodziłby podoficerowie wyznaczeni ze składu pśb przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy porażonym oraz organizacji wynoszenia porażonych z pola walki.

Istotną rolę w zabezpieczeniu ciągłości leczniczo-ewakuacyjnej porażonych i chorych w okresie działań pśb, spełniać będzie rejon bazowy tego pułku.

Rozmieszczone w rejonie bazowym lądowiska (lotniska) stanowić mogą nie tylko bazę dla śmigłowców do prowadzenia działań bojowych, lecz również stanowić miejsce przyjmowania środków materiałowych dostarczanych transportem powietrznym oraz miejsce ewakuacji porażonych i chorych do zaplecza – rejonów leczniczych.

Rejon bazowy będzie więc ogniwem pośrednim łączącym etapy ewakuacji medycznej – gniazda rannych z rejonem leczniczym.

Działalność bowiem służby zdrowia pśb i to nie tylko w rejonie bazowym pułku, poza udzielaniem w ograniczonym zakresie kwalifikowanej pomocy medycznej, przede wszystkim ze wskazań życiowych, w PPML czy PPO, w głównej mierze będzie ukierunkowana na przygotowanie porażonych i chorych do ewakuacji medycznej.

Analiza strat wykazała, że z pododdziałów śmigłowców ewakuować trzeba będzie 50-70 porażonych w ciągu doby w ewakuacji wewnętrznej (do PPML). Z tej liczby porażonych z rejonu bazowego do rejonu leczniczego na zapleczu ewakuowanych będzie od 25 do 35 porażonych.

Do ewakuacji porażonych i chorych służba zdrowia pśb ma samochody sanitarne, którymi można jednorazowo transportować dziesięciu porażonych.

Z analizy potrzeb ewakuacyjnych wynika, że możliwości ewakuacyjne samochodów sanitarnych służby medycznej pśb (RZN pśb) w jednym rejsie, podczas wystąpienia masowych strat sanitarnych, będą niewystarczające. Braki tego transportu są jednak pozorne. Ewakuacja porażonych i chorych transportem sanitarnym wewnątrz węzła lądowiskowego w zasadzie nie będzie napotykała na poważniejsze trudności, ze względu na odległość PPML od lądowisk (2-5 km), którą samochody sanitarne mogą pokonać, wykonując nawet kilka rejsów. Można również wykorzystywać do tego celu przystosowane pojazdy transportu ogólnego przeznaczenia.

Służba zdrowia (PPML) pśb nie może liczyć na systematyczną pomoc wojsk lądowych w zakresie ewakuacji porażonych i chorych. Straty powstałe w oddziałach wojsk lądowych, a w związku z tym potrzeba wykorzystania środków transportowych do ewakuacji porażonych z gniazd rannych spowoduje, że pomoc ta będzie niemożliwa.

W takiej sytuacji ewakuacja porażonych i chorych z PPML do kolejnego punktu ewakuacji medycznej (rejonu oczekiwania na ewakuację transportem powietrznym), spoczywać będzie na transporcie sanitarnym i przystosowanym transporcie ogólnego przeznaczenia wydzielanym w RZN pśb. Z rejonu bazowego natomiast porażeni i chorzy ewakuowani będą transportem powietrznym lub samochodowym, w miarę możliwości i potrzeb.

Porażeni i chorzy przeznaczeni do ewakuacji z rejonu bazowego transportem powietrznym powinni być rozmieszczeni w pobliżu lądowiska (lotniska) w rejonie wyczekiwania na ewakuację, skąd po przylocie śmigłowców (samolotów) transportowych przewożeni będą do szpitali rejonów leczniczych na zapleczu wojsk.

Rozważając zagadnienia zabezpieczenia medycznego pśb można stwierdzić, że zadania te realizowane będą w specyficznych warunkach tak jak specyficzne mogą być warunki taktyczno-operacyjne prowadzenia działań przez pśb. Właśnie te specyficzne warunki działań powodować będą, że realizacja zadań zabezpieczenia medycznego mimo trudnych warunków powinna być organizowana w sposób ciągły.

O ile zabezpieczenie medyczne w warunkach pokoju nie odbiega od norm obowiązujących w Wojsku Polskim i jest w zasadzie wystarczające i realizowane w miejscach stałej dyslokacji pśb tzn. na lotniskach bazy lotniczej i przez służbę zdrowia tej bazy, o tyle przewidywane specyficzne warunki prowadzenia przez pśb działań bojowych zmieniają też warunki wykonania zadań zabezpieczenia medycznego, które uwzględniając prognozowane w tym zakresie potrzeby, może okazać się w realizacji bardzo trudne.

Zadania zabezpieczenia medycznego realizowane na lądowiskach w rejonach bazowych, związane będą bezpośrednio z zabezpieczeniem wylotów bojowych oraz opieką medyczną personelu latającego i pozostałego personelu zabezpieczenia naziemnego.

Realizacja tych zadań polegać powinna na prowadzeniu badań lekarskich personelu latającego bezpośrednio przed lotami bojowymi, udzielaniu pierwszej pomocy medycznej porażonym załogom powracającym po wykonaniu zadania bojowego lub lądującym awaryjnie; udzielaniu pomocy porażonym po ataku na lądowisko; dokonywaniu w PPML selekcji porażonych, przygotowaniu ich do ewakuacji oraz ewakuacji; kontroli stanu sanitarnego-epidemicznego rejonu lądowiska oraz magazynowania żywności i wody, uzupełnieniu sprzętu i materiałów medycznych; wydawaniu zezwoleń na korzystanie z zasobów miejscowych i zdobytych wojennych dotyczących żywności, źródeł wody, środków leczniczych, sprzętu medycznego itp.

Mogą to również być czynności związane z zabezpieczeniem manewru lądowiskowego, z podziałem sił i środków służby zdrowia do poszczególnych rzutów zabezpieczenia naziemnego pśb, realizacją czynności zabezpieczenia medycznego w rzutach oraz z ustalaniem zasad udzielania pomocy porażonym i chorym podczas przemieszczania się rzutów zabezpieczenia naziemnego.

Biorąc pod uwagę założoną procedurę określania wielkości strat sanitarnych oraz liczbę żołnierzy w pśb, to w wielkościach bezwzględnych będzie to prawdopodobnie około 85 żołnierzy w ciągu doby. Uwzględniając prognozowaną strukturę powstałych strat i przewidując straty bezpowrotne, dalszego leczenia wymagać będzie około 60 żołnierzy, z czego większość to ciężko i średnio ranni.

Z bardzo ogólnej analizy przewidywanych potrzeb zabezpieczenia medycznego w zakresie udzielania pomocy porażonym wynika, że w ciągu doby służba medyczna prawdopodobnie będzie musiała udzielać pomocy medycznej i zaopatrywać średnio 100 porażonych. Z powyższego wynika również, że średnio do udzielenia pomocy medycznej, o różnym zakresie, w ciągu doby potrzeba będzie różnego rodzaju środków leczniczych i materiałów medycznych minimum dla 120 porażonych. W każdym razie zużycie środków leczniczych i materiałów medycznych w czasie trwania działań bojowych należy obliczać na podstawie zasady wprost proporcjonalności liczby wojska do wielkości strat sanitarnych³³.

Aktualnie do zabezpieczenia medycznego pśb w miejscu dyslokacji na lotnisku bazy lotniczej lub w jego rejonie bazowym w czasie działań bojowych przeznaczona jest kompania medyczna, która zapewnia kwalifikowaną opiekę lekarską.

Kompania medyczna rozwija pułkowy punkt medyczny (PPM) w rejonie bazowym odległym od rubieży styczności wojsk o 30-40 km.

Kompania medyczna posiada możliwości udzielania pomocy około 160-200 porażonym i chorym.

³³ *Leczniczko-ewakuacyjne zabezpieczenie AL.*, Wyd. DWL, 1980 s. 55.

Skład i wyposażenie służby zdrowia pśb powinien umożliwiać realizację zadań zabezpieczenia medycznego dwurzutowo.

Służba zdrowia pśb powinna też dysponować taką wielkością środków leczniczych i materiałów oraz sprzętu medycznego, która zapewniłaby wykonanie zadań zabezpieczenia medycznego przez planowany okres prowadzenia działań przez pułk. Taką gwarancję daje wyposażenie służby zdrowia pśb w jeden zestaw medyczny typu RD. W sytuacjach koniecznych (np. zniszczenie środków zabezpieczenia medycznego) dowóz środków leczniczych powinien być dokonywany drogą powietrzną wraz z innymi środkami materiałowymi.

Istotną rolę w zapewnieniu ciągłości leczniczo-ewakuacyjnej porażonych i chorych w okresie działań pśb spełniać będzie jego węzeł lądowiskowy i lądowiska eśrł ZT. Węzeł lądowiskowy pśb i lądowiska eśrł ZT stanowić będą nie tylko bazę dla śmigłowców do prowadzenia działań bojowych, lecz również będą miejscem przyjmowania środków materiałowych, w tym medycznych dla wojsk ZT oraz miejscem ewakuacji porażonych i chorych z eśrł ZT do dywizyjnego punktu medycznego (DPM), batalionu medycznego (bm), czy medycznego batalionu wzmocnienia (mbw) ZT, jak również kompanii medycznej pśb do tyłowego rejonu, tzn. baz szpitalnych, szpitali.

System leczenia etapowego z ewakuacją według „wskazań” zapewnia, po udzieleniu pierwszej pomocy lekarskiej, ewakuację do etapów kwalifikowanej pomocy medycznej.

Przeprowadzone badania w zakresie zabezpieczenia medycznego pśb zezwalają sformułować niektóre zasady organizacji i sposobów realizacji zadań tego zabezpieczenia w pśb, a mianowicie:

- odpowiedzialność za przygotowanie służby zdrowia oraz zabezpieczenie medyczne w pśb w okresie przygotowania i wprowadzenia do działań ponosić powinna służba zdrowia tych oddziałów;

- w pśb około 8-10% stanu osobowego powinno być przeszkolone w zakresie udzielania pierwszej pomocy i ewakuacji medycznej. Przeszkoleni żołnierze stanowiliby nieetatowe drużyny sanitarne wspierające swym działaniem w koniecznych przypadkach etatowy personel służby zdrowia pśb w organizacji i realizacji zadań na lądowiskach rejonów bazowych w PPML. Znaczy to, że etatową służbę medyczną muszą wypierać utworzone nieetatowe drużyny sanitarne z pododdziałów pułku a uwzględniająca w organizacji i realizacji zadań zabezpieczenia medycznego przedstawione wyżej zasady, będzie przygotowana do wykonania zadań wchodzących w zakres zabezpieczenia medycznego;

- służba zdrowia pśb powinna mieć taką strukturę organizacyjną aby sprostała zadaniom w nietypowych warunkach działania. Z tego wynika, że musi być podzielona na co najmniej dwa RZN pśb;

- w zabezpieczeniu medycznym pśb powinna obowiązywać zasada samowystarczalności medycznej (w odniesieniu do medykamentów co zapewniałoby za-

opatrywanie porażonych i chorych przez planowy okres prowadzenia działań bojowych przez pułk bez konieczności uzupełniania (dowozu) tych środków;

- działalność służby zdrowia pśb na polu walki i w rejonie bazowym w zakresie udzielania pierwszej pomocy medycznej powinna w głównej mierze być ukierunkowana do przygotowania porażonych i chorych w takim stopniu, aby można ich ewakuować do kolejnych punktów ewakuacji medycznej.

- ewakuacja porażonych i chorych z rejonu bazowego pśb będzie możliwa w razie wykorzystania do tego celu transportu powietrznego. Każdy rejs śmigłowca (samolotu) ze środkami materiałowymi musi być wiązany z ewakuacją porażonych i chorych;

- w procesie zabezpieczenia medycznego pśb w szerokim zakresie należy korzystać z zasobów miejscowych i zdobytych wojennych.

4.5. Zabezpieczenie gospodarczo-bytowe

Warunki i właściwości działań pśb oraz wyposażenie pododdziałów logistycznych mogą powodować, że zadanie zabezpieczenia gospodarczo-bytowego tego lotnictwa wykonywane będą w ograniczonym zakresie.

Biorąc pod uwagę przewidywane warunki prowadzenia działań bojowych, służby logistyczne w ramach zabezpieczenia gospodarczo-bytowego będą realizowały główne zadania związane z żywieniem i zakwaterowaniem stanu osobowego. W zakres czynności (usług) zabezpieczenia gospodarczo-bytowego pśb, związanych z żywieniem i zakwaterowaniem stanu osobowego wchodzi: organizacja i żywienie w warunkach polowych zgodnie z normami żywnościowymi; urządzenie polowych punktów żywienia personelu latającego, technicznego oraz pozostałych żołnierzy; magazynowanie i wydawanie środków spożywczych; urządzenie punktów przygotowania strawy i dowóz posiłków do lądowiska oraz oddalonych punktów zabezpieczenia lotów (bliższa i dalsza radiostacje prowadzące; wysunięte punkty oporu obrony lotniska itp.); dowóz wody do celów spożywczych; wydawanie pododdziałom namiotów oraz organizacja polowych hoteli dla personelu latającego, oficerów dowództwa i sztabów; magazynowanie i wydawanie opału, urządzeń grzejnych do namiotów oraz zapewnienie oświetlenia miejsc wypoczynku.

Zabezpieczenie gospodarczo-bytowe pśb realizują służby żywnościowa i mundurowa we współdziałaniu ze służbą zdrowia.

Służba mundurowa pśb będzie magazynowała i transportowała w RZN tylko tę ilość umundurowania, która jest potrzebna do wymiany umundurowania zniszczonego lub skażonego. Dla stanu osobowego pśb będzie to 5% stanu osobowego pułku, co stanowi około 50 w pśb.

Podstawowym jednak zadaniem służby mundurowej będzie zapewnienie odpoczynku nocnego i dziennego, głównie personelowi latającemu w warunkach polo-

wych. W tym celu służba mundurowa przewozić będzie odpowiednią liczbę namiotów przeznaczonych do organizacji hoteli polowych.

W realizacji zadań zabezpieczenia gospodarczo-bytowego należy brać pod uwagę możliwości wykorzystania zasobów miejscowych i zdobyczy wojennych, których zagospodarowanie w znacznej mierze może ułatwić proces zabezpieczenia gospodarczo-bytowego.

W zabezpieczeniu gospodarczo-bytowym pśb korzystać będzie można z następujących zasobów miejscowych i zdobyczy wojennych: zabudowę mieszkalną, w celu zapewnienia odpoczynku i noclegów; zabudowę socjalno-bytową do organizowania kuchni i stołówek; źródła wody i żywność (po uprzednim zbadaniu); opał, łaźnie, pralnie, bieliznę itp.

Uwzględniając powyższe można stwierdzić, że pododdziały logistyczne pśb posiadają możliwości realizowania przedsięwzięć zabezpieczenia gospodarczo-bytowego. Stan służb oraz ich wyposażenie gwarantuje właściwą realizację tego zabezpieczenia pśb. Służby te mają również możliwości działania dwurzutowego, co w znacznym stopniu ułatwia właściwą realizację usług gospodarczo-bytowych.

Należy jednak przewidywać, że warunki prowadzenia działań bojowych pśb spowodują, iż zadania gospodarczo-bytowe będą realizowane w ograniczonym zakresie.

W realizacji zadań zabezpieczenia gospodarczo-bytowego znaczną rolę będą odgrywały zasoby miejscowe i zdobycze wojenne. Wykorzystanie tych zasobów i zdobyczy może w znacznym stopniu ułatwić wykonanie zadań.

Do realizacji zadań socjalno-bytowych służba żywnościowa pśb musi być wyposażona w takie siły i środki, które umożliwią jej w sposób właściwy wykonanie zadań w warunkach dwu lub kilku rzutowego działania oraz umożliwią magazynowanie i transportowanie racji żywnościowych oraz niezbędnego wyposażenia na okres 4-5 dni działań bojowych.

W pśb, uwzględniając częstą zmianę rejonu bazowania w ciągu doby, do szybkiego przygotowania posiłków należy przewidywać racje żywnościowe oraz produkty i środki konserwowe, które nie wymagają długiego okresu przyrządzania i gotowania.

Żywienie personelu latającego należy organizować w taki sposób, aby umożliwić spożycie czterech posiłków (w tym dwa gorące). Żywienie małych grup żołnierzy na posterunkach oddalonych i załóg lądujących przymusowo w terenie, organizować należy w sposób indywidualny z wykorzystaniem wydanych wcześniej racji żywnościowych i kuchenek indywidualnych. Personel latający lądujący awaryjnie w terenie korzystać może z racji żywnościowej przewożonej w śmigłowcu.

Żywienie porażonych i chorych będzie realizowane zgodnie ze wskazaniami lekarza na poszczególnych etapach ewakuacji medycznej, przygotowanych na szczeblu pśb.

Zaopatrywanie oddziałów i pododdziałów w wodę do celów konsumpcyjnych, bytowych i technicznych, organizowane będzie na podstawie ustaleń i zarządzeń szefów logistyki pśb, którzy w porozumieniu z lekarzem wskażą miejsce poboru wody.

Z powyższego wynika, że organizacja żywienia stanów osobowych pśb nie będzie się w zasadniczy sposób różniła od ogólnie przyjętych zasad. Pewne zmiany w organizacji żywienia dotyczyć będą przygotowania służby żywnościowej do działań w składzie rzutów zabezpieczenia naziemnego. Dotyczyć to będzie uzupełnienia zapasów żywności do 4-5 racji dziennych, skompletowania niezbędnych środków i materiałów do zapewnienia higieny żywienia oraz zgromadzenie koniecznego polowego sprzętu żywnościowego i opału.

Na podstawie przeprowadzonej analizy możliwości i potrzeb zabezpieczenia gospodarczo-bytowego pśb można sprecyzować następujące wnioski co do zasad organizacji i realizacji tego zabezpieczenia:

- zabezpieczenie gospodarczo-bytowe pśb powinno być realizowane siłami i środkami służb zaopatrzenia pododdziałów logistycznych pśb. Nie należy wykluczać, w niektórych sytuacjach, konieczności realizowania tych zadań przez pododdziały logistyczne wojsk na korzyść których pułk wykonuje zadanie;

- do zabezpieczenia gospodarczo-bytowego pśb w maksymalnym stopniu wykorzystywać zasoby miejscowe i zdobycze wojenne.

5. KIEROWANIE PROCESAMI LOGISTYCZNYMI PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH

Kierowanie procesami logistycznymi pśb to ciągle dowodzenie i zarządzanie podległymi pododdziałami podczas organizacji i realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego działań oraz kontrolowanie wykonywanych przedsięwzięć.

Treścią kierowania pododdziałami logistycznymi jest decydowanie o właściwym wykorzystaniu podległego stanu osobowego, sprzętu i środków materiałowych w celu zapewnienia terminowego i wszechstronnego zabezpieczenia logistycznego działań pśb.

Istota kierowania pododdziałami logistycznymi pśb polega na podejmowaniu skutecznych, optymalnych w danych warunkach działań, decyzji, terminowym przekazywaniu zadań podwładnym i konsekwentnym wprowadzaniu ich w życie.

Kierowanie pododdziałami logistycznymi pśb w tym i realizacja zadań zabezpieczenia logistycznego w swej formie i treści jest nieco odmienna od obowiązującego systemu dowodzenia pododdziałami i oddziałami logistycznymi lotnictwa WLiOP.

Odmienność ta wynika z częściowej decentralizacji kierowania, polegającej na tym, że esrl ZT, a wraz z nimi i ich pododdziały logistyczne przechodzą w podporządkowanie ZT i wykonują zadania według decyzji dowódców tych związków. Natomiast kierowanie pododdziałami zabezpieczenia tych eskadr jest prowadzone w sposób scentralizowany przez szefa logistyki pśb.

Kierowanie w procesach logistycznych pśb obejmuje dokonywanie właściwego i w odpowiednim momencie wyboru wariantu o zabezpieczeniu logistycznym oraz stawianie zadań podwładnym, dokładną i sprawną realizację czynności zabezpieczenia logistycznego zgodnie z powziętą decyzją. Ponadto obejmuje sprawowanie stałego kierownictwa we wszystkich przedsięwzięciach związanych z zabezpieczeniem materiałowym w trakcie jego trwania oraz stałej, wnikliwej kontroli wykonywanych zadań, składanie meldunków i wymianę doświadczeń z zakresu realizacji zadań logistycznych pśb.

W zakres kierowania zabezpieczeniem logistycznym wchodzi również organizacja łączności, przygotowanie stanu osobowego oraz sprzętu do działań pśb, prowadzenie ewidencji środków materiałowych i sprzętu technicznego.

W przypadku pśb dodatkowo kierowaniu podlega organizowanie współdziałania z pododdziałami i oddziałami wojsk lądowych w zakresie wsparcia logistycznego eskadr pśb, w składzie których lub na korzyść których prowadzone są działania bojowe. Współpraca ta i współdziałanie dotyczy także pewnego zakresu działań logistycznych z jednostkami WLiOP.

Warunkiem zapewniającym właściwą organizację zabezpieczenia logistycznego działań bojowych pśb, jest w odpowiednim czasie informowanie dowództwa i sztabu pśb z planowanymi działaniami bojowymi eśrł ZT, eśsz, co umożliwi w odpowiednim czasie organizację i realizację zadań logistycznych. Niezbędne informacje do organizacji tego zabezpieczenia na szczeblu pśb, to aktualne i przewidywane miejsca bazowania, natężenie działań (liczba wylotów, długotrwałość lotów), warianty uzbrojenia śmigłowców, aktualny stan śmigłowców w eskadrach (kluczach), terminy dowozu środków materiałowych, możliwość wykorzystania dróg, przepraw na przeszkodach wodnych, aktualny stan środków materiałowych oraz aktualne możliwości pododdziałów logistycznych w zakresie realizacji zadań.

Kierowanie procesem logistycznym jest trudne ze względu na dużą różnorodność wykonywanych przez pododdziały logistyczne zadań, ograniczoną liczbę technicznych środków łączności, wielotorowość otrzymywanych zadań oraz rozśrodkowanie pododdziałów logistycznych na wielu odległych lądowiskach.

W kierowaniu zabezpieczeniem logistycznym pśb pośrednio udział biorą: dowódca KWŁąd. przez swego zastępcę ds. logistyki oraz dowódca pśb. Natomiast bezpośrednio kierownictwo i realizacja zadań zabezpieczenia logistycznego spoczywa na szefie logistyki pśb w stosunku do eskadr śmigłowców szturmowych (bojowych), a pośrednio w stosunku do pododdziałów logistycznych eśrł ZT.

Ponadto w warunkach etatowego podporządkowania pśb KWŁąd., a eśrł związkowi taktycznemu, na kierowanie wsparciem logistycznym pośrednio będą mieli wpływ szefowie logistyki KWŁąd. w odniesieniu do pśb a szef logistyki związku taktycznego w odniesieniu do eśrł.

Decydenci, w pionie dowodzenia (Dowódcy WLiOP, KZWŁąd., ZT i oddziałów) na różnych szczeblach określają cel działań (co wykonać), natomiast odpowiedni im specjaliści, w pionie kierowania (np. zastępcy ds. logistyki WLiOP, korpusów, ZT lub szefowie służb technicznych i materiałowych ZT i oddziałów) precyzują sposób wykonania (jak wykonać).

5.1. Kompetencje, obowiązki i zakres czynności osób funkcyjnych kierujących procesami logistycznymi w pułku śmigłowców bojowych

Dowódca pśb kieruje działaniami logistycznymi przy pomocy sztabu pułku oraz przez swego szefa logistyki. Stąd też na dowódcy pułku spoczywa ogólna odpowiedzialność za pracę pododdziałów i służb logistycznych.

W zakres kompetencji dowódcy pśb odnośnie do kierowania zabezpieczeniem logistycznym będzie między innymi podejmowanie decyzji i stawianie zadań o zabezpieczeniu logistycznym działań całości pśb, kontrola pracy służb logi-

stycznych, podejmowanie decyzji odnośnie do likwidacji powstałych niedociągnięć w działalności logistycznej i omawianie wyników tej działalności.

Jednym z ważniejszych warunków zapewniających właściwą organizację kierowania procesami logistycznymi działań pśb, jest posiadanie przez dowódcę pułku aktualnych danych o treści, możliwości, czasie i miejscu realizacji zadań logistycznych. Brak tych informacji lub otrzymanie ich w niewłaściwym czasie, ze względu na ogrom zadań do wykonania w ramach zabezpieczenia logistycznego i ograniczony czas na ich wykonanie, czyni to kierowanie niesprawnym. Innym ważnym warunkiem właściwego kierowania procesami logistycznymi jest zapoznanie szefa logistyki w odpowiednim czasie z przewidywanymi działaniami pułku i stawianie mu zadań.

Dowódca pśb zadania bojowe będzie otrzymywał od dowódcy KWŁąd.

Zapoznanie szefa logistyki przez dowódcę pśb z planami wykorzystania eskadr pułku oraz ich manewru lądowiskowego umożliwia odpowiednio wczesne zorganizowanie bazy logistycznej, niezbędnej do przebazowania pułku i wykonania zadań przed nim stojących.

Dowódca pśb powinien dostarczyć szefom logistyki następujących danych:

- liczbę eskadr (kluczy) wchodzących w skład pśb;
- stan i typ śmigłowców będących w jego wyposażeniu;
- aktualne miejsce bazowania poszczególnych eskadr (kluczy);
- przewidywany rejon przyszłego bazowania, miejsca, (rejon) poszczególnych lądowisk eskadr (kluczy);
- przewidywany czas bazowania eskadr (kluczy) na poszczególnych lądowiskach (częstotliwość przebazowań, odległość);
- przewidywane natężenie działań (liczba wylotów w ciągu doby, rodzaj wylotów);
- wariant uzbrojenia śmigłowców w eskadrach;
- współczynniki zużycia środków materiałowych;
- przewidywany czas i wielkość dowozu środków materiałowych ze składów nadrzędnych do pułku;
- sposób zaopatrywania w środki materiałowe typu ogólnowojskowego (źródła zaopatrzenia, ilość, terminy dowozu, czym transportem);
- zasady wykorzystania dróg;
- pomoc jaką można uzyskać od wojsk lądowych i jej zakres (np.: pomoc przy przygotowaniu lądowisk, rozminowanie lądowisk, obrona i ochrona, transport itp.).

Powyższe dane oraz wytyczne w zakresie przygotowania i dostarczania danych do decyzji (propozycji zabezpieczenia logistycznego) stanowią podstawę organizacji zabezpieczenia logistycznego działań pśb przez szefa logistyki.

Po wysłuchaniu propozycji szefa logistyki dowódca pułku podejmuje między innymi decyzję o zabezpieczeniu logistycznym działań pśb i stawia zadania w tym zakresie szefowi logistyki.

Szef logistyki pśb jest przełożonym całego stanu osobowego pododdziału logistycznego i podlega bezpośrednio dowódcy pułku. Ponosi odpowiedzialność za stałą gotowość bojową pododdziałów i służb do wykonania zadań związanych z zabezpieczeniem działań pułku oraz za dyscyplinę i wyszkolenie stanu osobowego. Szef logistyki pułku osobiście kieruje pracą pododdziałów i służb wchodzących w skład pododdziału logistycznego pułku, natomiast poszczególnymi pododdziałami logistycznymi eśrł i innych poprzez ich szefów logistyki, zazwyczaj za pośrednictwem środków łączności radiowej wykorzystując sieć dowodzenia eskadrami.

Za podstawę do dowodzenia pododdziałami logistycznymi pułku służą szefom logistyki bzaop dane uzyskiwane od szefa logistyki KWŁąd. wytyczne, rozkazy dowódcy pśb oraz dane uzyskiwane przez sztab pododdziału logistycznego o jego stanie i możliwościach uzyskiwane drogą sprawozdań i meldunków od podwładnych.

Bardzo ważnym elementem dowodzenia pododdziałami logistycznymi pśb przez dowódcę pułku, a szczególnie w toku wypracowania decyzji do działań, jest stałe informowanie dowódcy i sztabu oddziału o stanie i możliwościach zabezpieczenia logistycznego pułku i poszczególnych jego eskadr.

Szef logistyki pułku powinien dostarczać dowódcy pśb następujących danych:

- liczbę, stan i czas gotowości eksploatacyjnej poszczególnych lądowisk (nowego węzła lądowiskowego);
- stan, podział, miejsce dyslokacji (marszu) poszczególnych rzutów zabezpieczenia naziemnego i poszczególnych pododdziałów logistycznych eśrł;
- stan środków materiałowych znajdujących się w magazynach pododdziału logistycznego pułku i na poszczególnych lądowiskach, a także w pododdziałach logistycznych w poszczególnych eśrł;
- możliwości odtwarzania gotowości bojowej (śmigłowce, pary, klucze, eskadry);
- planowany dowóz środków materiałowych z zewnętrznych źródeł zaopatrzenia i z pododdziału logistycznego pułku do eśrł;
- zakres współdziałania z pododdziałami logistycznymi ogólnowojskowymi i możliwości uzyskania pomocy ze strony wojsk lądowych na podstawie informacji uzyskanych od pododdziałów i służb WLOP;
- możliwości zapewnienia obrony i ochrony oraz maskowania bazowania i manewru lądowiskowego;
- sposoby zapewnienia zabezpieczenia intendenckiego oraz medycznego;

Stala znajomość przez dowódcę pśb wyszczególnionych informacji gwarantuje właściwą ocenę stanu i możliwości zabezpieczenia logistycznego działań, a tym samym powzięcia w konkretnej sytuacji optymalnej decyzji, co jest podstawą należytego wykorzystania śmigłowców na polu walki.

Szef logistyki pułku kieruje (zarządza, dowodzi) w pełnym zakresie służbami i pododdziałami logistycznymi pśb. W stosunku do pododdziałów logistycznych eśrł z uwagi na działanie eskadr w składzie ZT wojsk lądowych oraz z uwagi na częściowe zaopatrywanie się tych pododdziałów logistycznych w środki materia-

łowe typu ogólnowojskowego i paliwo lotnicze ze źródeł zaopatrzenia danych związków taktycznych (DPZ), jak również ze względu na udział wojsk lądowych w przygotowaniu dla eskadr lądowisk i stawianie im zadań w tym zakresie przez dowódców ZT wojsk lądowych, rola szefa logistyki w kierowaniu pododdziałami logistycznymi eskadr ZT jest znacznie ograniczona.

W pierwszym przypadku, to jest w stosunku do pododdziałów logistycznych rozmieszczonych w węźle lądowiskowym, szef logistyki sprawując pełny zakres kierowania dostarcza dowódcy pśb następujących danych:

- miejsca rozmieszczenia i stan lądowisk przeznaczonych do bazowania eskadr i czas osiągnięcia na nich gotowości służb i pododdziałów logistycznych do przyjęcia i zabezpieczenia działań śmigłowców;
- drogi przeznaczone do przemieszczenia rzutów naziemnych oraz sposób organizacji regulacji ruchu podczas marszu;
- stan sił i środków logistycznych wydzielonych do poszczególnych rzutów, rodzaj i ilość zabieranych środków materiałowych;
- planowany dowóz środków materiałowych na nowe lądowiska i lądowiska dotychczasowego bazowania (źródła, ilość, czym transportem, czas dostarczenia);
- możliwości i czas odtwarzania gotowości bojowej śmigłowców;
- sposoby organizacji zabezpieczenia, technicznego i intendenckiego;
- pomoc jaką można uzyskać ze strony wojsk lądowych w zakresie zabezpieczenia technicznego, intendenckiego, lotniskowego, obrony i ochrony miejsca bazowania itp.;
- miejsce rozmieszczenia stanowiska kierowania szefa logistyki, łączność z nim, czas i sposób składania meldunków i sprawozdań.

W drugim przypadku, to jest w stosunku do pododdziałów logistycznych bazujących w ugrupowaniu ZT, szef logistyki będzie dostarczał dowódcy pułku danych dotyczących tylko tych zagadnień, na które ma bezpośredni wpływ, a mianowicie:

- możliwości i sposób uzupełnienia pododdziałów logistycznych eskadr ZT stanem osobowym i sprzętem specjalistycznym, transportem itp.;
- sposób zaopatrywania w uzbrojenie i sprzęt lotniczo-techniczny oraz amunicję lotniczą.

W kierowaniu logistycznym eskadr śmigłowców ZT biorą udział dowódcy tych związków, dowódcy eskadry śmigłowców ZT, dowódcy pododdziałów logistycznych eskadr ZT.

Dowódca związku taktycznego kieruje zabezpieczeniem logistycznym podległej mu (na stałe lub okresowo) eskadry poprzez swoich zastępców ds. logistyki i przez dowódcę eskadry.

Stawiając zadania szefowi logistyki powinien określić zakres zadań służb logistycznych związku taktycznego w zakresie udzielania pomocy technicznej eskadrze. Dotyczyć te zadania mogą: organizacji pomocy w zakresie napraw ogólno-

wojskowego uzbrojenia i sprzętu oraz pojazdów mechanicznych, zaopatrywania eskadry w amunicję typu ogólnowojskowego, części zamienne do pojazdów mechanicznych, udzielanie pomocy technicznej przemieszczającym się rzutom zabezpieczenia naziemnego eskadr i w zakresie ewakuacji i remontu pojazdów oraz pozostałego sprzętu technicznego. Dowódca ZT stawiając zadania szefom logistyki związku taktycznego powinien też określić zakres zadań dywizji wykonywanych na rzecz zabezpieczenia intendenckiego i medycznego eskadry śmigłowców ZT, a w szczególności: zakres i sposób zaopatrywania w paliwo lotnicze i samochodowo-traktorowe, umundurowanie ogólnowojskowe, środki żywności, medykamenty, zakres udzielania pomocy w zakresie wymiany bielizny, organizowania kąpieli, suszenia umundurowania itp., jak również zakres udzielanej pomocy odnośnie do ewakuacji medycznej i leczenia porażonych i chorych.

Stawiając zadania szefowi służby inżynieryjnej ZT powinien określić zadania dotyczące przygotowania i urządzenia kolejnych lądowisk dla eskadry ZT, rozmिनowania rejonu lądowiska oraz dróg dojazdowych, pomocy w pokonywaniu przez rzuty zabezpieczenia naziemnego przeszkód wodnych i trudnych odcinków dróg oraz udzielanie pomocy przy utrzymaniu dróg i rejonów rozmieszczenia eskadry śmigłowców w trudnych warunkach atmosferycznych.

Dowódca eskadry śmigłowców związku taktycznego bierze udział zabezpieczeniem logistycznym działań eskadry dowodząc podległym mu pododdziałom logistycznym.

Dowódca eskadry powinien dostarczać szefom logistyki eskadry danych dotyczących następujących zagadnień:

- aktualnego stanu śmigłowców będących w wyposażeniu eskadry;
- przewidywanego natężenia działań bojowych;
- przewidywanej głębokości i częstotliwości przebazowań – miejsce lądowiska przewidywanego przyszłego bazowania;
- zasady zaopatrywania w sprzęt i środki materiałowe typu ogólnowojskowego oraz pomoc na jaką w tym zakresie można liczyć ze strony związku taktycznego;
- zasad organizacji żywienia, zabezpieczenia medycznego i ewakuacji oraz obrony i ochrony a także maskowania rejonu bazowania.

Szef logistyki eskadry ZT przełożonym stanu osobowego pododdziału logistycznego eskadr i podlega bezpośrednio dowódcy eskadry. Ponosi on całkowitą odpowiedzialność za stałą gotowość sił i środków do wykonywania zadań związanych z zabezpieczeniem logistycznym działań bojowych eskadry.

Szef logistyki eskadry ZT kieruje osobiście pracą pododdziału logistycznego związaną z bezpośrednim zabezpieczeniem logistycznym działań, a szczególnie odtwarzania gotowości bojowej śmigłowców. W procesie organizacji zabezpieczenia logistycznego kieruje się rozkazami, zarządzeniami szefa logistyki pśb, dowódcy eskadry oraz wytycznymi i zarządzeniami szefa logistyki ZT wojsk lądowych, w składzie którego eskadry prowadzą działania bojowe.

Szef logistyki eskadry śmigłowców ZT odpowiada za:

- sprawdzenie przydatności nawierzchni lądowiska, usunięcie drobnych uszkodzeń nawierzchni lądowiskowej, oznakowanie, oświetlenie miejsc startu i lądowań oraz stoisk śmigłowców, oświetlenie stanowiska dowodzenia i innych obiektów, usuwanie zasp śniegu oraz wytyczenie dróg dojazdowych i miejsc postoju dla transportu i sprzętu obsługi, realizowanie przedsięwzięć maskowania;
- utrzymywanie odpowiednich zapasów środków materiałowych na środkach transportowych, przygotowanie oraz dostarczenie do śmigłowców w odpowiednim czasie, asortymencie i ilości środków materiałowych;
- zapewnienie pod względem przeciwpożarowym startu i lądowań śmigłowców oraz ochronę stanu osobowego, sprzętu i środków materiałowych znajdujących się na lądowiskach;
- udzielenie pomocy technicznej śmigłowcom oraz medycznej pilotom lądującym awaryjnie na lądowisku lub w jego rejonie;
- zapewnienie stanowi osobowemu eskadry należytych warunków bytowych;
- zapewnienie obrony i ochrony ludzi i sprzętu przez organizowanie służby wartowniczej oraz rozpoznania chemicznego, jak również systemu ostrzegania i powiadamiania;
- utrzymywanie w stałej gotowości sprzętu i środków obsługi poprzez należytą ich eksploatację oraz dokonywanie systematycznych przeglądów technicznych;
- zapewnienie manewru lądowiskowego eskadry przez wydzielanie i kierowanie sił i środków na nowe lądowiska;
- rozwijanie sił i środków na nowym lądowisku i zabezpieczenie działań pod względem logistycznym.

O stanie, możliwościach i gotowości pododdziału logistycznego eskadry do wykonywania wymienionych wyżej zadań szef logistyki eskadry na bieżąco informuje dowódcę eskadry. Informacja ta może być traktowana jako podstawa do podejmowania decyzji przez dowódcę eskadry do działań.

Prognozując w przyszłości ewentualne podporządkowanie eskadr śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych na stałe (etatowo) dowódcom określonych związków taktycznych wojsk lądowych, w aspekcie tego omówione zostaną obowiązki osób funkcyjnych ZT, które będą brały udział w kierowaniu logistycznym eskadr śmigłowców ZT.

Szef logistyki związku taktycznego w zakresie zabezpieczenia logistycznego eskadry powinien odpowiadać za:

- zaopatrywanie eskadry w uzbrojenie ogólnowojskowe wykorzystywane przez stan osobowy i śmigłowce eskadry oraz amunicję do tego uzbrojenia, ogólnowojskowy sprzęt techniczny, części zamienne do pojazdów mechanicznych itp.;
- organizację ewakuacji ogólnowojskowego sprzętu technicznego i pojazdów mechanicznych;

- remont pojazdów mechanicznych i ogólnowojskowego sprzętu technicznego będącego w wyposażeniu eskadry śmigłowców;
 - pomoc w organizacji rzutów zabezpieczenia naziemnego eskadry podczas manewru na kolejne lądowiska;
 - pomoc w likwidacji skutków uderzeń na lądowisko i przemieszczające się rzuty zabezpieczenia naziemnego eskadry;
 - planowanie i organizowanie zaopatrywania eskadry w paliwo lotnicze i samochodowo-traktorowe, środki materiałowe typu ogólnowojskowego, umundurowanie ogólnowojskowe, żywność, środki i materiały oraz sprzęt medyczny, opał, wodę oraz sprzęt podległych służb i dowozu określonych rodzajów zaopatrzenia wykorzystywanych przez eskadrę śmigłowców;
 - odbiór z eskadry uszkodzonego sprzętu i środków materiałowych przewidywanych do ewakuacji oraz udzielanie wytycznych odnośnie do korzystania przez eskadrę z zasobów miejscowych i zdobyczy wojennych, jak również odnośnie korzystania z dróg dojazdowych i regulacji ruchu na drogach.
- Szef saperów związku taktycznego w zakresie wsparcia inżynierijno-saperskiego eskadry powinien odpowiadać za:
- wybór wraz z przedstawicielami eskadry terenu na lądowisko i przygotowanie go do bazowania eskadry;
 - udzielanie pomocy w utrzymaniu dróg wewnątrz lądowiskowych i dojazdowych do lądowiska;
 - udzielanie pomocy w pokonywaniu przez przemieszczające się rzuty zabezpieczenia naziemnego eskadry przeszkód wodnych i trudnych odcinków dróg.

5.2. Praca osób funkcyjnych pułku śmigłowców bojowych w procesie kierowania zabezpieczeniem logistycznym

Manewrowy charakter współczesnych działań bojowych, szybkie zmiany sytuacji, duże rozśrodkowanie pododdziałów oraz częste zmiany sytuacji, duże rozśrodkowanie pododdziałów oraz liczne zmiany miejsc bazowania pśb wymagają od kadry dowódczej wykazania w procesie kierowania pododdziałami logistycznymi dużej inicjatywy, samodzielnego podejmowania śmiałych decyzji, zgodnych z zamiarem wyższego przełożonego, odpowiadających zaistniałej sytuacji i sprzyjających szybkiemu osiągnięciu założonego ogólnego celu. Optymalne wyniki w kierowaniu procesami logistycznymi pśb uzyskuje się poprzez jego centralizację.

W procesie zabezpieczenia logistycznego działań scentralizowane kierowanie pododdziałami logistycznymi będzie realizowane głównie w stosunku do pśb, natomiast zdecentralizowane w odniesieniu do pododdziałów logistycznych eskadr śmigłowców ZT.

Pozytywną stroną scentralizowanego kierowania gwarantującą właściwą realizację zadań zabezpieczenia logistycznego jest zapewnienie szefom logistyki pułku uzyskiwania aktualnych danych o całokształcie działalności podległych pododdziałów i służb oraz o stanie sił i środków, możliwość osobistego stawiania przez szefa logistyki pułku zadań podwładnym oraz możliwość bezpośredniej kontroli ich wykonania, a także korygowania wcześniej postawionych zadań, umożliwienie koncentracji wysiłku wszystkich pododdziałów i służb w celu wykonania najważniejszych w danym czasie zadań, zapewnienie i ułatwienie organizowania pracy pododdziałów i służb logistycznych na dwie zmiany.

Pod pojęciem zdecentralizowanego dowodzenia rozumie się kierowanie pracą pododdziałów i służb, które zostały wyłączone spod bezpośredniego kierowania przez szefa logistyki pułku. Dotyczy to pododdziałów logistycznych eśrł ZT.

Zdecentralizowany sposób dowodzenia wymaga od szefów logistyki eskadr ZT dużo pomysłowości i inicjatywy pozostawiając im swobodę w doborze metod i środków działania w celu należytego wykonania zadań zabezpieczenia logistycznego poszczególnych eskadr śmigłowców.

Powyższy sposób kierowania pododdziałami logistycznymi pśb jest nieunikniony po podporządkowaniu eskadr śmigłowców związkom taktycznym.

W procesie kierowania zabezpieczeniem logistycznym działań pśb, metody pracy dowódców zależą od treści zadań, czasu wydzielonego na ich wykonanie, aktualnej sytuacji, stopnia zaangażowania dowództwa w kierowanie pododdziałami logistycznymi realizującymi poprzednio otrzymane zadanie, stanu ukończenia organów kierowania, poziomu ich wyszkolenia i doświadczenia oraz od wyposażenia stanowisk dowodzenia i sztabów w techniczne środki dowodzenia.

W zależności od czasu, którym dysponuje dowódca do organizowania zabezpieczenia logistycznego, może stosować metodę pracy równoległej bądź pracy kolejnej.

Metoda pracy równoległej umożliwia jednoczesną pracę kilku szczebli dowodzenia nad wypracowaniem decyzji. Będzie ona w warunkach działań bojowych podstawową metodą wypracowania decyzji.

Metoda pracy kolejnej polega na rozpoczęciu pracy nad wypracowaniem decyzji w sztabie szczebla niższego po zakończeniu tej pracy w sztabie nadrzędnym.

Sposób wypracowania decyzji o zabezpieczeniu logistycznym, ze względu na nieodbiegający od obowiązujących ogólnych zasad w studium nie jest opisywany.

Kierowanie pododdziałami logistycznymi pśb może być realizowane różnymi sposobami zależnymi od zaistniałej sytuacji. Jednak najczęściej stosowane będą:

- bezpośredni osobisty kontakt szefa logistyki z podwładnymi;
- kontakt szefa logistyki za pomocą technicznych środków łączności (radio, telefon, radiotelefon, telegraf, komputer, fax itp.);
- kontakt szefa logistyki z podwładnymi za pomocą ruchomych środków dowodzenia (przesyłanie przez łączników zadań, rozkazów, zarządzeń, meldunków).

Bezpośredni, osobisty kontakt szefa logistyki z podwładnymi jest najlepszym sposobem kierowania. Zapewnia ten sposób dokładne postawienie zadań podwładnym, udzielanie wyjaśnień, rad, daje możliwość sprawdzenia prawidłowego zrozumienia zadań przez podwładnych, zachowanie skrytości kierowania oraz prowadzenia osobistej kontroli wykonania zadań przez podwładnych i udzielanie im w razie potrzeby pomocy.

Problematyczne wydaje się stosowanie przez szefa logistyki pśb tego sposobu w stosunku do pododdziałów logistycznych eskadr śmigłowców bazujących w rejonie SD ZT. Sposób ten ze względu na odległość bazowania i częstotliwość manewru eskadr śmigłowców ZT nie będzie mógł być wykorzystywany. Kierowanie w tym wypadku realizowane będzie z wykorzystaniem technicznych środków łączności.

W logistycznym procesie kierowania środki kierowania powinny zapewnić:

- stałą łączność z pododdziałami i służbami logistycznymi pśb;
- możliwość składania meldunków w układzie pionowym i poziomym hierarchii organizacyjnej służb logistycznych;
- zasadniczą i zapasową łączność z przełożonym i podwładnymi;
- tajność dowodzenia;
- pełne warunki do scentralizowanego i zdecentralizowanego kierowania pododdziałami i służbami logistycznymi.

Do kierowania pododdziałami logistycznymi są wykorzystywane środki łączności radiowej, radioliniowej, radiotelefonicznej i przewodowej oraz poczty polowej i łączników.

Najczęściej wykorzystywanym rodzajem łączności w pśb jest łączność radiowa.

Łączność radiową w relacji dowódca i sztab pśb, ze sztabem KWŁąd. utrzymywana jest w sieci radiowej za pomocą stacji KF. Natomiast w relacji dowódca pśb pododdziały śmigłowców ZT z wykorzystaniem radiostacji KF/ UKF.

Łączność radiowa dowódców eskadr śmigłowców ZT ze sztabem poszczególnych ZT organizowana jest w sieci radiowej tych związków za pomocą radiostacji UKF.

Podczas przebazowywania pśb do rejonu alarmowego lub nowych rejonów bazowania, w celu zapewnienia sprawnego kierowania przemieszczeniem rzutów zabezpieczenia naziemnego należy zorganizować łączność z wykorzystaniem posiadanych środków dowodzenia.

W toku przemieszczenia rzutów zabezpieczenia naziemnego do nowych rejonów bazowania będą funkcjonowały, te same sieci radiowe i obowiązywały zasady wykorzystania systemu łączności organów zabezpieczenia drogowego tzn. zorganizowanego przestrzennego systemu radiotelefonicznego poprzez włączenie się za pomocą radiotelefonu K-1 w garnizonowy system łączności radiotelefonicznej, wykorzystanie sieci radiowej kierowania powietrznego oraz wykorzystanie powietrznego punktu dowodzenia (PPD), telefonów komórkowych itp.

Do organizacji łączności wewnętrznej rzutów zabezpieczenia naziemnego oraz na lądowiskach i między lądowiskami węzła lądowiskowego, w przypadku ograniczonego czasu na organizację wewnętrznej łączności przewodowej, wykorzystywane będą radiotelefony, telefony komórkowe itp.

W sieci radiotelefonicznej pododdziałów logistycznych śmigłowców wykorzystywane są radiotelefony sztabu, szefów służb i dowódców pododdziałów.

Łączność wewnętrzną przewodową na lądowisku organizuje się na podstawie decyzji dowódcy pśb (dowódców esrl ZT) dotyczącej rozmieszczenia poszczególnych pododdziałów i służb między innymi logistycznych, wykorzystując do tego ruchomy węzeł łączności.

Odpowiedzialnym za organizację łączności kierowania w pśb jest szef sztabu pułku, a bezpośrednim wykonawcą dowódca batalionu łączności i ubezpieczenia lotów – szef łączności pułku.

5.3. Zabezpieczenie logistyczne przegrupowania pułku śmigłowców bojowych

W okresie pokoju pododdziały i oddziały pśb bazują na lotnisku stałym (klucz dowództwa, eskadry śmigłowców związków taktycznych, eskadry śmigłowców bojowych).

W tych warunkach za całokształt zabezpieczenia logistycznego pśb odpowiedzialny jest szef logistyki WLąd..

Zabezpieczenie logistyczne przegrupowania pśb dokonuje się w dwóch etapach.

Pierwszy etap obejmuje zabezpieczenie logistyczne pododdziałów i oddziałów pśb w toku osiągania odpowiednich stanów gotowości bojowej w miejscu stałej dyslokacji i w rejonach alarmowych (łącznie z logistycznym zabezpieczeniem mobilizacyjnego rozwinięcia pododdziałów i oddziałów pśb) i zakończy się przebazowaniem rzutu bojowego esrl do rejonów alarmowych ogólnowojskowych ZT.

Drugi etap, to zabezpieczenie logistyczne działalności eskadr śmigłowców ZT i eskadr śmigłowców bojowych pśb, wykonujących zadania na korzyść ZT i KWŁąd. w okresie ich przegrupowania i w okresie wejścia do walki.

W pierwszym etapie, w okresie zagrożenia bezpieczeństwa państwa, pśb, a w tym i pododdziały logistyczne, realizują wszystkie przedsięwzięcia z planu osiągania wyższych stanów gotowości bojowej w celu sprawnego osiągnięcia gotowości bojowej.

W rejonie stałej dyslokacji (w rejonach alarmowych) pśb (mobilizuje) mobilizowane są pododdziały logistyczne eskadr ZT i uzupełnia pododdział logistyczny pśb.

Następnie zmobilizowane pododdziały logistyczne eskadr ZT na rozkaz dowódcy KWŁąd., kieruje się na lądowiska w rejonach alarmowych ZT lub bezpośrednio do rejonów działań ZT lub rejonu samodzielnych działań pułku.

Pułk śmigłowców bojowych wraz z pododdziałem logistycznym pozostaje na pułkowym węźle lądowiskowym w dyspozycji dowódcy KWŁąd. do wykorzystania zgodnie z jego decyzją.

Po osiągnięciu gotowości bojowej przez pododdziały logistyczne eskadr śmigłowców ZT na lądowiskach w rejonach alarmowych ZT, na sygnał перебазовује się na te lądowiska rzuty powietrzne.

W drugim etapie ogólnowojskowe ZT po osiągnięciu stanu pełnej gotowości bojowej w swoich rejonach alarmowych przegrupowują do rejonów działań ZT.

W tym okresie eskadry śmigłowców ZT angażowane do wykonywania zadań związanych z zapewnieniem sprawnego przegrupowania ogólnowojskowych ZT.

W czasie przegrupowania ZT wojsk lądowych śmigłowce есrł będą wykorzystane do zapewnienia łączności kierowania przegrupowaniem, rozpoznania dróg, marszu, przepraw, rejonów odpoczynku, występujących na drodze marszu rejonów skażeń i zniszczeń oraz rozpoznania rejonów wyjściowych do operacji. Ponadto śmigłowce uzbrojone mogą być wykorzystywane do zapewnienia bezpośredniego wsparcia ogniowego oddziałom i pododdziałom ubezpieczenia marszowego w walce z wojskami powietrzno-manewrowymi przeciwnika. Wykonywanie tych zadań przez śmigłowce wiąże się ze zużywaniem środków materiałowych, szczególnie paliwa lotniczego.

Z chwilą osiągnięcia przez pierwszorzutowe ZT rejonów działań ich eskadry śmigłowców muszą osiągnąć gotowość bojową do prowadzenia działań bojowych na korzyść tych ZT, jeszcze przed wprowadzeniem ZT do bitwy. Wymaga to, aby pododdziały logistyczne przemieszczały się z rejonów alarmowych ZT do ich rejonów działań wraz z SD ZT aby w tych rejonach działań ZT znalazły się z pełnymi zapasami środków materiałowych.

6. PROPOZYCJE I UOGÓLNIENIA ZMIAN W FUNKCJONOWANIU LOGISTYKI PUŁKU ŚMIGŁOWCÓW BOJOWYCH

Uogólniając rozważania zawarte w niniejszym skrypcie stwierdzić można, że pomyślnie wykonanie przez pśb zadań zależy będzie od odpowiednich struktur funkcjonalno-organizacyjnych jej oddziałów i pododdziałów, właściwego ich wyposażenia i starannego przygotowania do realizacji zadań przypisywanych pułkowi i to w różnych warunkach pola walki, terenowych i meteorologicznych. Powodzenie działań przez pśb zależy będzie również, i to w decydującej mierze, od zaskakującego i dynamicznego działania, szybkiego manewru oraz uderzenia tam, gdzie przeciwnik najmniej się tego spodziewa. Będzie to możliwe jedynie wówczas, gdy działania i wysiłek pśb będzie w szczegółach uzgodniony co do czasu, miejsca i sposobu działania, a dowodzenie będzie właściwie zorganizowane i realizowane.

Skuteczne działanie pśb może mieć miejsce tylko wówczas, gdy wysiłek osłaniać i wspierać będzie lotnictwo WLiOP oraz niszczyć te zgrupowania wojsk i obiekty przeciwnika, które najbardziej będą zagrażać działaniu.

Działalność pśb zależy będzie od dokładnej znajomości warunków i zasad działania pśb w aktualnie wykonywanych zadaniach. Znajomość warunków i zasad działania pśb bezpośrednio wpływa na możliwość i zasady optymalnego wykorzystania walorów bojowych tego lotnictwa.

Warunki działań pśb, w sposób bezpośredni wpływać będą na jego zabezpieczenie logistyczne. Analiza warunków działań pułku oraz tylko intuicyjna ogólna, ocena aktualnych możliwości logistyki pśb nasuwa szereg wniosków:

- działania pśb charakteryzować się będą dużą dynamiką i częstymi zmianami rejonów bazowania. W takiej sytuacji pododdziały zabezpieczenia logistycznego zmuszone będą do utrzymywania zapasów środków materiałowych na transporcie samochodowym, w stałej gotowości do przemieszczenia. Takie utrzymywanie zapasów materiałowych powodować będzie tendencje do zapotrzebowania w pododdziałach logistycznych znacznej liczby transportu samochodowego;
- działania pśb charakteryzować się będą dużym natężeniem działań w ciągu doby. Duże natężenie działań zmusi pododdziały logistyczne do gromadzenia znacznych zapasów środków materiałowych szczególnie lotniczych środków rażenia w celu zabezpieczenia tych działań;
- śmigłowce pśb będą często przebazowywać się na nowe lądowiska w kolejnym rejonie bazowym. Częste przebazowywanie zmuszać będzie pododdziały (grupy) logistyczne śmigłowców do przygotowania znacznej liczby lądowisk w ograniczonym czasie;

– częste перебazywanie śmigłowców pśb w ciągu doby spowoduje potrzebę nie tylko szybkiego przygotowania odpowiedniej liczby lądowisk, lecz również zabezpieczenia logistycznego śmigłowców na tych lądowiskach. Będzie to możliwe tylko w wypadku, gdy pśb dysponowały będą siłami i środkami zabezpieczenia logistycznego wydzielonymi do rzutów zabezpieczenia naziemnego (RZN).

Podczas prowadzenia działań bojowych przez pśb na odległych rubieżach, utrudniona będzie dystrybucja zaopatrzenia ze źródeł zaopatrzenia do pułku. Sytuacja taka spowoduje potrzebę posiadania środków materiałowych na cały, złożony okres działań w danym rejonie. Wynika tu konieczność organizowania i włączenia się w proces zabezpieczenia logistycznego pśb innych systemów logistycznych, w tym specjalistycznego systemu logistycznego WLiOP.

Przedstawione warunki działań pśb oraz warunki zabezpieczenia logistycznego tego lotnictwa sugerują potrzebę zwiększenia liczby środków transportowych, w które powinny być wyposażone pododdziały logistyczne pśb. Z drugiej zaś strony, te same warunki działań, szczególnie ich dynamika wskazują, że pododdziały logistyczne powinny być maksymalnie obciążone, o ograniczonej liczbie środków transportu, w celu zwiększenia ich manewrowości.

Jednym z ważniejszych wymienionych czynników warunkujących właściwe zabezpieczenie logistyczne pśb będzie potrzeba organizowania RZN, które przejmą funkcję realizacji zadań zabezpieczenia naziemnego śmigłowców w warunkach polowych – w rejonach bazowych.

Przemieszczenie tych rzutów będzie się odbywało często pod ogniem przeciwnika, po zniszczonych drogach, często wymagających rozminowania lub po bezdrożach. Rozwijanie magazynów, urządzeń zabezpieczenia naziemnego będzie przebiegać na lądowiskach wybieranych w pośpiechu, nieprzygotowanych, pozbawionych zabudowy, ukryć, szczelin, nie rzadko źródeł wody pitnej i do potrzeb technicznych. Siły i środki zabezpieczenia naziemnego będą bardzo często przybywały na lądowiska rejonu bazowego z dość znacznymi stratami w stanie osobowym i sprzęcie oraz środkach materiałowych. Niejednokrotnie rozwijanie RZN będzie realizowane w ograniczonym czasie z równoczesnym odtwarzaniem gotowości bojowej śmigłowców oraz wykonywaniem niezbędnych prac adaptacyjnych lądowisk.

Proces zabezpieczenia logistycznego pśb w działaniach rozpoczynał się będzie z chwilą otrzymania zadań, a kończył po wykonaniu zadania. Proces ten można podzielić na trzy etapy.

Etap pierwszy – zabezpieczenie logistyczne śmigłowców pśb, po otrzymaniu wykonania zadania na określonym kierunku zagrożenia – rozpocznie się w bazach lotniczych (BL) czasu „P” i trwać będzie do chwili wylądowania w nowo „urządzonym” rejonie bazowym.

Etap drugi – to zabezpieczenie logistyczne śmigłowców, prowadzących działania z rejonu bazowego.

Etap trzeci – zabezpieczenie logistyczne śmigłowców po wykonaniu zadania i przygotowanie do wykonania nowego, kolejnego zadania z dotychczasowego rejonu bazowego lub innego.

We wszystkich wymienionych etapach pododdziały zabezpieczenia logistycznego śmigłowców pśb muszą być przygotowane do ciągłego i terminowego zabezpieczenia ich działań.

Zabezpieczenie logistyczne śmigłowców pśb w pierwszym etapie działań odbywać się będzie z BL czasu „P” i z zasady nie będzie narażać na większe trudności. Śmigłowce w tym okresie nie będą wykonywały intensywnych lotów, a ich pododdziały logistyczne będą przygotowywały się do zabezpieczenia ich działań w drugim, właściwym etapie działań.

W drugim etapie, zabezpieczenie logistyczne śmigłowców pśb w działaniach odbywać się będzie z rejonów bazowych zorganizowanych na kierunku zagrożenia lub działań bojowych. Rozpatrzenie i rozwiązanie problemów zabezpieczenia logistycznego śmigłowców w tym etapie, pozwoli określić możliwe sposoby zabezpieczenia logistycznego i wybrać właściwy. Pozwoli też określić warunki, jakim powinny odpowiadać pododdziały logistyczne śmigłowców pśb, a w następstwie tego strukturę funkcjonalno-organizacyjną i organizację pododdziałów logistycznych w toku działań prowadzonych przez pułk. Pozwoli także określić zasady zabezpieczenia logistycznego śmigłowców.

Etap trzeci realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego pśb, po zakończeniu działań bojowych, dokonywać się będzie w rejonach bazowych i myśl zasad obowiązujących w warunkach polowych.

Powyższe wywody i wnioski wynikające z działalności śmigłowców pśb nie przedstawiają możliwości ich zabezpieczenia logistycznego optymistycznie.

W każdym z prezentowanych wyżej etapów (oprócz pierwszego) zasady organizacji zabezpieczenia logistycznego pśb, w tym głównie logistycznego lotów, odbiegają od zasad obowiązujących w innych rodzajach lotnictwa. Warunki wykonania zadań tego zabezpieczenia będą znacznie trudniejsze. W warunkach polowych proces zabezpieczenia logistycznego lotów przebiegać będzie odmiennie, a właściwa organizacja procesu zabezpieczenia logistycznego lotów musi polegać na stałym wzajemnym informowaniu się osób odpowiedzialnych za organizację tego zabezpieczenia w zakresie potrzeb sił i środków do jego realizacji. Umożliwi to dowódcom rzutów zabezpieczenia naziemnego utworzenie odpowiednich grup zabezpieczenia logistycznego lotów (gzll) oraz wydzielenie pozostałych sił i środków rzutu do odwozu, który w każdej chwili może być użyty do wzmocnienia gzll w wypadku wystąpienia takich potrzeb, np. w wyniku powstania strat w siłach i środkach tych grup na skutek oddziaływania przeciwnika na lądowisko. Umożliwi to również organizację dwurzutowego działania sił i środków RZN.

Z warunków działania śmigłowców pśb wynika, że zabezpieczenie logistyczne lotów, a szczególnie odtwarzanie gotowości bojowej śmigłowców, będzie miało decydujące znaczenie w zapewnieniu ciągłości zabezpieczenia ich działań.

Znaczenie procesu odtwarzania gotowości śmigłowców przejawia się w tym, że od jego organizacji zależne jest szybkie, kolejne użycie śmigłowców na polu walki. Zdolność ponownego pojawienia się śmigłowców nad polem walki może mieć znaczący wpływ na przebieg działań bojowych wojsk lądowych.

Charakterystyczne dla działań pśb będzie zabezpieczenie jego działań w dwurzutowym a nawet kilkarzutowym układzie, w zasadzie częścią sił i środków zabezpieczenia naziemnego, na lądowiskach dotychczasowego bazowania w „starym” rejonie bazowym, a drugą lub kolejną częścią na lądowiskach w „nowym” („nowych”) rejonie (rejonach) bazowym (bazowych).

W takiej sytuacji przewiduje się, że czas odtwarzania gotowości bojowej śmigłowców nie ulegnie większym zmianom na obydwu lądowiskach, ponieważ do zabezpieczenia logistycznego lotów, a dokładniej do odtwarzania gotowości bojowej śmigłowców wydzielona zostanie (w zależności od składu grupy śmigłowców) konieczna liczba środków zabezpieczenia naziemnego.

Analiza i ocena możliwości pododdziałów zabezpieczenia naziemnego pśb w zakresie jego zabezpieczenia logistycznego, pozwoliła na sprecyzowanie następujących wniosków, że ogólne zasady organizacji zabezpieczenia logistycznego lotów śmigłowców pśb odbiegają od zasad obowiązujących w tym zakresie w innych rodzajach lotnictwa taktycznego sił powietrznych. Organizacja zabezpieczenia logistycznego lotów śmigłowców pśb będzie trudniejsza. Trudności te polegać będą na tym, że w procesie organizacji tego zabezpieczenia w rejonie bazowym należy uwzględnić konieczność równoczesnego wydzielania z RZN tych śmigłowców gzll w ilości uwarunkowanej liczbą lądowisk w rejonie bazowym pśb i liczbą bazujących na nich śmigłowców. Ilość sił i środków pododdziałów zabezpieczenia naziemnego powinna umożliwiać manewr tymi siłami i środkami dwu lub kilkarzutowo.

Skracanie czasu odtwarzania gotowości śmigłowców pśb uzyskiwać należy nie przez zwiększenie liczby środków technicznych przeznaczonych do odtwarzania gotowości, lecz przez optymalną, w określonych warunkach, organizację tego procesu.

Analiza zaprezentowanych zadań pozwala wysunąć wniosek, że do ich realizacji pśb powinny dysponować odpowiednią strukturą funkcjonalno – organizacyjną, w tym także pododdziałów i służb logistycznych.

Analizując przeznaczenie, zadania i istniejącą obecnie strukturę organizacyjną pśb można bez specjalnych badań powiedzieć, że autonomiczność w zakresie zabezpieczenia logistycznego pułku w obecnych warunkach będzie niemożliwa. Wystąpi potrzeba szerokiego korzystania z pomocy wojsk lądowych, na korzyść których będą one wykonywać większość zadań, a także wyspecjalizowanych jednostek logistycznych WLiOP. Problem ten pogłębia także fakt braku na szczeblu

ZOT WŁąd. etatowych ogniw odpowiedzialnych w LWL za nawiązanie, organizowanie i utrzymywanie współdziałania z SP, obroną terytorialną (OT) jak i organami administracji państwowej i samorządu terytorialnego.

Zaangażowany w walce pśb wymaga od służb logistycznych stałego, bieżącego i terminowego zaopatrywania w środki materiałowe i dostarczania ich tam, gdzie są potrzebne – szczególnie do rejonów odtwarzania gotowości bojowej pododdziałów. Dlatego dążąc do samowystarczalności logistyki postulujemy odpowiednie jej przystosowanie do właściwości i warunków wykonywanych zadań, z uwzględnieniem możliwości korzystania z tworzonych na terytorium całego kraju rejonów logistycznych, w skład których będą wchodzić wielobranżowe, stacjonarne bazy i składnice wojskowe oraz sieci składów polowych, zorganizowanych w rejonach baz materiałowych (RMB). Z potencjału RMB należałoby wydzielić środki dla pśb zapewniające im ciągłość zasilania. Tę ciągłość zasilania zapewniałoby nie tylko odpowiednie rozmieszczenie posiadanego potencjału logistycznego w terenie, ale również odpowiednie urzutowanie środków materiałowych na poszczególnych szczeblach dowodzenia. Umożliwiłoby to, przy założonych średniodobowych normach zużycia, prowadzenie działań bojowych przez potrzebny okres z określoną intensywnością, wymuszoną przez sytuację na polu walki. Ponadto w każdej sytuacji należy dążyć do minimalizacji nakładów oraz maksymalnie wykorzystywać posiadane i przydzielone siły i środki. Nie bez znaczenia jest tu wskazanie i uświadomienie wszystkim wykonawcom zadania, na którym należy skupić główny wysiłek. Dla odpowiedzialnych za zabezpieczenie logistyczne pśb nasuwa się z tego oczywisty wniosek, który nakazuje oszczędne gospodarowanie posiadanym, z reguły ograniczonym, potencjałem logistycznym w jednym miejscu, stwarzając podstawę do jego wykorzystania w innym.

Dynamika walki nie pozwoli zawsze szczegółowo planować i organizować zabezpieczenie logistyczne w pśb. Wiele zadań trzeba będzie rozwiązywać doraźnie i w warunkach dużego deficytu czasu. Dlatego wszystkie przedsięwzięcia powinny cechować się prostotą, zarówno planistyczną jak i wykonawczą.

Błędem byłoby sądzić, że przebieg zabezpieczenia logistycznego w pułku, eskadrze ograniczać się będzie do precyzyjnego realizowania planu zabezpieczenia logistycznego działań. Historia wojen nie zna prawdopodobnie przypadku, aby plan jakiejś walki lub operacji był realizowany bez korekt, udokładnień oraz przekazywania dodatkowych zadań wykonawcom. Najprawdopodobniej będzie tak również podczas prowadzenia działań przez pśb. Zatem zabezpieczenie logistyczne jego działań będzie zależało od rozwoju sytuacji operacyjno-taktycznej; charakteru i sposobu działań wojsk własnych i otrzymanego zadania; bieżącego stanu ukompletowania sił i środków pododdziałów logistycznych i wielu innych czynników. Przebieg zabezpieczenia logistycznego musi być w pełni podporządkowany decyzji dowódcy pułku lub eskadry.

Realizacja otrzymanych zadań logistycznych, efektywność ich wykonania będzie zależeć w dużej mierze nie tylko od spójności i elastyczności dowodzenia (zarządzania), ale także od organicznej samowystarczalności zaopatrzeniowej wykonawców, ich mobilności i ruchliwości, odporności na oddziaływanie przeciwnika, elastycznego reagowania na często zmieniającą się sytuację oraz możliwości działania w warunkach braku łączności z przełożonym. Nie są to oczywiście wszystkie wymagania stawiane pododdziałom logistycznym w zakresie możliwości wykonywania przez nie zadań. Jak widać, szybkość, dokładność, terminowość i skuteczność przebiegu procesu zabezpieczenia logistycznego działającego pśb wymaga nakładów nie tylko finansowych, ale i ogromnej twórczej pracy planistyczno-organizatorskiej. Duże potrzeby materiałowe, techniczne, obiektowe, w tym głównie lądowisk przygotowywanych w ograniczonym czasie i w warunkach dość częstego manewru z jednej strony oraz aktualnie ograniczone możliwości w realizacji tych potrzeb przez organiczne pododdziały logistyczne pśb w okresie „W” i wobec dotychczasowego braku koncepcji rozwiązań tych problemów z drugiej strony, nasuwały szereg refleksji i pytań. Pytania te dotyczą głównie organizacji działalności z wykorzystaniem posiadanych sił i środków oraz sposobu i zakresu zreorganizowania tych sił tak, aby zabezpieczenie logistyczne śmigłowców pśb w działaniach bojowych było w miarę realne i optymalne.

Te właśnie problemy i szukanie odpowiedzi na te i inne pytania z zakresu zabezpieczenia logistycznego były treścią niniejszego opracowania studyjnego.

W skrypcie przedstawiono aktualnie obowiązujące zasady zabezpieczenia logistycznego pśb. Zasady te bowiem mogą ulec zmianie, tak jak zmianie ulec mogą zasady działania i wykorzystania, a również zadania pśb. Niniejsze więc opracowanie przedstawia funkcjonowanie logistyki pśb, która w związku z nowym podporządkowaniem pułku Dowództwu Wojsk Lądowych, a szczególnie KZWŁad., musi sprostać stawianym jej zadaniom, stosując rozwiązania nie spotykane do tej pory i nie spotykane w innych rodzajach lotnictwa. Celowe również powinno być oddzielenie logistyki operacyjno-planistycznej (S-4 w pionie szefa sztabu) od logistyki wykonawczej w pionie logistyki pśb.

ZAKOŃCZENIE

W skrypcie przedstawiono aktualnie obowiązujące zasady wsparcia logistycznego LWL. Zasady te mogą ulec zmianie, tak jak zmianie ulec mogą zasady bojowego wykorzystania LWL. Restrukturyzacja w Wojskach Lotniczych i Obrony Powietrznej (WLOP) dotyczy też i lotnictwa wojsk lądowych. Aktualnie wypracowuje się kolejne koncepcje struktur LWL, a także koncepcje modelu funkcjonalnego logistyki WL i OP w tym zabezpieczenia logistycznego LWL. Aktualnie jednak obowiązujące zasady działania LWL i zabezpieczenie jego działań pod względem logistyki pozwoliły na opracowanie w takiej formie.

BIBLIOGRAFIA

1. DWL „Taktyka LWL”, Poznań, 1983.
2. *Leksykon wiedzy wojskowej*, Warszawa 1979.
3. Lisowski G., *Zabezpieczenie materiałowe pułku śmigłowców bojowych lotnictwa wojsk lądowych z wykorzystaniem rejonów logistycznych*, Zeszyty Naukowe AON nr 3, Warszawa 1998.
4. Mańkowski R., Przegląd WLOP Nr 1, 1997.
5. Nowak E. *Zabezpieczenie logistyczne ZO w operacji zaczepnej*, Warszawa 1998.
6. Rozkaz MON Nr 05 z dn. 13.01.1995 r, oraz Zarządzenie szefa Sztabu Generalnego WP Nr 043/Org. z dnia 22.06.1995 r. nakazujące włączenie pśb w struktury OW.
7. Suchora S., *Lotnictwo wojsk lądowych i siły powietrznoszturmowe na polu walki*, Warszawa 1995.
8. Mańkowski R., Bartosiewicz S., *Logistyka lotnictwa wojsk lądowych*. Cz. I, AON, 1999.
9. *Zastosowanie bojowe śmigłowców szturmowych w operacji zaczepnej i obronnej armii*, zespół oficerów, rozprawa doktorska, ASG WP, 1977.
10. *Kierowanie systemem zabezpieczenia tyłowego lotnictwa wojsk lądowych*, rozprawa habilitacyjna, ASG WP, 1980.
11. Materiały z korespondencyjnego sympozjum taktyczno-tyłowego na temat: „Zabezpieczenie działań bojowych lotnictwa wojsk lądowych”, Wyd. Sztabów Głównego Kwatermistrzostwa WP, Służby Techniczne i Zaopatrzenie DWL, Poznań, 1982.

